

כל ישראל

מוסף שבת

י"ד בשבט תשע"ז, פרשת בשלח

הפשטות של טאלנא

34

סוד הקסם של הרבי מטאלנא נעוץ ביחס האישי והמתעניין בשיחה עם 'כל ישראל' מספרים מנהלי המוסדות, ר' יום טוב לונגר ור' אריה גולדברג, על הדרך הקשה באשדוד, ייחודיות 'שבת טאלנא' ועל חיים ללא סמארטפון

בשיחה עם 'כל ישראל' מספרים החזנים ר' אליהו אוזן ור' כפיר פרטוש על נהירת בני הישיבות לשירת הבקשות והרצון ללמוד ○ ויש גם ביקורת

26

חוזרים לבקשות

18

תפוצות ועתיקות

פרופיל לדמותו של הנגיד ג"י שוטנשטיין

22

עצים שנשתבחה בהם

הצמחים שגדלים רק בארץ ישראל ותשעת העצים שאסור לפספס

30

הקרב על החוק

חברי הכנסת במאבק על הזכות להמשיך לחוקק כרצונם

winter2017

כל הבית פרפקט ליון ₪25,000

כולל מע"מ / דירה עד 100 מ"ר / לא כולל את עבודת השיפוץ

כולל מטבח, כולל גרניט פורצלן,
כולל דלתות וכולל חדר אמבטיה

תנור וכיריים

₪1,790

*מחיר לכיריים 690 ₪ *מחיר לתנור 1,100 ₪
* המחיר לא כולל הובלה והתקנה.

קיטצ'נט במחיר מפתיע!

2 מ' אורך תחתון + עליון, דלתות פורמייקה,
גוף סנדוויץ'

₪3,590

מחיר רצפה!

גרניט פורצלן
60x60 בחיתוך לייזר

₪29.90

* באישור מכון התקנים הישראלי
* מוגבל למלאי של עד 50,000 מטר

אריחי חיפוי לקיר
60x30 לבן מבריק חיתוך לייזר

₪29.90

כיור גרניט כפול

צבע לבן, מידות: 47x82 ס"מ

₪950

כיור גרניט בודד

צבע לבן, מידות: 54x48 ס"מ

₪798

חדש! דשא סינטטי

אורך סיב 45 מ"מ
למ"ר
₪37.80

אורך סיב 38 מ"מ
למ"ר
₪29.90

* המחיר ברכישת גליל קיים ברוחב 2 או 4 מטר

בתוקף עד 28.2.17 או עד גמר המלאי. אספקה ממלאי, מלאי קיים 3,000 מ"ר/200 יח'. על פי מפרט, בכפוף לתקנון החברה. התמונות להמחשה בלבד.

רחוב ששת הימים 16, מול קניון איילון, טלפון: 03-5782833 א'-ה' שעות פתיחה: 09:00-20:00, ו' 09:00-13:30 | **סיף בני ברק**

מטבח גוף סנדוויץ' עד 10 מ' (לפי תוכנית)

כולל פרזול BLUM כולל שיש
כולל הובלה והתקנה

במחיר של **13,000 ₪**

דלת חלונות

משקוף פלסטי עגול / ישר.
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג בגדלים:
70/80/90 ס"מ
ניתן להשיג בגוונים

839 ₪

דלת בייסיק

משקוף פלסטי עגול / ישר.
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג עם צוהר.
ניתן להשיג בגדלים:
60/70/80/90 ס"מ
ניתן להשיג בגוון אגוז

649 ₪

דלת מבצע

משקוף פלסטי עגול,
עמיד בנזקי מים ומזיקים,
ניתן להשיג בגדלים:
90/80/70/60 ס"מ
בגוונים: מולבן, וונגא

499 ₪

דלת אפוקסי

משקוף פלסטי ישר
עמיד בנזקי מים ומזיקים.
ניתן להשיג עם צוהר.
בגדלים: 90/80/70/60 ס"מ.
בצבעים: לבן

827 ₪

אמבטיון כנף

כנף כפול + מתלה מגבות
זכוכית מחוסמת
ניתן להשיג: זכוכית שקופה,
פפיטה, פסי רוחב
מידות: 120 ס"מ

מחיר למזומן:
499 ₪

מקלחון פינתי מרובע

דגם EL, 2 דלתות,
ניתן להשיג: זכוכית, פפיטה.
מידות: 70/80/90 ס"מ
פרופיל ניקל

מחיר ל-80 ס"מ:
542 ₪

מקלחון חזית 2 דלתות

מקלחון חזית 2 דלתות
פתיחה החוצה ופנימה
ניתן להשיג: זכוכית שקופה,
פפיטה, פסי רוחב.
מידות: רוחב עד 121 גובה: 185

721 ₪

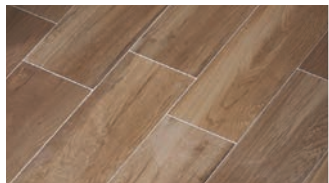
מקלחון הזזה

פרופיל ניקל מרובע,
ניתן להשיג: זכוכית שקופה,
פפיטה, פסי רוחב.
מידות: 70/80/90 ס"מ

מחיר ל-80 ס"מ:
490 ₪

גרניט פורצלן דמוי פרקט

קיים
במבחר
צבעים

120X23
למ"ר **67.00 ₪**

90X22.5
למ"ר **59.90 ₪**

60X15
למ"ר **43.00 ₪**

80X80, גרניט פורצלן
למ"ר **39.90 ₪**

100X100, גרניט פורצלן
למ"ר **65.50 ₪**

60X120, גרניט פורצלן
למ"ר **99.00 ₪**

גרניט פורצלן

60X60, מזוגג מלוטש
למ"ר **54.00 ₪**

90X90, לאפטו
למ"ר **76 ₪**

ברז נשלף

439 ₪

ברז קלאסי

384 ₪

ברז מטבח

117 ₪

ברז מטבח

295 ₪

ארון מרחף

2 מגירות, כולל כיור ומראה
צבעים: אפוקסי-לבן, שמנת, שחור,
אפור. פורמיקה-אלון טבעי, אלון אפור
צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ **940 ₪**
100 ס"מ **1,320 ₪**

80 ס"מ **1,225 ₪**
120 ס"מ **1,700 ₪**

ארון מרחף דלתות

ארון סנדוויץ' כולל כיור ומראה
צבעים: לבן מבריק, שמנת, אלון טבעי,
אלון אפור. צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ **499 ₪**
100 ס"מ **854 ₪**

80 ס"מ **789 ₪**
120 ס"מ **1,225 ₪**

ארון מונח אפוקסי

2 מגירות גבוהות כולל כיור ומראה
צבעים: לבן, שמנת, שחור, אפור
צירים/מסילות בטריקה שקטה

60 ס"מ **1,192 ₪**
100 ס"מ **1,700 ₪**

80 ס"מ **1,530 ₪**
120 ס"מ **2,042 ₪**

ארון במבצע מיוחד!

ארון סנדוויץ' כולל כיור ומראה
צבעים: לבן מבריק, שמנת,
אלון טבעי, אלון אפור
בגדלים: 100/80/60 ס"מ
צירים בטריקה שקטה

60 ס"מ
499 ₪

ארונות אמבטיה - ניתן להוסיף כיור פרגמון בעלות 100 ₪. דלת פנים לא כולל ידית. כל המחירים כוללים מע"מ למזומן בלבד. לא כולל הובלה והרכבה. ט.ל.ח.

צמיחה מתוך ריקבון

העצים מלמדים אותנו יסוד גדול בחיים - ויתור על העצמיות יכול להוליד עץ גדול אלפי מונים מהגרעין שנזרע • והכלל הזה תקף גם ברוחניות

שמעתי על יהודי אחד שהיה נשוי במשך שנים ארוכות ולא זכה לחבוק ילד. הוא לא היה אדם מבוסס כלכלית, אבל החליט להשקיע בסגולה חשובה. מקובל בקהילות ישראל כי קריאת "מפטיר חנה" בבוקרו הראשון של ראש השנה (המדבר על נס פקידת חנה) הוא סגולה להיפקד בילדים. הוא החליט לקנות את המפטיר בכל מחיר. תהליך ההתמחרות היה קולני, אך הוא התעקש וזכה. באמצע קריאת התורה, ניגש אליו אחד המתפללים וביקש ממנו טובה. אותו מתפלל קנה את העלייה השביעית, אך אחיו קנה במקביל את העלייה השישית ומקובל שלא להעלות לתורה שני אחים בזה אחר זה (משום עין הרע). לפיכך ביקש האיש להחליף עמו את הכיבוד. הוא יעלה במקומו למפטיר ואילו קונה המפטיר יקדים ויעלה לעלייה השביעית. הקונה הרזה רגע והסכים. אותו מתפלל עלה לקרוא את המפטיר, וכמובן נעשה רעש עצום בבית הכנסת. כיצד הוא מעז לגזול מיהודי חשוך בנים את הסגולה שהוא כה ציפה לה? האיש לא ידע את נפשו וניגש אל המוכר וביקש מחילה. אך ההוא חיך וענה כך: "ניסיתי כבר את כל הסגולות האפשריות, ורק את הסגולה של לוותר עוד לא ניסיתי".

חלפה שנה, אותו אדם שקנה את המפטיר נכנס לבית הכנסת, והנה ההוא שלקח ממנו את העלייה ניגש ואמר: "כל השנה סחבתי את העוול שעשיתי לך. החלטתי לתקן וסיכמתי עם הגבאי כי אני קונה היום את מפטיר חנה בכל מחיר ומכבד אותך לקרוא אותו". "אין צורך", השיב האיש בחיוך, "לפני חודשיים נולדו לי תאומים..."

מי שמתבונן לעומק הסיפור מוצא את הקשר להסבר העמוק של תורת החסידות על התמיהה בנוגע למועד ט"ו בשבט. לכאורה מה הסיבה למסיבה? מדוע אמורים בני האדם לחגוג את הולדת האילן?

ובפרט לאור תשובת רבנו גרשום מאור הגולה: "ציבור שביקשו לגזור תענית שני, חמישי ושני ופגעו בתענית ראשון בט"ו בשבט... דעתי נוטה שהתענית נדחה לשבוע הבא ואין קובעים תענית בו, שלא מצינו תענית בראש השנה כלל, ותנן ארבעה ראשי שנים הם וכיון שכולם נשנו יחד, הדינים שלהם דומים". משמעות הדברים כי ראש השנה לאילן הוא במובן מסוים גם ראש השנה לאדם. והדברים טעונים בירור.

וכן מצינו בשולחן ערוך קלא, ו: "נהגו שלא ליפול על פניהם [תחנון] בחמשה עשר באב ובחמשה עשר בשבט". מעבר לאי אמירת תחנון וקיום תענית, החל מלפני כחמש מאות שנה, אנו מוצאים בקהילות האשכנזים עוד תוספת במנהגי ט"ו בשבט, והובאה במגן אברהם סימן קל"א ס"ק ט"ז: "מנהג האשכנזים להרבות במיני פירות של אילנות", ודבר זה צריך בירור ועיון.

מוסבר בתורת החסידות הסבר מאלף. בעולם הצומח ישנה תופעה מרתקת: השלב הראשון בכל תהליך צמיחה, הוא ריקבון. כאשר חקלאי נוטע גרעין כדי להצמיח ממנו אילן רב זרועות, הגרעין נרקב באדמה ורק מתוך כך מסוגל להתאחד עם כוח הצומח וליצור אילן. זאת תופעה מדהימה: במקום לפתח את עצמו, הגרעין חייב לוותר,

מההווה. כל עוד תקוע האדם עם עצמו - הוא ייצור דבר בממדים העצמיים שלו. כדי ליצור דבר גדול ממנו - עליו להיות מסוגל להתנתק מעצמו.

הדברים נושאים לקחים מעשיים בכל מישורי החיים: במישור הרוחני: כחלק מהמאמץ הרוחני, אנו נדרשים מעת לעת לבטל את האישיות שלנו. למשל, לקיים מצוות שאיננו מבינים עד הסוף את ההיגיון שבהן, מה שמכונה בשפת חז"ל 'חוקים'. המאמץ הזה עשוי להיתפס כמכביד, אולם עלינו לזכור כי איפה שהאדם נגמר - שם האלוקים מתחיל. ההקרבה למען רצון ה', פורצת את גבולות האנושי ופותחת עולם אין סופי, שהוא גדול ללא ערך מהאדם עצמו.

במישור הזוגי: כחלק מבניית הקשר הזוגי, אנו נאלצים לוותר על הרגלים שונים ושאיפות שונות שהתקבעו אליהן. אדם עשוי לחשוש לוותר, מתוך מחשבה כי וויתור הוא חולשה והקרבה היא תבוסה. אך למען האמת, וויתור הוא התחלה של חיבור. המילה 'הקרבה' היא אותו שורש של המילה 'קרבה' והוויתור מאפשר ליצור חיבור זוגי, שהוא גדול הרבה יותר מכל אחד מאיתנו.

וגם במישור העסקי או החברתי בכלל: חז"ל לימדו אותנו: "עשה לך רב וקנה לך חבר". אל לנו לסמוך על דעתנו האישית ולעשות הכול לבד. המאמץ לפתוח עסק ולפרוץ לקהלים חדשים, מצריך כל כך הרבה ידע וניסיון, שהוא אינו יכול להצטבר רק אצל אדם אחד. עלינו להישאר כמו ילדים, סקרנים, פתוחים לשמוע דעה אחרת - והבנה שככל שנקשיב ונלמד יותר מניסיונם של אחרים - נצליח יותר.

לעבור תהליך של איון עצמי ורק מתוך כך לחולל צמיחה הגדולה ממנו באלפי אחוזים.

התופעה הזו בולטת במיוחד בעולם הצומח, אך למעשה ניתן למצוא ניצנים ממנה גם במישורי טבע אחרים: ביצת אפרוח, למשל, מסריחה בתוכה לפני בקיעת האפרוח (פנים הביצה הופך להיות שחור ומפריש ריח רע בשעת בקיעת האפרוח). והדבר המעניין ביותר: כך מובא בחז"ל לגבי נזר הבריאה, האדם. כאשר אדם מתאמץ להמציא במוחו רעיון חדש לגמרי, כמו יצירה רעיונית כלשהי, הוא חווה רגעים של בלבול וכאוס חשיבתי ורק מתוכם בוקע האור החדש של הרעיון.

זה בעצם מה שנקרא כיום 'חשיבה מחוץ לקופסה'. חשיבה יצירתית היא כזו, שמסוגלת להתנתק מכל התבניות הקודמות ולחשוב בצורה חדשה לחלוטין. הגמרא (שבת מז, א) מספרת על אחד החכמים, ששאלו אותו שאלה והוא 'אישתומם כשעה חדא'. הוא חווה רגעים של ניתוק מסוים ואחר כך ענה לתלמידיו את התשובה הנכונה. עוד מספר התלמוד על רבי זירא, שעלה מבבל לארץ ישראל וגילה צורת לימוד שונה באופן מהותי מזו שהכיר בחוץ לארץ. על מנת לצלוח את המעבר בין צורות הלימוד, הוא צם במשך מאה ימים, בהם שכח את התלמוד הבבלי ורק אחר כך הצטרף אל הלומדים.

האדמו"ר הרשב"ב מליובאוויטש מסביר זאת כך: צמיחה אמיתית, פירושה, יצירת דבר שהוא גדול פי כמה ממקומו הנוכחי של האדם. מדובר על שאיפה לחולל שינוי דרמטי מהמצב הנוכחי ולהגיע להישגים עצומים, פי מאה או פי אלף מהמקום הנוכחי. אך לשם כך יש הכרח להתנתק

התכנית המהפכנית של משרד האוצר והביטוח הלאומי מעוררת עניין רב בקרב הורים

חיסכון לכל ילד, כל התשובות להורים

לפניכם תמונה מקיפה של המסלול הבנקאי החדש לחיסכון עבור הילדים

מדינת ישראל הכריזה על תכנית "חיסכון לכל ילד" (החל מג' בטבת תשע"ז, 1 בינואר 2017) ואפשר כבר להרגיש את ההתרגשות בקרב הורים לילדים. זה מובן, התכנית מסירה את אחת הדאגות הפיננסיות הגדולות ביותר של כל הורה || לראשונה: החיסכון במימון המדינה (ההורים יכולים להשתתף) || הוא מאפשר לכל ילד בישראל להתחיל את חייו הבוגרים בגיל 18 עם סכום כסף משמעותי שנצבר לזכותו || המטרה העיקרית של "חיסכון לכל ילד": יצירת מקור מימוני בסיסי למשכנתא או לדירה עבור כל ילד וילדה בישראל - אך כל חוסך יוכל להגשים את החלום הפרטי שיבחר. מזרחי-טפחות, כבנק מוביל בפיקדונות בישראל ואשר נבחר לאחד ממנהלי חשבונות החיסכון של התכנית, מאפשר לנהל את החיסכון תחת השם "חיסכון ענבים לכל ילד". בנוסף - הוא משדרג את החיסכון עם הטבות ייחודיות נוספות || מומחי הבנק עם מה שכל הורה צריך לדעת על התכנית || הורים? לפניכם מדריך מיוחד, וגם קו טלפון ייעודי לכל שאלה.

- למזרחי טפחות היתר עסקה המאושר ע"י בית דין צדק בני ברק שבראשות הגאב"ד הגאון הרב ש.י. נסים קרליץ שליט"א -

ניהול החיסכון לילד בבנק | תהליך ההצטרפות

אם לא תבחרו את מנהל החיסכון בעצמכם עד ז' בתמוז תשע"ז, 1.6.2017, הביטוח הלאומי יבחר עבורכם. זה הזמן לבחור: מתחילים במוקד הטלפוני הארצי של הביטוח הלאומי - 2637* או 02-5393700

1	מתקשרים למוקד הביטוח הלאומי - חיסכון לכל ילד
2	בוחרים את הנתיב הבנקאי (ניתן להתייעץ טלפונית עם מומחי מזרחי טפחות)
3	בוחרים בנק, סוג תכנית ומסלול חיסכון (במזרחי טפחות 6 מסלולים לבחירה)
4	ממלאים את כל הפרטים הדרושים לפתיחת החיסכון (חיסכון "ענבים" של מזרחי טפחות הינו ללא דמי ניהול)
5	חוסכים עד גיל 18 או עד גיל 21 וצוברים הפקדות, ריביות, תשואות מובטחות ומענקים
6	משתמשים בכסף לדירה, משכנתא, לימודים או כל צורך אחר. במזרחי טפחות מקבלים דיווח שנתי על מצב החיסכון

מזרחי טפחות

היתרונות של מזרחי-טפחות

- חיסכון אטרקטיבי, בטוח ויציב, עם קרן מובטחת השבוע עתידיות וייחודיות - לדוגמה, למשכנתא או ללימודים.
- עד פי 2 מגובה החיסכון שייצבר במזרחי טפחות יינתן כמשכנתא ל-25 שנה בריבית מופחתת ו-50% הנחה בדמי פתיחת תיק ועד סכום של 500 ש"ח
- עד פי 2 מגובה החיסכון שייצבר יינתן כהלוואה למימון לימודים ו-50% הנחה בעמלות טיפול אשראי וביטחונות
- זכאות לחיסכון נוסף בהטבה מיוחדת ולזמן מוגבל*
- החיסכון ייפתח בסניף הקרוב למקום מגוריכם

יעוץ ומידע להורים בקו הייעודי:
076-8046666
ובסניפי מזרחי-טפחות.

למזרחי טפחות היתר עסקה המאושר ע"י בית דין צדק בני ברק שבראשות הגאב"ד הגאון הרב ש.י. נסים קרליץ שליט"א.

*המבצע בתוקף עד ז' בסיון תשע"ז, 31.5.17. פרטי ההצעה המחייבים הינם בהתאם לתנאי הפיקדונות ובכפוף אליהם. מס ינוכה כחוק.

גד בירון

אין ספק, תכנית משרד האוצר והביטוח הלאומי "חיסכון לכל ילד" מעוררת התעניינות הולכת וגוברת בקרב הורים, שהבינו מהר כי מדובר בפתרון לאחת הדילמות הגדולות של כל הורה - חיסכון עבור בסיס כלכלי לחיי הילד או דירה עבור ילדיו. נכון שהתוכנית המהפכנית אינה מייצעת את החיסכון דווקא למטרות אלו והיא מאפשרת לכל חוסך לבחור את החלום שלו, אבל ברור לחלוטין כי הרצון להקל על צעירים את צעדיהם הראשונים בנשיאת הנטל הכלכלי, הוא העניין המרכזי שעמד לנגד עיניהם של יוצרי התכנית - משרד האוצר והביטוח הלאומי, שאחראי גם על התפעול.

לניהול התכנית עבור ציבור הילדים נבחרו מספר גורמים פיננסיים ובהם הבנקים. מזרחי טפחות, כבנק מוביל בישראל, זכה ונבחר לאחד ממנהלי חשבונות החיסכון של התכנית והוא ינהל את התכנית כפיקדון בנקאי תחת השם "ענבים" - סמל להצלחה ולשפע. מומחי הבנק כבר נערכו למהפכה, שיצאה לדרך בג' בטבת תשע"ז, 1 בינואר 2017, עם תשובות לשאלות המרכזיות של הורים.

המטרה | סכום כסף משמעותי לכל ילד בהגיעו לבגרות (גיל 18 או 21)

גיל 18 הוא המועד שבו כל ילד וילדה בישראל נחשבים כבר לאזרחים בוגרים. המדינה מבטאת בתכנית זו את שאיפתה כי נקודת הפתיחה של כל אזרח תהיה טובה ככל האפשר. חוק חינוך חובה חינם הוא אחת הדוגמאות לכך. חוק "חיסכון לכל ילד" הוא צעד נוסף, חדשני ומתקדם, שמטרתו להבטיח כי בעת יציאתו של אדם לבגרות יעמוד לרשותו סכום כסף משמעותי למימוש תכניות אישיות (ראו פירוט בהמשך). הכוונה העיקרית היא מימוש בחיסכון לצורך משכנתא. לימודים וכדומה, אך כל חוסך רשאי לבחור את אופן המימוש של החיסכון.

כספי החיסכון יעמדו לרשות החוסך בהגיעו לגיל 18. המדינה מעניקה תמריצים (מענק) לחוסכים שימשיכו את התכנית עד גיל 21. בנוסף, החוק מגדיר מקרים חריגים שבהם ניתן יהיה למשוך את כספי החיסכון לפני גיל 18.

התכנית | המדינה משלמת 50 ש"ח בחודש,

ההורים רשאים להוסיף על חשבון קצבת הילדים כמה שווה החיסכון הבנקאי בתום התקופה? חשבון פשוט מראה כי תינוק שמתחיל לצבור כבר מחודש ינואר 2017 מועד תחילת התכנית, יקבל בגיל 18 במסלול שקלי לא צמוד כ-13,500 ש"ח, ובתוספת שני המענקים - כ-14,500 ש"ח בגיל 21.

המדינה תפקיד בכל חודש 50 ש"ח (מעבר לקצבת הילדים הקבועה) וההורים רשאים להוסיף עד 50 ש"ח - כלומר אפילו להכפיל את הסכום. כך שאם ההורה יבחר לחסוך לכל ילד

100 ש"ח בחודש, הסכום בגיל 21 יעלה לכ-28,000 ש"ח. איך מצטרפים?

עם קבלת המכתב מן הביטוח הלאומי, מתקשרים למוקד הטלפוני הארצי, בטלפון 2637* או 02-5393700. שם בוחרים את הנתיב ואת המסלול. במסלול הבנקאי על ההורים לבחור את הבנק בו יתנהל החיסכון לכל אורך התקופה לאחר ההצטרפות, למשל, למסלול הבנקאי, החיסכון מנוהל ע"י הגורם הנבחר והקשר של ההורים החוסכים לילדיהם הוא מולו. הבנק עצמו מחויב לדיווח שנתי לכל הורה ולאפשר מעקב שוטף.

נוסף להפקדה החודשית בסך 50 ש"ח, המדינה מעניקה סדרה של מענקים לכל חוסך - מענק ראשון אשר ישולם עד גיל 18 - ומענק נוסף לחוסכים עד גיל 21 - כל מענק בשווי 500 ש"ח. חשוב לדעת: מכיוון שתכנית "חיסכון לכל ילד" מעוגנת בחוק, הביטוח הלאומי יחליט היכן ינוהל החיסכון עבור הורים שלא יבצעו תהליך הצטרפות תוך כחצי שנה. תהליך ההצטרפות הוא פשוט - ראו תרשים.

בטחון וודאות בחיסכון הבנקאי

נוסף לחיסכון בטוח וודאי, עם קרן מובטחת, נהנים החוסכים בפיקדון "חיסכון ענבים לכל ילד" של מזרחי-טפחות גם מהטבות עתידיות ותמריצים אטרקטיביים לצורך משכנתא ומטרת נוספות. למשל: הלוואה של עד פי 2 מגובה החיסכון למימון לימודים והנחה של 50% בעמלות אשראי ובטחונות (פירוט במסגרת).

רמת העניין של ציבור ההורים בתכנית היא גבוהה, והשיח תוסס, לצד התלהבות רבה (אין ספק שהמדינה הפתיעה) קיימות מן הסתם המון דילמות. במזרחי-טפחות, וכמובן במוקד התכנית, ניתן לקבל הסברים מורחבים בנושאים שונים הקשורים לתכנית ולמסלולים השונים.

הכינו את עצמכם לעידן החדש של הדור החדש - חסכו ואמצו. **למומחי הבנק תוכלו להפנות שאלות - בטלפון: 076-8046666**

כל אחד הוא מיוחד

הרהורים בעקבות כנס 'המיוחד' שהתקיים השבוע ○ מה ביקשה ממרן זצ"ל, אמא לבעל צרכים מיוחדים? ○ וגם: שימו לב אל הנשמה

'חרדיות'. בעוד שבועים החרדיות ישנו מענה די רחב עבור הנוקמים לחינוך מיוחד, הרי שבשאר הערי הארץ, המענה הוא כמעט אפסי.

כמה חודשים לאחר אותו סיפור, עם פתיחת שנת הלימודים, זכינו לפתוח את הגן הראשון לבעלי צרכים מיוחדים, בעיר באר שבע. מאז, הוקמו עוד ועוד גנים, וב"ה אנחנו זוכים לראות את פירות עמלנו.

אבל לא די בכך. חלילה לנו להשאיר את ההתמודדות המורכבת רק על כתפי ההורים, בני המשפחה והמחנכים המסורים. כל נשכה את תפקידנו כחברה. המפתח לשילוב בעלי צרכים מיוחדים, נמצא אך ורק בידינו.

לא נדיר לראות בהזדמנויות שונות ילדים לועגים לבעל צרכים מיוחדים. אחד 'מחקה' אותו בקולניות, השני טופח על גבו ונעלם, והשלישי סתם מסתכל כאילו מדובר בהצגה הכי טובה בעיר. למרבה הבושה, זה קורה גם בתוך הציבור שלנו.

נכון, אלו מקרים קיצוניים שאינם מיצגים, אך מה עם סתם 'התעלמות'? גם היא עוול! אמנם לפעמים היא נובעת ממבוכה שלנו ומתוך אי ודאות מה יגיב האיש מולנו אם נפנה אליו, אבל השליחות המוטלת עלינו היא לזכור שבעלי צרכים מיוחדים, הם קודם כל בני אדם! כן, בני אדם ממש, שראויים לכבוד, הערכה, אומן וידידות, כמו כל אדם אחר.

אז בפעם הבאה שאנחנו רואים ברחוב או בבית הכנסת מישהו אם לקות מסוימת, לא נסיט את הראש לצד או נחלוף על פניו כאילו מדובר חלילה בעמוד תאורה. נזכור את תפקידנו: נדרוש בשלומנו בחינך, נתיידד איתו, נאיר לו פנים, נתעניין בו.

הסירו את מעטה המוגבלות. הסיטו הצידה את המראה החיצוני השונה. שימו לב אל הנשמה.

אנחנו יודעים: הקב"ה בחר בנו, כמשפחה, אנשי חינוך, חברה וקהילה, לתמוך בהם ולסייע להם להגשים את הייעוד המיוחד רק להם. אסור לנו למנוע זאת מהם". מפורסם שגדולי הדורות היו נעמדים כשנכנס לחדרם אדם בעל 'תסמונת דאון'. הם ראו בהם נשמות גבוהות של צדיקים שנשלחו לעולם רק לצורך תיקון קטן. מסופר גם על ראש ישיבה גדול, שכאשר ראה ילד עם תסמונת דאון יושב בבית הכנסת, מתנועע קדימה ואחורה, מרים את ידיו למעלה ואומר פסוק "שמע ישראל", אמר לתלמידיו: "איש אינו יכול לדעת מה שיכול ילד כזה לפעול בתפלתו".

אלא שיחד עם זאת, איננו צריכים להתעסק ברעיונות רוחניים עמוקים ומסתוריים, העלולים לגרום לנו לפספס ולשכוח את העובדות הפשוטות. ילדים בעלי צרכים מיוחדים הם קודם כל בני אדם, כל אחד מהם הוא עולם ומלואו. אלא שכמו לכל אדם, גם להם יש דרך שונה ומיוחדת!

גם אם יש משהו שנראה לנו כמו 'סדק' בדלי, הוא יכול להצמיח פרחים יפים וססגוניים, לתפארת עם ישראל.

המפתח בידינו

בשנה האחרונה לחיי של מרן זצ"ל, הגיעה למענו אמא מהעיר באר שבע, יחד עם בנה, לקבל את ברכתו. "כבוד הרב", אמרה האם בהתרגשות, "לילד הזה יש לקות שלא מאפשרת לו ללמוד בגן ילדים רגיל. הרב הקים כל כך הרבה תלמודי תורה ומוסדות חינוך, איך זה שבעיר שלנו אין לי גן לשלוח אליו את הבן שלי?"

מרן שמע את הדברים בקשב רב, וביקש לקרוא לי, כמי שנשלחה על ידו לשמש כמפקחת ב"מרכז גני הילדים" – מג"י. באותה הזדמנות הורה לי מרן זצ"ל לפעול לקידום החינוך המיוחד החרדי והתורני, דוקא בערים שאינן

אגדה עתיקה מספרת על אישה זקנה, שבכל בוקר הייתה יוצאת בשעה מוקדמת מביתה, וצועדת לעבר הבאר שבקצה הכפר, כדי למלא מים לבני משפחתה. בכוחותיה הדלים, היא הייתה סוחבת מוט ארוך על צווארה, ומשני צדדיו היו תלויים שני דליים ישנים; על אחד מהם, היה סדק קטן. השני, היה שלם לחלוטין.

במשך כל הדרך הארוכה מהבאר ועד לבית, היו המים מטפטפים מהדלי הראשון ללא הפסקה, טיפה אחר טיפה. עד שהייתה הזקנה מגיעה לבית, עייפה ותשושה, היה נותר הדלי מלא רק בחציו. לעומתו, הדלי השני היה ללא רבב, תמיד הוא הגיע לבית מלא וגדוש, מבלי להחסיר טיפה.

במשך תקופה ארוכה הביאה האישה מידי יום דלי וחצי מים לביתה. הדלי המושלם היה גאה כמובן בהישגיו המרשימים, ומידי פעם שלח 'עקיצות' לעבר חברו הסדוק, שמצליח למלא רק חצי מייעודו. לעומתו, היה הדלי הסדוק מרכין את ראשו בבושה ומתבייש במומו. וכי מה אפשר לו לעשות? ככה הוא!

בוקר אחד, לאחר זמן ממושך של מרידות וכישלון, החליט הדלי הסדוק לעשות מעשה. הוא פנה לאישה הזקנה ליד הבאר וביכה את מר גורלו: "אני מתבייש, שהסדק שבי גורם למים לטפטף לאורך כל הדרך הביתה, ואינני יכול לעשות את עבודתי נאמנה. לא חבל על החצי שנזל סתם לצידו הדרך? אנא ממך, הגיע הזמן שאפנה את מקומי לדלי חדש..."

האישה הזקנה חייכה בטוב לב, ואמרה לדלי הסדוק: "היום כשנצעד בשביל בדרך הביתה, תסתכל טוב למטה על האדמה, ותגלה דבר מעניין. לאורך כל השביל, בצד שלך, צמחו פרחים צבעוניים מרהיבי עין, ואילו בצד השני לא צמח דבר".

"הסדק שלך היה מוכר לי מאז ומתמיד", המשיכה הזקנה, "ולכן טמנתי זרעים של פרחים בצד שלך. בכל יום שאנו צועדים הביתה, אתה משקה אותם למופת ומגדל אותם לתפארת... כשהם גדלים, אני קוטפת מהם ומקשטת בהם את השולחן בביתי. כל מי שרואה אותם, מתפעל מהיפיף שלהם ומהריח הנעים שהם מפצים".

"אילולי היית כמו שאתה, לא היה היופי הנפלא הזה מעשיר את ביתי..."

ואפילו בהסתרה

השבוע התקיים בירושלים כנס 'המיוחד' - יוזמה מבורכת וראשונה מסוגה לקידום ופיתוח החינוך המיוחד במגזר החרדי. היה זה יום מרגש מאוד עבור מאות ההורים ואנשי המקצוע כאחד. יום שנועד להציב את הילדים הנפלאים הללו במרכז, תחת אור הזרקורים, שווים בין שווים.

אם בעבר היו צריכים בני משפחה המגדלים ילדים מיוחדים, להתמודד גם עם מערכת של הסתרה והכחשה, שמה הדבר יפריע לשאר הילדים מבחינה חברתית, או חלילה יפגע בשידוכיהם, הרי שכיום חלה התפתחות גדולה, והדבר ברור כמעט מאליו: אין מה להתבייש, ובטח שאין מה להסתיר. כל אחד הוא מיוחד.

בשיחותיו בפני מחנכים בחינוך מיוחד היה מסביר מרן זצ"ל כך: מבריאנו של אדם הראשון ועד סוף כל הימים, לא נברא ולא ייברא אדם שהוא זהה לזולתו. לכל אחד מוגדרת בעולם הזה תכלית ומטרה שעליו למלא בהצלחה. לצורך כך, הוא ניוח ב'כלים' המיוחדים רק לו. תכונות, כישרוים ויכולות שנועדו לסייע לו להשלים את ייעודו.

"איננו יודעים לאיזו תכלית שלח הקב"ה את הנשמות הקדושות הללו לעולם", היה אומר מרן, "אך דבר אחד

העיתון מספר את חדשות האתמול

המודעה הזו

תשפר את חדשות המחר

אופטיקה 109. האופטיקה המובילה בבני ברק למשקפי איכות אופנתיים במחירים חסרי תקדים. דגמי 2017 על המדפים - כל המותגים, כל הלהיטים, כל המסגרות, כל העוביים וכל הסוגים - עכשיו לבחירתך.

תפתח את העיניים - אתה רואה נכון. אתה רואה 109

<p>עדשות מגע חודשיות</p> <p>25 שקלים בלבד</p>	<p>מסגרת +עדשות</p> <p>109 שקלים בלבד</p>	<p>3 תמיסות דיספוזיביליות/ חניטה/ רניו</p> <p>109 שקלים בלבד</p>	<p>מולטיפוקל מיסגרת +עדשות 1.56</p> <p>350 שקלים בלבד</p>
<p>מסגרת +עדשות 1.74</p> <p>480 שקלים בלבד</p>	<p>מסגרת +עדשות 1.67</p> <p>299 שקלים בלבד</p>	<p>מסגרת ברגים +עדשות 1.6</p> <p>199 שקלים בלבד</p>	<p>מסגרת +עדשות מחליפות צבע</p> <p>350 שקלים בלבד</p>
<p>כ-985 דגמים של מסגרות</p>	<p>עדשות מולטיפוקל 350 שקלים (אינדקס 1.5)</p>	<p>התאמה אישית לכל לקוח</p>	<p>בדיקות ראייה במקום</p>

הרב בן ציון נורדמן

נטיעה של שמחה

ט"ו בשבט הוא חג חינוכי, אך גם יום ההולדת של העיר חדרה ושל הכנסת • וגם: על החיידק הפוליטי האיכותי של משפחת פרוש

בשבת הקרובה, נחגוג פעמיים: גם שבת שירה, כשבני ישראל אמרו שירה על שפת ים סוף יחד עם משה רבינו וגם חג ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות.

בכל שנה ושנה עם בוא ט"ו בשבט, הלב רוגש שמחה. אבא שיחיה, איש החינוך הרב מנחם שמואל נורדמן, נוהג לחזור בפני תלמידיו הרבים על המסר הבא:

בתורה מצאנו כי "האדם עץ השדה". המהות של "עץ השדה" שהוא חי לעצמו. הוא מקבל וניזון ממים וזבל בלבד. אבל מה הוא מעניק לאחרים? פירות! עץ בריא נותן פירות, עץ שאינו נותן פירות - אינו צומח אלא נובל. נתינת הפירות מחיה את העץ. בנוסף, העץ מקבל מעט אך נותן הרבה. "כי האדם עץ השדה" האדם בדומה לעץ צריך להיות עסוק בנתינת לזולת, לא לחשוב כמה קיבל, אלא לתת מעבר לכך. כי אם לא ייתן וידאג אך ורק לעצמו, הוא ינבול.

ט"ו בשבט הוא גם חג החינוך. כמו אותו שתיל שניתן לכופפו וליישרו כל עוד הוא הוא רך וצעיר, כן נפש האדם. כל עוד הוא בקטנותו, ניתן לכוונו ולהדריך אותו בדרך הישרה והנכונה.

אני תמיד שמח לספר כי הרבה ממוסדות החינוך בחדרה שהייתי שותף בהקמתם, נבנו בסוף שטחי המגורים בחדרה, במקום בו היו פרסי פרי ונוי. כמה מתאים הדבר כי במקום בו צמחו פירות ואילנות גדלים וצומחים כיום הזה פירות ואילנות של ילדי חמד, וכמו שמצאנו בחז"ל וכך נפסק להלכה כי בימי ניסן יש לברך "אשר ברא בריות טובות ואילנות טובים". זה הולך ביחד, בריות ואילנות.

זה המסר של ט"ו בשבט לכל אדם: העולם מושגת על "בין אדם לחבירו", על נתינה ומחשבה על הזולת. תתנו, תעניקו, ואז דווקא תפרחו ותצמיחו פירות טובים.

בכל שנה בט"ו בשבט חוגגת העיר חדרה יום הולדת. באוזני שמעתי לא פעם ממרן הרב שך זצוק"ל, כי העיר 'חדרה' יסודותיה בהררי קודש, כעיר גדולה לה' ולתורתו שממנה יצאה תורה לקהילות רבות ברחבי הארץ.

בשנה שעברה לכבוד 'יום ההולדת' של העיר יצאו חברי הנהלת העיר לסיור מיוחד במוזיאון החאן של חדרה. במהלך הסיור אתה מבין כמה מסירות נפש הייתה למייסדים. כשביקשו ממני לדבר אמרתי שאילולי המסירות נפש של המייסדים, לא בטוח אלו חיים היו כאן בעיר.

אנשי חזון מצליחים לראות כבר בשלב נטיעת הזרעים את העתיד לצמוח. הם לא ראו מול עיניהם אדמת טרשים מלאה בביצות באזור שטוף קדחת וחררה, אלא עיר פורחת ומשגשגת עם מאות אלפי תושבים שחיים בה.

כך גם בכל תחום בחיים: בשביל הצלחה צריך לזרוע. רק מי שיוזע לזרוע נכון, ולהשקיע מאמץ בנטיעת האילן, יזכה בסופו של דבר להגשמת הכתוב המוטבע על סמל העיר חדרה: "הזורעים בדמעה - ברינה יקצורו".

ויש עוד מוסד החוגג יום הולדת בט"ו בשבט, הכנסת.

פנינו לזולת, נשמח אותם, אזי נזכה בכפליים: גם בעשיית צדקה וחסד וגם בשכר אינסופי.

פרשתנו היא פרשת בשלח, בה אנו קוראים על בני ישראל שאמרו שירה על שפת הים. חכמינו זכרונם לברכה מספרים כי לכל שבט נעשה שביל ודרך משלו בתוך הים ובני ישראל עברו בשנים עשר שבילים. ואותם שבילים היו שקופים כמו זגוגיות קרח, כפי שנאמר "קפאו תהומות בלב ים".

ולכאורה, למה זה היו צריכים 12 שבילים? ולשם מה היו השבילים שקופים בין שבט לשבט?

ידידי הרב אליעזר סורוצקין מנכ"ל החינוך העצמאי וארגון 'לב לאחים' (הח"כ לעתיד, ואני מוכן להתחייב לכך...) תירץ זאת באופן נפלא בדברים שנשא השבוע לפני כנס המחוז במשרד החינוך בראשות מר איציק זהבי ובהשתתפות השר נפתלי בנט.

וכך הוא אמר: הדבר בא ללמדנו כי אכן כל שבט ושבט צריך לדבוק בדרך שלו וללכת באורחות המסורות לו מדור דור, אבל בד בבד, צריך שהמחיצות בינינו יהיו שקופות, שנוכל לראות את השני, שנוכל להציץ למסכן, לחלש שלידינו ולחזק אותו.

ונאים הדברים למי שאמרם.

השבוע הזדמן לי להיות בבית המחקקים, דווקא ביום המתח של חוק ההסדרה.

יש חיידק פוליטי בו נתברך אדם (או להיפך - תלוי מה הוא עושה ואיך הוא פועל) ויש חיידק העובר בירושה מדור לדור. דומה כי משפחת פרוש נושאת את החיידק הפעיל ביותר בציבור הדתי/חרדי, עוד מימות הסבא רבא הרב משה גליקמן פרוש, ואחריו בנו הרב מנחם פרוש. ס. שר החינוך דהיום הרב מאיר פרוש - ויש כבר המשך, הנני ר' ישראל פרוש.

מה שמייחד את סגן השר, שבתיקו הפוליטי הוא בכלל סגן שר החינוך והוא מעביר חינוך את כל מי שעומד בדרכו של הציבור. ולא רק, חרף מעמדו כמי שאינו ח"כ, הוא מצליח לקדם חוקים ויוזמות כיד ה' הטובה עליו. ואת הכול הוא עושה במאור פנים ובחדווה.

מרבית של ירושלים, הגאון רבי שלמה משה עמאר, שמעתי לפרש מפי חכמי ספרד כי הכתוב מדבר על צדקה וחסד, כפי שנאמר "זרעו לכם לצדקה". "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו" - מי שזרע צדקה וחסד, בין בדמעה ובין ברינה יקצור פירות ושכר, אבל יש הבדל, "הלוח ילך ובכה" - מי שנתן והעניק בבכיה ולא בשמחה של מצוה, "נושא משך הזרע" - יקטוף פירות כפי שזרע בדיוק. אבל "בוא יבוא ברינה" - מי שנתן צדקה בשמחה ובחדווה, "נושא אלומותיו" - יזכה לשכר אינסופי משמים.

כל חסד וצדקה שאנחנו עושים עם הזולת, אם רק נצהיב

הרב בן ציון (בנצי) נורדמן
לתגובות nordman@jss.org.il

ALWAYS A
BETTER WAY

טויוטה זמיר

סוכנות משנה טויוטה

תרבות שירות אחרת

חלפים מקוריים

בטיחות.

על הכביש נוסעים עם חלפים מקוריים

100% TOYOTA
חלפים מקוריים, לבטיחות שלך

החלפים המקוריים של טויוטה מבטיחים לך:
אמינות | איכות מקסימאלית | עמידות לאורך זמן | שמירה על ערך הרכב |
טיפול ע"י צוות מקצועי המעודכן בחידושים האחרונים.

הזמנת טיפול - בתיאום מראש.

טויוטה זמיר ירושלים - סוכנות משנה טויוטה

כנפי נשרים 62, גבעת שאול, ים. טל' 02-6580900 | www.toyota-zamir.co.il | תרבות שירות אחרת

נקמת הבצל של בעל הבאסטה

“זה אלי ואנוהו” (ט,ב), “ואנוהו - הוי דומה לו, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום”. הרמב”ם ורבנו יונה מביאים דרשה זו עה”פ “והלכת בדרכיו” ומציינים את הספרי בפר’ עקב כמקור לזה, מדברי הרמב”ם נראה בפשטות שזוהי מצוות עשה דאורייתא.

הגרי”י קנייבסקי זצ”ל מביא בספרו “ברכת פרץ” דברים אלו, מציין כנגדם את הגמרא “כל אדם שאין בו דעת אסור לרחם עליו, שנאמר כי לא עם בינות הוא ע”כ לא ירחמנו עושהו וכו’, ואר”א כל הנותן פת למי שאין בו דעה, יסורין באים אליו”, והדברים צריכים ביאור, הרי אפילו בהמה מצוה לרחם וכדאמרין בגמרא שאמר רבי לאמתו, “שבקיה, ורחמיו על כל מעשיו כתיב”, וכל שכן על אדם שאין בו דעת כגון תינוק, ודאי שמצווה לרחם עליו, לעזור ולמלטו מכל צרה וצוקה (בזמן שאין מי שיפקח עליו)?

ונראה לומר בעניין שני גדרים, א) רחמנות היא רק במה שלא חייבה התורה את האדם ליתן, אלא לתת לפנים משורת הדין, דהיינו יותר ממה שחייבה התורה, וזהו מצד הרחמנות בלבד, ועל זה אמרו שלמי שאין בו דעה אסור לרחם עליו, והטעם כמו שיתבהר להלן. זאת ועוד, מי שאין בו דעת כלל לא לטובה ולא לרעה כגון ילד וכיו”ב, מצוה גדולה להטיב עמו ולרחם עליו, אבל הגמרא מדברת במי שאין בו דעת ורגש להכיר טובה למטיבים עמו ולהכניע עצמו מפניהם, אלא יודע לבעוט בגאוה ובוז על המרחמים עליו, ומביט עליהם כעל נחותי דרגה הנכנעים לפני מעלתו, ובמקום להכיר יקרת לבבם של המרחמים עליו ובמעלת נדיבותם, הוא חושב בדמיונו שכל גילוי רגש רחמים כלפיו הוא חולשה מצד מרחמיו, שהם מוכרחים להטיב עמו וכי לכבוד הוא להם להיות מתומכיו, (ובדמיונו מצייר כאילו זה מגיע לו באמת, וכמעט קובע בליבו שהוא עושה טובה עימהם במה שהוא נאות לקבל מהם), והוא מתברך בלבבו הנה נפל לידו בר נש שאפשר למצוץ ממנו, וכבר הוא מצרפו לרשימה של משועבדיו.

התוצאות מהרחמנות על אדם כזה הן רבות ורעות, א) מחזיקים את גאוותו של זה, ובפרט שיתגאה ליבו על מטיביו, ב) הלה אינו מכיר טובה כלל וזוהי מידה רעה מאוד, וכמו שיתבאר אי”ה, ג) כדי להראות שהוא אינו נכנע כלל להכיר טובה, הוא אדרבא משלם רעה תחת טובה ומעמיד פנים כאילו הוא נפגע מהם, וכאילו הדריכו את מנוחתו, וכידוע ליודעים, זוהי מידה מנוולת מאוד, ד) בהתנהגות זו הרי הוא מעורר קפיידא גדולה אצל מטיביו, ונמצאו באים לידי שנאה תחת האהבה שהייתה ראויה לבוא ע”י מידת ההטבה, ה) בדרך כלל האדם הזה מוסיף ודורש בתוקף שיחזרו ויתנו לו ורוצה שיתנו לו דווקא כאשר בתחילה, ובדרך כלל גם כאשר בפעם השניה מרחמים עליו קצת, אבל לא כאשר בתחילה, הלה מתקצף כאילו גזלוהו וכו’, וסוף שדורש וחוזר ודורש עד שמסתלקים ממנו לגמרי, והוא נעשה שונא גמור למטיביו.

כל זה בא ע”י שריחמו על מי שאין בו דעה להכיר טובה, ולכן אמרו חז”ל שאסור לרחם על כיו”ב כי תוצאותיו הם צרות רבות ורעות וכמו שנתבאר, ואפשר שזהו מה שאמרו גם שייסורין באים עליו (על המרחם על מי שאין בו דעה), דהיינו יסורין של תשלום רעה תחת טובה, ושל קטטות ושנאה כבושה וכנ”ל, ועין עוד חולין (דף קל”ג) בגיליון.

תנאי ליציאת מצרים

רבינו חיים ויטאל בספר שערי קדושה (ח”א שער ב’)

קבע יסוד חשוב בעבודת האדם, כי פגם במידות חמור יותר ממעשה העבירות, וזאת משום שהמידות הינן יסוד לכל קיום המצוות, וכלשונו שם, “המידות הטובות והרעות, והן כסא ויסוד ושורש אל הנפש העליונה השכלית אשר בה תלויין תרי”ג מצוות התורה, ולפיכך אין המידות מכלל תרי”ג המצוות, ואמנם הן ההכנות העיקריות אל תרי”ג המצוות בקיומם או ביטולם.

המידות נחוצות כל כך לקיום התורה, עד שיש מידות שהתורה אינה צריכה לצוות עליהן, כי אין בהם עבירה עצמית, אלא חומרתן היא בתוצאותיהן, הנה מצינו בזה”ק (א, כז:): “כל הכועס כאילו עובד ע”ז”, חומרתו של הכעס היא לא מצד עצמו אלא שע”י הכעס הוא מעמיד את עצמו במצב של כאילו עובד ע”ז.

משה רבנו שגודל אהבתו ומסירותו למען עם ישראל, כשנצטווה בסנה ללכת ולגאול את ישראל, אמר לו משה להקב”ה, ריבון העולם, איני יכול מפני שקיבלני יתרו, ופתח לי פתח ביתו ואני עמו כבן, ומי שהוא פותח פתחו לחברו נפשו הוא חייב לו, הבה ונתבונן במצבו של משה, הוא מגיע למדיין, מושיע את בנותיו של יתרו שהיה מנודה ומוחרם על ידי סביבתו, ויתרו נתן לו את בתו ציפורה שאף אחד לא רצה לשאתה, ולמעשה מי חייב למי הכרת הטוב, יתרו למשה או להיפך, כאן הניח לנו משה רבנו יסוד גדול, נכון, אני אוהב את עם ישראל, וכביכול אם הוא לא יגאלם שום אדם אחר לא יגאלם, ולכאורה יישארו בגלות מצרים לעד, אע”פ כן, אם זה יבוא על חשבון מי שהוא אחר או כפגיעה במי שהוא אחר, אין הצדקה לכך וגם במחיר חלילה של הישארותם של בני ישראל לעד חלילה במצרים, לבנות אומה, אם הבסיס לכך הוא חוסר הכרת הטוב, אין לכך שום הצדקה וקיום.

ועד כמה מגיעה חובת הכרת הטוב, מלמדת אותנו התורה הקדושה בפרשיות אלו, בצויו של הקב”ה למשה ואהרן שיעשו הניסים לעיני פרעה ועבדיו בהכאת היאור והפיכתו לדם, אך כאן מטיל הקב”ה מגבלה על משה רבנו, לא אתה הוא שתכה על היאור, אלא אהרן אחיך, ומדוע? שוב, שלא להשחית את המידות, הייתה לך הצלה על ידי היאור, לא ייתכן שתכה אותו, וזאת למרות שאין ביאור כל דעת ותבונה להיפגע מכך, ולמרות שליאור לא הייתה כל יד או כוונה להציל את משה, אין מניעת ההכאה קשורה כלל לתחושותיו, אלא למידותיו של משה רבנו שלא יושחתו, יצא לך טובה מהיאור אף שלא במתכווין, אינך יכול להשיב לו רעה בהכאתו ואף אם יתקדש שם שמים בכך.

כנ”ל רואים אנו במכות הבאות בו נצרכו להכות את האדמה בניסים הבאים, שוב חוזר על עצמו הציווי שלא משה הוא זה שיבצע ניסים הללו, ומדוע? הרי האדמה לא התכוונה לכך, ואם אכן הייתה מעוניינת להתנגד לא יכלה, אין הדבר משנה, נהנית מהאדמה, ולא משנה איך, אינך יכול להשיב רעה תחת טובה, כדי שלא תשחית את מידותיך חלילה, שוב ושוב רואים אנו התנהלות זאת בצויו של בורא עולם במצוות הראשונות שנצטוו בני ישראל, אם זה בדין בשר טריפה שנצטוונו “ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו” וכתב שם רש”י, מה ת”ל לכלב, למדך הכתוב שאין הקב”ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר “ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו”, ואמר הקב”ה, תן לו שכרו, מכאן אנו למדים, שהכרת הטוב אינה דווקא למי שסייע בפועל, אלא אפילו לכלב שלא נבח על ישראל, ומשום שלא הפריע לקידוש השם הגדול של יציאת מצרים, מגיע לו שכר לאכול טריפות של ישראל.

הוא הדין לגבי מצוות פטר חמור, שדורי דורות נחשבת מצוה זו לחביבה ביותר על שום מה, מספרת לנו הגמרא

בברכות, שאמר לו הקב”ה למשה דבר נא באזני העם ושאלה אישה וכו’ שלא יאמר אותו צדיק, ועבדום ועיננו קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, ויצאו בני ישראל ברכוש רב שהעמיסו כל אחד שישים חמורים לובים באוצרות של זהב וכסף וכו’ ונתקדש שם שמים על ידי חמורים אלו, ולמרות שאין הבהמה מבינה את כל העניין הזה מסביבה, ואף לא התכוונה לכך, עדיין, לא פוטרת אותנו עובדה זו מלהכיר טובה, וכדי שלא תיפגם מידה זו של הכרת הטוב, ועל מצוות אלו ורבות אחרות נאמר זכר ליציאת מצרים, ומדוע? שנזכור תמיד, הולכים להקים אומה, מתכוונים ליצור חברה, שום אומה ושום חברה לא תיכון ללא אחדות שבסיסה הוא הכרת הטוב, שכן פגם בהכרת הטוב הוא פגם בייחוד ובאחדות הן בין אדם לחברו, והן בן האדם למקום, שכל הכופר בטובתו של חברו, סופו שכופר בטובתו של מקום.

לאורך שלושת השנים האחרונות נשמעים כל מיני רעשי רקע מכיוונם של אנשי דלא מעלי שהיו בעבר חלק מבשרה של תנועת ש”ס והנהגתה, קשה להם מאוד להשלים עם העובדה והתמורות שחלו בהנהגת התנועה הקדושה, ושמה שהיה לא יהיה, ולמרות ההצעות הנדיבות למדיי שהוצעו להם ע”י ההנהגה הרוחנית של תנועה זו נדחו על ידיהם ברגל גאוה מתוך שיקולים של “מי בראש” איבדו במו ידיהם סיכוי כלשהו להיות חלק אינטגרלי ממקבלי ההחלטות ומהשפעה ציבורית כלשהי, ופועלים מתוך דחף של ייצר הרס עצמי ונקמנות גרידא להרוס כל חלקה טובה בבחינת “תמות נפשי”, ופעם אחר פעם שוברים הם שיאים חדשים בהרעלת האווירה הציבורית כנגד שלוחיהם של גדולי ישראל בהדלפות ציניות ומרושעות.

אם היה ספק למאן דהוא בדבר היושרה וניקיון הכפיים שלהם בעבר, בה נקטו בפרישת הטלפיים להצדיק מהלכים בזויים כדי לפרק כל אבן בחומתה של התנועה הקדושה ובהישגיה תוך נקיטת מהלכים נקמניים ומבחילים כנגד כל מי שסימל בעיניהם את השתייכות להנהגה הקודמת והקשר למנהיגות הפוליטית שבנתה את התנועה הקדושה הזו שהחזירה “עטרה ליושנה” פשוטו כמשמעו, נקמנות וחתרנות שלא ידעה גבולות וחבירה לשונאי נפשו של מנהיג התנועה, חתרנים לא פחות גרועים ממנו כדי לרשת בחייו את עמלו של מטיבו ופטרונו, האיש שלקח אותו “מאחורי הצאן” והבאסטות של מחנה יהודה, גידל וטיפח אותו צעד אחר צעד.

גם פרעה שהשתלח במשה ובאהרן ואמר “לא ידעתי את ה’”, הבין מהר מאוד שיש מנהיג לבירה ושהעולם אינו הפקר, גם אם היה צריך לקבל כמה מכות כדי להוציא מפיו את המילים ‘ה’ הצדיק ואני ועמי הרשעים”, אותו פרעה של”א זכר את יוסף”...וכפר בטובתו של חברו, הפנים בדרך הקשה שיש דין ויש דיין, לצערנו אותו האיש לא חדל ממעשיו, וכ”כלב השב על קיאו כסיל שונה באיוולתו”, חובר הוא לאיש משחית שאם היה ספק למאן דהוא מדוע הוא הורחקו הוא וחברו הליצן מכל פעילות בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, מופע העוועים שפורסם השבוע, המחיש לכולנו, מה הן השיקולים העומדים בפני הנהגה אמיתית ומדוע פעלו כפי שפעלו, גם אם בשעת מעשה הרים מי שהרים גבה על כך אם בכלל.

למדונו חז”ל, כל הכופר בטובתו של חברו, כופר בטובתו של מקום, ולא תמוש רעה מביתו, גם פרעה שכפר בטובתו של יוסף הצדיק ואת השם לא ידע...השכיל לחזור בו אחרי הדקה ה-90, וכפי שמספרים חז”ל שבא מלאך והצילו מטביעה בים סוף, ולבסוף נעשה מלך בנינווה. ללמדך, ששערי תשובה לא ננעלו. בברכת שבת שלום ומבורך

הפסח היוקרתי ביותר! שינפלד בהילטון קפריסין

שינפלד, זה מה שעושה את החופשה. הפסח אנו חוגגים 30 שנות פעילות במלון היוקרתי של רשת הילטון. ממשיכים להתחדש ולהעניק לכם ביטחון, שירות מקצועי ויחס אישי בכל חופשה.

הגרלה שניה הסתיימה! הגרלה נוספת בשבוע הבא

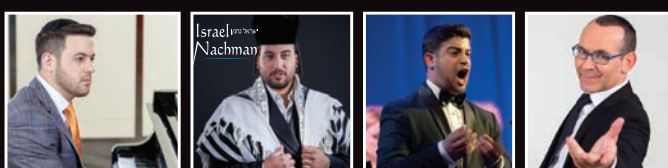
הזוכה
גברת מס
מראשון לציון.
פעם שישית
בשינפלד

הזמינו מקום בחופשת פסח ותוכלו לזכות
בשדרוג לסוויטה מדהימה!
פרטים בדף הפייסבוק של שינפלד תיירות

טיולים בקפריסין ניקוסיה, לימסול, הכפרים הצעירים של הרי הטרודוס,
סלע אפרודיטה ופאפוס, קפריסין התורכית, שופינג, ספורט אתגרי ועוד.

חדרים לכיוון הברכה מלאים סוויטות ג'וניור אחרונות

הופעות עם האמנים הגדולים של שינפלד

איהרל'ה נחשוני | ישראל נחמן | יוסי שורץ | יוסי לפידות

"מלון מושלם בלב ניקוסיה"

"חווייה נפלאה לכל המשפחה"

היעד החם של החורף! שינפלד בהילטון הוה-הין Hua Hin

לראשונה בתאילנד! חופשה מלאה עם מטבח גורמה גלאט כשר של השפים מבית שינפלד תיירות, ואפשרות לטיולי כוכב מדהימים בהוה-הין, השוק הצף, שוק הלילה, ארמון המלך, רכיבה על פילים, רכיבה על סוסים, מופע נמרים, תנינים ונחשים, טיולי 4X4 בטבע השופע של תאילנד, שופינג באאוטלט ועוד.

קבוצות נוספות בחודש מאי 2017

קבוצת פברואר מלאה

כי לא גופשה בראה לא אנפשרים

03-618-9999
www.shainfeld.com

חכם, מזמין מוקדם ומרוויח!
מבצעים להרשמה מוקדמת

חייבים שופט חרדי בבג"ץ

במדינה בה בג"ץ הפך לרשות השופטת והמבצעת גם יחד, ולמרות שיד מכוונת מדירה שופטים מנושאים בהם הם עלולים חלילה 'להפגיע' - האתגר הבא של המגזר הוא מינוי שופט חרדי

בג"ץ. צילום: יונתן זינדל, פלאש 90

מיליוני ש"ח ומיטב המוחות והכשרונות מושקעים בקמפיין הבחירות של המפלגות הדתיות והחרדיות. נאבקים על כל קול! וכך גם הסיסמה השולטת - "כל קול קובע". טובי הקופירייטרים ומובילי דעת הקהל נשכרים, העיתונות והמדיה מגויסים. "עת לעשות לה' הפרו תורתך" - זו המצווה וההוראה. בני הישיבות ואברכי הכוללים מתנתקים מספסל לימודם בכדי לקושש קולות. "גופי תורה וחינוך ילידינו תלויים בקולך", בבתי הכנסת ובבתי המדרשות נישאים נאומים והכרזות נלהבות. גדולי ישראל וזקני הדור מוטרחים ומופיעים ברחובה של עיר, על כמה נישאת, למען "שמעו" את "חובת" וצורך השעה והזמן. בבחינת "והעם רואים את הקולות"! ההתלהבות שוברת שיאים מחדש. הכול, למען "ביצור חומת היהדות השורשית", בדרך ישראל סבא. הרצון והתקווה, חזיון והגדלת הנציגות החרדית בבית המחוקקים! "כנסת-ישראל". מטרה ראויה וחשובה מאין כמוה.

בפועל, הרשות-השופטת במדינת ישראל, קרי, בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ, אימץ לעצמו את סמכויות הרשות המחוקקת, וזאת על ידי ביטול חוקים כמעשה שבשגרה דבר יום ביומו. הוא הפך להיות הרשות המבצעת – על ידי ביטול והתערבות בהחלטות ממשלה. בפועל והלכה למעשה, כיום הבג"ץ הינו הרשות השולטת, מבצעת ומנחה במדינת ישראל. על פי משנתו של כבוד הנשיא לשעבר אהרון-ברק שקבע את הכלל הידוע של "הכול בגיץ, הכול שפיט". תורה ושיטה משפטית, הנתונה במחלוקת עזה בין ענקי המשפט והוגי דעות בעולם כולו. טובי המוחות מנתחים, שוקלים ומכריעים, על פי האג'נדה האישית והשקפת עולמו הפרטית. כל אחד ואחד מהחולקים והמתווכחים, בטוח ומשוכנע בצדקת שיפוטו והכרעתו. אך בסופו של דבר, ההכרעה הינה על פי דמות תבניתו, בית גידולו, אופי חינוכו, מורי דרכו והשקפתם של מוריו מעצבי השקפתו של השופט. אע"ז להוסיף ולומר, שבאם קנה את משנת חינוכו המשפטי, באוניברסיטה בגבעת רם שבירושלים, דעתו ידועה ומוכרת! ואידך זיל גמור...

○○○

זוהי ה"מלחמה האמיתית". דמותה והרכבה של "ממשלת

"לדעותיהם" והשקפת עולמם. אי אפשר להאשים בזה את גולם המחשב, שאמור לכאורה למנות את ההרכב, לכאורה! ניכרת "טביעת אצבע" ברורה של מי שמעוניין לקבוע את התוצאה מראש.

באפריל הקרוב ימונו 4 שופטים חדשים, שיטביעו את חותמם על צורת, אפיון והכרעות בית המשפט העליון לשנים הבאות. "לנו או לצרנו". זוהי מלחמה על הבית והחיים היהודים. על ההתיישבות ביהודה, שומרון וגב ההר, על האפשרות לחיות חיים יהודיים בארץ ישראל, על אופי השבת והכשרות, החמץ והפרהסיה הציבורית, על החופש והזכות להיות שותף ומתקצב בזכות, אפשרות לחינוך תורני בהגדרה והכרת תודעה ותרבות יהודית. על הכול בעצם. החובה להיחשף לקול זמרות נשים בדווקא, או סגירת כביש סמוך לבית כנסת ואזור חרדי בשבת קודש. הכול בכל מכל כל.

שופט עליון חרדי אחד, "חשוב" יותר מח"כ חרדי, ולעיתים יותר מ120 ח"כים. חייבים לשנס מותנים ולצאת בקמפיין מקיף ומהדהד, "שיחייב" מינוי שופט חרדי לבג"ץ. בנפשנו וביכולתנו הדבר.

אין ספק, זה גם "יחייב"! בצוק העיתים והזמן, ברירת המחדל חייבת להיות, "לבחור" את הפחות גרוע. כיום ועכשיו, זה הצורך האולטימטיבי.

ישראל" והרשות המבצעת האמיתית, ביושבם כבג"ץ. בקמפיין הבחירות הזה נרדמנו, נעלמנו ונאלמנו אומר! היכן ראשי הקהל ונציגיו? נעלמו ונאלמו! יש שופט ערבי, שופט דתי, שופטות, שופט מזרחי! אין ואין דרישה ותביעה לשופט עם אוריינטציה חרדית. כגון השופט מנחם-אלון המנוח. השופט הערבי, והשופטים "הדתיים-ימנים" לכאורה, פעם אחר פעם שונים וכולטים בדעת מיעוט, בפסקי דין מהותיים ועקרוניים, בנושאים רגישים כגון הפקעות וענייני דת ומדינה, על פי השקפתם האישית.

לדוגמא: השופט הערבי סלים ג'ובראן מצטרף לדעת הנשיאה, בפסק דין "מתווה עמונה החדש", נגד דעתו של סגן הנשיא חובש הכיפה רובינשטיין, ומכריע את הכף לפסילה! לא אטעה באם אומר, שלו כבוד השופטים רובינשטיין ו-או ניל הנדל ו-או נועם סולברג היו השופט השלישי שבחבורה, יתכן וההחלטה הייתה אחרת.

במאות תיקים בנושאי פינוי והחזקת קרקעות ביהודה ושומרון רבתי, כבוד השופט נועם סולברג, תושב אפרת, לא מצוות להרכב... זה לא במקרה והשיבוץ לא מקרי, כפי שנטען!

השופטים הדתיים שהינם בעלי אוריינטציה שיפוטית שונה, כפי שמוכח וחוזר ומוכח מהחלטותיהם, לא מצוותים בהרכב של שלושה שופטים בדיונים בעלי משמעות,

דיו פרינט

המרכז הארצי למדפסות ודיו

מחשבים

דיו וטונרים

סלולר

מדפסות

המחיר הכי זול בעיר בהתחייבות!!!
אל תהיה פראייר... בוא, תשווה...

יזעיראל

טלח, | רחמנחח לרמחשה בלבד | בכפוף לתקנן | עד גמר רמלאי

מחשב נייד ACER
גודל מסך 11.6"

- מעבד N3050
- נסח איחסון SSD 32GB
- זכרון פנימי 2GB
- הפעלה WIN10 מקורי
- חיבור HDMI
- שנה אחריות

939 ₪

מדפסת משולבת ליזר מקצועית
HP M426FDN

מדפסת < מכונת צילום < סורק < פקס

- שנה אחריות
- מתאימה למשרדים
- ומוסדות
- אפשרות לסונר ענק
- ל-9000 דף
- מהירות הדפסה 40 דף בדקה

1499 ₪

מדפסת משולבת ליזר
HP LaserJet Pro M127fn

מדפסת < מכונת צילום < סורק < פקס

- מהירות הדפסה בשחור עד 20 דף בדקה
- עמודים לדקה
- שנה אחריות

679 ₪

מדפסת משולבת הזרקת דיו
HP OfficeJet 3835

מדפסת < מכונת צילום < סורק < פקס

- מהירות הדפסה בשחור עד 9 עמודים לדקה
- אלחוטית
- שנה אחריות

285 ₪

מדפסת משולבת הזרקת דיו
HP OfficeJet 3830

מדפסת < מכונת צילום < סורק < פקס

- מהירות הדפסה בשחור עד 9 עמודים לדקה
- שנה אחריות

239 ₪

כרטיס מיקרו SD
16GB

19.9 ₪

מדפסת משולבת הזרקת דיו
HP DESKJET 2130

מדפסת < מכונת צילום < סורק

- מהירות הדפסה בשחור עד 9 עמודים לדקה
- שנה אחריות

189 ₪

מדפסת משולבת ליזר
MFC-L2700DW

מדפסת < מכונת צילום < סורק < פקס

- הדפסה דו-צדדית
- אלחוטית
- שנה אחריות

849 ₪

מדפסת משולבת הזרקת דיו
MFC-J480DW

מדפסת < מכונת צילום < סורק < פקס

- הדפסה דו-צדדית
- אלחוטית
- שנה אחריות

399 ₪

מדפסת הזרקת דיו
Canon Mx - 475

מדפסת < מכונת צילום < פקס

- 3 שנות אחריות

229 ₪

מכשיר סלולר כשר
UP TEC

- תומך בכל הרשתות
- חיבור בלוטוס
- תומך בשני כרטיסי סים
- שנה אחריות

299 ₪

מכשיר סלולר כשר
ECHO

- קל פשוט ונוח
- חיבור בלוטוס
- תומך בשני כרטיסי סים
- שנה אחריות

99 ₪

מכונת תספורת האגדית
דגם ER131

- 30 דקות עבודה
- 8 שיעות סעינה
- קלות משקל
- נוחה לאריזה
- שנה אחריות

99 ₪

נגן סאנדיסק
JAM 8GB

159 ₪

חבילת נייר A4

9.9 ₪

1+1

דיו וטונרים תואמים

מגוון ענק של מדפסות בהתאמה אישית! מכירה בסיטונאות, למוסדות וליחידים

ירושלים: בר אילן 14
בני ברק: רבי עקיבא 18

02-5001115

מרכז
הזמנות
ארצי

חוק הסדרת בג"ץ

חוק ההסדרה כבר לא יעזור, ההרס בעמונה. צילום: הדס פרוש, פלאש 90

השבוע עבר בכנסת בקריאה שניה ושלישית "חוק ההסדרה", לשמחתם הגלויה של חברי הכנסת שהצליחו לקפץ מעל כל משוכות החקיקה, בניגוד לניסיונות העבר שנכשלו פעם אחר פעם. החוק קובע הסדר של הפקעת קרקעות פרטיות ביהודה ושומרון עליהן נבנו בתים וישובים, ומתן פיצוי כספי או קרקע חלופית לבעליהן.

אין זו המצאה חדשה, אלא למעשה השוואת הדין הקיים בישראל גם בשטחים שמעבר לקו הירוק. ואולם, למי שחושב שדיירי ההתיישבות והמאחזים ביו"ש יכולים להכין לעצמם כוס קפה האג וליהנות משלוות הנוף ההררי, כדאי לדעת כי הדרך לא הסתיימה.

כמו תמיד, כשממשיכים במסלול חקיקתי, הדרך מתעקלת שמאלה, ומעבר לפינה – על אדמות שייח' באדר - פוגשים את בית המשפט העליון בשבתו כבית הדין הגבוה לצדק, המכונה בג"ץ. שם עדיין שולטת הגישה האקטיביסטית - "הכול שפיט" - שקבע הנשיא בדימוס השופט אהרן ברק, ומאז הרשות השופטת היא המחוקקת האמיתית בישראל ועל פיה יישק דבר. בהרכבו הנוכחי של בג"ץ כמעט ואין שום סיכוי שהחוק יעבור, במיוחד עם האווירה העכורה שיוצר סירובו של היועץ המשפטי לממשלה מנדלבליט להגן על החוק בעתירות שכבר הוגשו נגדו לבית המשפט.

אולי היה כדאי לפני חוק ההסדרה ליישובים, לחוקק חוק הסדרת בג"ץ. במיוחד בעידן שבו יש לקואליציה רוב בוועדת חוקה חוק ומשפט, אפשר להעביר החלטה להוספת שופטים לבית המשפט העליון, ולהעניק מקום לפלורליזם ולדעות יותר מגוונות במוסד עם ההשפעה העצומה על החיים בישראל.

גם בעולם נמתחה ביקורת על החוק. אחת ממותחי הביקורת היא ראשת ממשלת בריטניה תרזה מיי, אשר אמרה לנתניהו - בביקור הבזק שלו בלונדון - כי ההתנחלויות עשויות לפגוע באמון בין הצדדים. בעת פגישתם מחוץ לדאונינג 10 - אחרי ההמתנה המביכה של נתניהו מעבר לדלת - היו הפגנות בעד ונגד המדיניות הישראלית. היו אלו הפגנות רגועות יחסית לזעם הרב שהובע השבוע על ידי מפגינים שהתנגדו ל"חוק השוחד" ברומניה (וגם למפגיני 'הפלג הירושלמי' אצלנו שהיו פעילים במיוחד השבוע). אל תטעו, לא חוק האוסר קבלת שוחד, אלא חוק המעוניין לסדר דילים לפוליטיקאים הרבים שהואשמו בעבירות מרמה ושוחד. לפי החוק שהועבר בפרלמנט הרומני, לא ניתן יהיה להעמיד לדין על עבירות כאלו, אם הסכום בהן נמוך מכ-50 אלף דולר. אז אם אצלנו יש שכר מינימום לעובדים – בדרך כלל השקופים - שם יש שכר מקסימום לשוחד. מעניין אם זה חל על תשלומים, אם החישוב הוא שנתי ואם ניתן להעביר זכות שלא מומשה לשנת המס הבאה.

עבירות הון ושלטון הן חלק מהותי מהחדשות לאחרונה, והיו כך לא מעט בעבר. אבל תארו לעצמכם שהיה קבלנון זעיר שגדל בבוועה קטנה ומנותקת, ואז החליט לשנות מיקום ופנה לקהילה סגורה, כזו שלא קל להתקבל אליה. לא פשוט להתמקם בה היטב ולמצוא את מקומך. למזול, הסתבר לו שקבלן בסדר גודל ענק המכונה רב-קבלן ואחראי על פרויקטים עצומים, מחפש אנשים טובים למעגל הקרוב אליו. קבלנון נכנס למעגל ולעניינים. הסמכויות שניתנו לו, לא היו רבות, בעיקר השתמש בקולו, והיה אף קבלן קולות מוכשר.

היה פרויקט אחד שבו הוא פעל מסביב לשעון. עד

שקולו כבר הצטרד, אך הוא התמלא באנרגיה מקפיצה וזכה לחיבוק המצלמות והפרוטוקטורים. אך, כפי שקורה פעמים רבות באבולוציה של קשרים, עם השנים הקשר נסדק והפער הלך וגדל, עד שנדמה כי שניהם עומדים משני צדי תהום הפעורה ביניהם. ולא הייתה זו סתם תהום אלא בתוכה שכן לוע של הר געש רדום. ביום מן הימים – כל צד יתרץ זו אחרת מדוע – החליט קבלנון להכות ולהעיר את הר הגעש על מנת לנקום ברב-קבלן. וכך, אחרי מכה ועוד מכה, התפרץ הוולקנו, וההר שפך לבו ולבתו הרוחת על כל סביבתו. חורף ושורף ומבייש ומיותר כל כך.

לא קל להבין נסיבות, יש דברים נסתרים - לא נבין לא נדע. ואולי לא נדון את קבלנון בשעת צער, אחרי שלא כל כך הסתדר בחיים. אבל כשסוגרים חשבון בדרך כזו לא נאותה בלשון המעטה, נגמרו לי הדמעות.

אחת שדווקא מסתדרת בחיים היא חברת הכנסת שלי יחימוביץ', שהודיעה השבוע על התמודדותה לראשות ההסתדרות. עם ניסיון פוליטי ועם היכולת התקשורתית נראה כי דרכה לגוף המחזיק בכוח אדיר סלולה בבטחה. למרות הפופולריות שלה בקרב רבים, יש מי שחושש מהכוח העצום בידי מי שתפיסת עולמה סוציאליסטית מאוד. מתנגדי השיטה טוענים שדווקא הגישה הזו שדרשה ממעבידים הענקת זכויות רבות לעובדים, יצרה את ההגדרה של עובדי קבלן ופגעה בעובדים. הסוגיה נמצאת זמן רב על שולחן הניתוחים ויש סיכוי שאם יחימוביץ' תטפל בה בשם ההסתדרות, הניתוח יצליח, אבל החולה ימות.

אם עוסקים בבריאות, ט"ו בשבט החל בשבת הקרובה, יביא עלינו שפע של פירות. ראש השנה החגיגי לאילנות, זה שבעבר היו חוגגים עם פירות שבעת המינים מארץ ישראל, נחגג היום מסביב לשולחנות ערוכים וססגוניים, אבל רוב הפירות מיובאים. אפשר בהחלט לומר שגם הטורקים הסתדרו בחיים, עם טונות הפירות היבשים המיובאים מטורקיה וממדינות נוספות, אך כל קשר ביניהם לבין הפרי

המקורי מקרי בהחלט. הפירות של ימינו מיובשים בשיטות ייבוש תעשייתיות באמצעות שימוש בכימיקלים – כמו גופרית – ומכילים תוספות רבות של סוכר, חומרים משמרים וצבעי מאכל. וגם החג התמים של "קח פרי ותהיה לי בריא", הפך לבעייתי מאוד מבחינה בריאותית. בעידן כזה מלאכותי, לומר על האדם שהוא עץ השדה זו לא ממש מחמאה. יחד עם כל התוספות, לא מעט תולעים ויצורים אחרים מסתתרים בפירות ובקליפה ומסכנים אותנו בלאווין רבים. דפי ההוראות על אופן ניקוי כל פרי – והרשימה השחורה של אלו שאסורים בשימוש - הציפו מכל עבר במדיה החברתית. אך למרות התפוצה הרחבה, הם זכו רק למקום השני, אחרי ההצפה השנתית האדירה של "פרשת המן", אותה נוהגים לומר ביום שלישי שלפני "פרשת שירה".

שבת זו תהיה עשירה לא רק בפירות אלא בעיקר בשירה הגדולה של פרשת בשלח, המסדירה בשורות פיוטיות את הענקת ארץ ישראל לעם ישראל. עם התיאורים המרגשים על יציאת מצרים, על הנס הגדול של קריאת ים סוף ועל משה ובני ישראל השרים בקול גדול ואומרים למצרים שלום ולא להתראות. בפרשה נאמר על פרעה מלך מצרים 'ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו'. ברגע שפרעה הבין שעם ישראל יצא ממצרים לבלי שוב הוא יוצא מארמונו, מכין בעצמו את הסוס ואת כלי המלחמה, ומכנס את עמו לצאת איתו לשדה הקרב. לכאורה, היה צריך לשלוח את הצבא עם מפקדיו ולהישאר בחמ"ל במצרים, על מנת לפקד על הכוחות מרחוק. כנראה מרוב לחץ - הוא לא ידע כיצד יסתדר בלעדיהם אחרי שנות העבדות הרבות - הוא מפר את כל כללי הטקס ויוצא בעצמו והסוף ידוע.

אולי מרוב התרגשות מהפרשה, נורו השבוע שלושה טילים ממצרים טילים לכיוון העיר אילת. בסיעתא דשמיא כיפת ברזל שהוצבה בעיר יירטה אותם בהצלחה ומנעה פגיעה. ההמצאה המדהימה של כיפת ברזל מוכיחה כי כשאתה לא יכול לתקן את העולם מסביבך, עדיין יש צעדים שאתה יכול לעשות בעצמך ולגרום לעולם להיות מקום יותר טוב, יותר בטוח ויותר מסודר.

ובנימה אופטימית זו, אסיים.

אוכל מוכן לשבת

רק אצלנו בימי שישי

חמין ביתי בסיר, מתכון ירושלמי משובח

מבית השף של "לחם בשר"

חמין בסיר קטן - 85 ₪ כולל הסיר

חמין בסיר גדול - 125 ₪ כולל הסיר

יום שישי יריד אוכל בין השעות: 8:00-14:00

לחם בשר

≡ Meat and Eat ≡

חלק מהדריין
בהשגחת הרה"ג
שלמה קורח שליט"א
רב העיר ואב"ד בני ברק

בנייני בסר 3, בני ברק.

התמונה להמחשה בלבד, ט.ל.ח

053-3800708

חדש! מהיום יש מקום לכנסים ואירועי בוטיק

מצדה

אירוע שמותיר זכרונות קסומים

אתם מוזמנים להעניק לעצמכם רגעים שלא יישכחו
וליהנות מאירוע באולם בוטיק עם סטייל חדש
ומפתיע! (עד 200 איש)

מצדה
כנסים ואירועי בוטיק

מצדה 9 בני ברק

מול מגדל ב.ס.ר 3 | טל: 03-9176644

café
כסנף
מהדרין

לחם
בשר

קונקורד

אפשרות להזמנת קייטרינג
לפי העדפתכם
בשרי: קונקורד - הרב לנדא
/ לחם בשר - הרב מחפוד.
חלבי: יקפה קפה - חת"ס פ"ת

מבט לכשרות הרב יוסף שטיינברגר

המדריך לט"ו בשבט נקי מתולעים

לקראת ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, בו נוהגים לאכול מפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל ולא רק - הרב יוסי שטיינברגר מגיש מדריך מיוחד ומפורט, לבדיקת פירות וירקות

חומרת איסור שרצים

אודות איסור אכילת שרצים נאמר בתורה "וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל... כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם". בסיבת האיסור כותבת התורה: "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים, והייתם קדשים כי קדוש אני". על המילה "המעלה" [אתכם מארץ מצרים] מובא בגמרא: "אמר הקדוש ברוך הוא: אלמלא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה, שאין מטמאין בשרצים, דיי". עוון אכילת שרצים חמור במיוחד שכן האוכל בשר בהמה שאיננה טהורה, כגון בשר חזיר, עובר על איסור תורה אחד. אך האוכל שרץ המים או האדמה עובר על ארבעה או חמישה איסורים; והאוכל שרץ העוף, כגון זבוב, עובר על ששה איסורי תורה.

דין בריה

בדרך כלל, איסורי תורה של מאכלות אסורים נקבעים לפי שיעור כזית. אולם איסורי חרקים אם אכל חרק שלם אפילו שגודלו מילימטר בלבד - עבר עבירה. הסיבה היא שכל מה שנשארו בשלמותו המקורית, ללא קשר לגודלו, מקבל דין 'בריה' בפני עצמו. כמו כן במרבית המאכלות האסורים, אם נתערבב האיסור במאכל של היתר, יש את הדין של ביטול בשישים, אך אין הדין כן באוכל המוגדר כ'בריה'. חכמים קבעו שאם האיסור הוא בריה שלימה, אפילו באלף אינו בטל.

אחריות רבה מוטלת על האוכל או המכין מזון שיש בו חשש חרקים ותולעים, וחשוב מאד להתעדכן במציאות בשטח, ובדרכים יעילות לבדיקת וניקיון המזון מחשש חרקים ותולעים.

להלן פירוט אופני הבדיקה:

משמשים מיובשים - מגיעים ברובם מטורקיה, קיים בהם נגיעות של זחל או עכבישונים קטנים, יש לפתוח כל משמש ולבדוק, החרקים נראים בקלות.

צימוקים - נגיעות מאד, החרקים נמצאים בין כפלי הצימוק לאחר התייבשותו והצטמקותו, ניתן לבדוק על ידי השרייה, סינון המים ובדיקה יסודית, המהדרין נמנעים מאכילת צימוקים.

חמוציות - בחזקת נקיים בכל מקרה מומלץ לשטוף היטב את הפרי לפני השימוש.

שזיף מיובש - בחזקת נקי.

תמר מיובש - לעיתים נגיעות בזחל חום/שחור בתוך בשר הפרי, או בעכבישון מעל הקליפה, יש לחצות את הפרי בסכין, להוציא את הגלעין ולבדוק כנגד האור משני הצדדים.

תמר לח קפוא - בחזקת נקי.

תאנים מיובשות - נגיעות מאד והבדיקה קשה והמהדרין נמנעים מלאכלם, לחילופין ניתן להוציא את תוכן התאנה ואכול רק את ציפתה לאחר שטיפה.

אגוז פקאן, גרעיני דלעת, גרעיני אבטיח, גרעיני מלון, גרעיני טלזה וסויה - בחזקת נקיים.

גרעיני חמנייה בקליפה - נגיעות ויש לבדוק כל גרעין לפני אכילתו.

גרעיני חמנייה קלופים - יש לברור במסננת כדוגמת ברירת אורז.

מקדמיה, צנובר, פקאן, אגוז ברזיל, אגוזי מלך, שקדים, בונדוק [לוז], בוטנים כולן ללא קליפה יש לבדוק במסננת בדיקה מדגמית. אופן הבדיקה היעיל ביותר הוא על ידי ניפוי בנפת אורז בעלת חורים גדולים, כל שהאגוז יישאר במסננת ורק הפירוורים הקטנים יפלו. יש להניח נייר מתחת למסננת ולהתבונן בנשורות באם יש חרקים שחורים לא להשתמש בכל החבילה. כמו כן יש לבדוק הימצאות חורים.

אגוז קשיו - יש לסנן כנ"ל במסננת ולפתוח לפחות 10% מהכמות.

ערמונים לקלף ולבדוק מבפנים שהפרי שלם ואין לו קורים או פרורים, אפשר לבדוק גם לאחר בישול.

פיסטוק חלבי - בחזקת נקי

אבוקדו / אגס / קיווי / קוקוס / מנגו / פאפאיה / קרמבולה / בננה / פסיפלורה / אבטיח / מלון - בחזקת נקי מנגיעות. במידה והפרי מאד בשל ורך, יש לחשוש ולבדוק מתולעים

פירות הדר לבחון ולבדוק אם מצוי כנימות מגן על הקליפה בעת קילוף הפרי או בסחיטה, להקפיד שהכנימות לא יחליקו לפרי או למיץ. להורדת הכנימות בקלות: ניתן להשרות במים רותחים למשך חצי דקה ולשטוף במים עם ספוג.

פטל אדום, פטל שחור, תות עץ נגיעות מאד ואין להשתמש.

אננס בקליפה בעלים ובקליפה עלולים להיות חרקים, יש להסיר העלים לקלף ולשטוף.

רימון יש להסיר את העלים הסמוכים לפרי מחשש לחרקים הנמצאים בו, במקרה שהפרי נקוב או סדוק יש לפתוח ולבדוק היטב באם מצוי רימות זבוב או זחל עש.

אפרסמון - להוריד את עלי הכותרת יחד עם מעט מהפרי ולשטוף, אם הפרי בשל מאד ורך יש לחצותו ולבודקו.

דובדבנים - יש לחצות ולבדוק.

זיתים - פרי רגיש מאד לנגיעות תולעים, הגדלים בחצרות נגיעות כולם, המשומרים גדלים בגידולים מבוקרים ומודברים ובבדיקים לפני השימור.

חרובים - בחזקת נגיעות, יש לשטוף היטב מבחוץ, לבדוק אם אין חורים, לפתוח את החרוב לאורכו ולבדוק שהוא נקי מחרקים.

תות שדה - נגיעות מאד, הדרך הבטוחה לאכילתו היא קילוף שכבתו החיצונית. כיום מיובאים תותים קפואים מסין העובדים שטיפות, ובדיקות מדוקדקות אשר חלקם מאושרים כנקיים.

פירות יבשים מסוכרים: אגס / אננס / אפרסק / חבוש / מלון / קוקוס / לואיזה / גינגר / מנגו / בננה צ'יפס / פאפאיה / תפוח עץ מיובש - בחזקת נקיים אך יש לרכשם בחנות אשר תנאי ההגיינה בה טובים ואין הימצאות זבובים העלולים להדבק לסוכר שעל גביהם.

לדר - לדר הוא למעשה משמש טחון ומיובש, מיוצר בדרך כלל בטורקיה בתנאי הגיינה גרועים המושכת אליו זבובי תסיסה.

עגבניה - יש להסיר את עלי הכותרת ולשטוף היטב.

פלפל מתוק או חריף, אדום, ירוק או בכל צבע אחר - יש להסיר את הגבעול, לחצותו, להסיר הגלעינים להשרותו במי סבון, לשטוף היטב תחת זרם מים תוך כדי שפשוף יסודי.

בצל - יש להסיר את הגבעול יחד עם מעט מהבשר. יש לוודא שהגלדים מהודקים. במקרה שיש רווח בין הגלדים יש להפרידם ולשטוף היטב מחשש להמצאות תריפסים.

שום - יש לקולפו ולשטפו היטב. אין לבשל בשום אופן שום שלם או חצוי בקליפתו עקב המצאות תריפסים.

צנוניות - יש להסיר את העלים הירוקים יחד עם מעט מהבשר ולשטפו.

במאמר זה לא עסקנו בירק עלים פטריות ונבטים. נדון בהם בעזרת ה' במאמרים הבאים.

30

אשפר חוגגת

Since 1985

שלושים שנות כשרות

Since 1985

בראשות מרן ראש הישיבה
הגאון רבי שלום כהן שליט"א

אשפר, מביינים בבשר.

שיווק ארצי: טל: 03-6718300

בני ברק: שלמה המלך 17 טל: 03-6718300 ירושלים: מוסיוף 14 טל: 02-5812885/6
קרית אתא: ליד תחנת דלק שלו בכניסה לקרית אתא מכיוון רכסים טל: 04-8436969

30 שנות כשרות, ללא פשרות!

בד"ץ "נוה ציון" הינו הנחשון הראשון בבד"צים לבני תורה מעדות המזרח, אשר הוקם ע"י גאונים ומאורי ישראל. ובראשם הגאון הגדול הרב בן ציון אבא שאול זצוק"ל (שעל שמו קרוי בד"ץ "נוה ציון") ויבדלחט"א מרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום כהן שליט"א, הרה"ג ר' שלמה בן שמעון שליט"א, והרה"ג ר' מסעוד בן שמעון שליט"א. כך למעשה הוקמה חברת "אשפר בשר" שכיום בסייעתא דשמיא, ציבור גדול ורחב המדקדקים על קלה כבחמורה נמנה בין לקוחותיה, כשלאורך כל הדרך חברי הבד"ץ שליט"א ובראשם הכהן הגדול מרן ר' שלום כהן שליט"א מכוונים ומפקחים על כל ההידורים והחומרות ע"י צוות שוחטים יר"ש, כשבכל נושא הכשרות מחמירים הן לדעת הב"י והן לדעת הרמ"א. מוצרי אשפר ראויים לעלות על שולחנם של מלכים "מאן מלכי רבנן"...

תפוצות ושנת מקורות

הידידות עם צ'ארלס קושנר ("מאז שנכלא, הוא לא מתערב בפוליטיקה"), הדאגה לאברכי הכולל לו תרם ("היה משלם מוניות בכדי שלא יבזבז את זמנם בנסיעות"), ההוצאה של פירוש הגמרא המיתולוגי ("שאלו רבנים אם זה יסייע לעם ישראל") וההצעה המפתיעה של אביו לאשת ראש הישיבה ("היה מוכן לשלם מיליונים בכדי שתנהל את עסקיו") מקורבים ומכרים משרטטים פרופיל לדמותו של הנגיד ג"י שוטנשטיין החולש על מעצמה עסקית הפרושה בכל העולם ⊕ וגם תמהיל התרומות המפליא נחשף לראשונה: ישיבות לצד פרויקטים לאומיים, ארגוני נשים לצד מיזמי צדקה

⊕ יעקב אמסלם

ההון
החדש
נחשף

שוטנשטיין.
צילומים: יעקב
נחומי, פלאש 90

פרופיל אישי

שם: גיי שוטנשטיין

גיל: 63

מקום מגורים: קולומבוס, אוהיו

עיסוק: אחזקות

הון מוערך: 2,000,000,000 דולר

מספר ילדים: 3

החברה שבבעלותו: Retail Ventures

**לא לכולם הוא משיב
בחיוב, אבל כל
הצעה הוא בודק. יש
לו חוש לזה. הדבר
שמיחד אותו על פני
משקיעים מתחרים,
היא העובדה שיש
ברשותו כסף נזיל.
לרוב העשירים יש
כסף מוצק כבתיים
ונכסים, לג'יי יש
מיליארדים נזילים
וזה הכוח שלו, לכן
הוא גם יכול להשקיע
במיזמים רבים**

תפוצות ועתיקות

**המיליארדר שאל:
מדוע את עובדת כל
כך קשה? הרבנית
הסבירה את מצב
החירום אליו נקלעה
הישיבה - נוצרים
מבקשים לרכוש
את השטח בכדי
לבנות במקום מבנה
שישמש כמרכז
פולחן טמא.
שוטנשטיין הרר
כמה רגעים והודיע
חגיגית: אממן את כל
הרכישה**

אביו, ג'רום, היה בעליה של חברת "Schottenstein Stores" שברשותה עשרות חברות, מפעלים, קניונים ומיזמים עסקיים. "מה שבעצם האב היה עושה, זה לקחת חברות במצב לא טוב, לרכוש אותן במחיר מוזל ואז להשקיע בחברה ולמכור אותה במחיר כפול. הם התעסקו בחברות מכל התחומים, בתחום הזכויות, הנעליים ובראש ובראשונה בתחום הנדל"ן". כיום, מחזיקה המשפחה נתח משמעותי מנכסי הנדל"ן בקולומבוס וג'יי נחשב לאחד מאילי הנדל"ן המשמעותיים במדינה.

"הוא נולד עם כפית זהב בפה", אומר מקורב לג'יי. "כל מה שהוא רצה הוא קיבל, אבל לצד זאת בבית פנימה הוא חונך לתת כבוד לרבנים, לאנשי רוח, ולהעריך את לומדי התורה". עוד בקטנותו היה ג'יי מתעניין בעסקיו של אביו והיה נוכח בהכרעות עסקיות, מה שאולי מסביר את העובדה שהוא היורש העיקרי של אביו שנפטר לפני למעלה משני עשורים. "תמיד הרגישו שיש לו את החוש לעסקים, והיום אנחנו באמת רואים את זה", מוסיף המקורב.

אבי המשפחה היה חוזר בתשובה, אך בקולומבוס באותם ימים לא היו הגדרות ופגמים, כך שג'יי הרגיש עצמו כדתי רגיל. "הוא היה מגיע ללמוד ביישיבת התפוצות כשהיה מבקר בארץ", מספר המקורב. "אמנם הוא לא נחשב לתלמיד מהמניין, אבל אין ספק שהוא היה מתגייש בבית ותמיד היה מתעניין בלימודים של הבחורים". בשנות נעורו, התפתחה הקהילה היהודית במקום, אך בצעדים איטיים. "בבית הכנסת היו יושבים הגברים יחד עם הנשים, בלי מחיצה", מספר המקורב, "אך כשהיה מגיע רב מארץ ישראל, היו מעמידים מחיצה בכדי לכבד את הרב". בהמשך, כאשר הקהילה התרחבה, נרשמו חילוקי דעות בין כמה מעתירי הממון שהיו בקהילה. "בבית הכנסת התפללו בין היתר חמישה מיליארדרים, ודבר כזה הוא מתכון לפיצוץ - כי כל אחד רצה 'לשלוט' בזכות הונו". העימותים לא נמשכו זמן רב, וחלק מבעלי המחלוקת פנו ופתחו לעצמם בית כנסת נפרד, בו הקימו כולל אברכים. "בית הכנסת החדש היה ליברלי אף יותר, ושוטנשטיין האב, ומאוחר יותר גם הבן, תמיד צידדו לכיוון החרדי יותר".

וכך חלפו עליו שנות נעורו, "אביו קיים שם פעילות יהודית מאוד גדולה. הוא מימן את חב"ד, היה בין מורשי החתימה בכספי 'הרבי', הקים מיזם לפרנסה עבור יהודים וניסה ככל האפשר להגביר את היידישקייט בקרב יהודי המקום". עם הגיעו לגיל 18, החל ג'יי ללמוד באוניברסיטה, "חבר החדר שלו היה צ'ארלס קושנר, אביו של ג'ארד קושנר חתנו של דונלד טראמפ, ומאחר ששניהם באו מבתים עשירים מאוד, כולם ידעו שכשהם יהיו גדולים, הם ימשיכו את דרכי אבותיהם".

ואכן, כך היה. עם תום לימודיו, נכנס ג'יי לעסקי המשפחה והחל לסגור עסקאות לבדו. "כמו אביו, הוא היה לוקח חברות כושלות, משקיע בהן ואז מוכר אותן במחיר גבוה יותר", אומר המקורב. "רק שג'יי שכלל את השיטה. הוא פנה לאפיקים רחבים הרבה יותר ממה שהתעסקה משפחתו ולמעשה מדי יום הוא מקבל לא פחות מ-15 הצעות לרכישת מיזמים הזקוקים להשקעה. לא לכולם הוא משיב בחיוב, אבל כל הצעה הוא בודק. יש לו חוש לזה. הדבר שמיחד אותו על פני משקיעים מתחרים, היא העובדה שיש ברשותו כסף נזיל. לרוב העשירים יש כסף מוצק כבתיים ונכסים, לג'יי יש מיליארדים נזילים וזה הכוח שלו, לכן הוא גם יכול להשקיע במיזמים רבים".

גולת הכותרת בעסקיו היא רשת 'אמריקן איגל' אותה רכש אביו מהאחים מארק וג'רי סילברמן בשנות ה-80. עד מותו של אביו, הרשת מנתה כמה עשרות סניפים בארה"ב, אך מתחילת שנות ה-2000, ג'יי הרחיב את הרשת, הפרוסה כיום באלפי סניפים ברחבי ארה"ב ובעולם. בישראל בלבד, מחזיקה הרשת כ-33 סניפים ושוויה נאמד בכ-3 מיליארד דולר. "אמנם כיום רק חלקים מהרשת בבעלותו",

הרבנית גולדשטיין התהלכה בדממה במסדרונות הבית המפואר ברובע היוקרתי של העיר קולומבוס, אוהיו. אחד מעובדי המקום הצביע לכיוונו של החדר בסוף המסדרון. "שם", הוא אמר. "תוכלי לבצע את שיחות הטלפון שלך". הרבנית הנהנה בראשה ופסעה במהירות לכיוון החדר, נכנסה פנימה והתיישבה על הכיסא. בלי לאבד זמן, שלפה הרבנית את ספר הטלפונים והחלה לחייג במרץ לרשימת הנדיבים שקיוותה כי יתרמו ליישיבת התפוצות, בראשה עמד בעלה הרב מרדכי גולדשטיין זצוק"ל.

הימים היו שנות ה-70. מכשיר טלפון לא היה שכיח בכל בית, ומחירה של שיחה טלפונית התאפשר רק לבעלי הון. ראשי ישיבות שגייסו כספים בתקופה ההיא, נתקלו בקשיים רבים, מאחר ולא היה ביכולתם לבצע שיחות טלפון טרנס אטלנטיות בכדי לקבוע פגישות עם נדיבים. באותם ימים פורסמה הצעתו של איש אמיד בשם ג'רום שוטנשטיין שפנה לראשי הישיבות והציע את משרדו לקיום שיחות הטלפון היקרות. שוטנשטיין, שברשותו היה מכשיר טלפון לווייני נדיר, ביקש לעשות עם המכשיר היקר דבר חסד, ופרסם את המודעה. ראש ישיבת התפוצות הרב מרדכי גולדשטיין, שבאותם ימים ניהל מאבק איתנים מול גורמים נוצרים שביקשו לבנות במתחם הישיבה מרכז פולחן טמא, התעתד להיפגש עם נדיבים ולבקש את עזרתם ברכישת המבנה והשטח. "הרבנית ראתה את המודעה בעיתון", מספר יוסף, בוגר ישיבת 'התפוצות' שנחשף לפרטי המקרה. "ברגע שהיא ראתה את המודעה, היא יצרה קשר עם משפחת שוטנשטיין וסיכמה עמם כי כאשר הם יגיעו לארה"ב לגייס כספים ליישיבתו של בעלה, הם יבואו לבית המיליארדר ויערכו משם את שיחות הטלפון".

וכך היה, הרב ורעייתו בילו שלושה ימים בבית המיליארדר והרבנית ניהלה משם את מערך הפגישות לקראת גיוס הכספים. "ביום השלישי", מספר יוסף. "קרא ג'רום שוטנשטיין לרבנית. היא חשבה שהוא עומד לחייב אותה על כל שיחות הטלפון שביצעה בימים אלו מביתו". אך המיליארדר, שברשותו עסקים חובקי עולם, ביקש לדעת דבר קטן ושאל: מדוע את עובדת כל כך קשה. "הרבנית הסבירה את מצב החירום אליו נקלעה הישיבה - כאשר נוצרים מבקשים לרכוש את השטח בכדי לבנות במקום מבנה שימש כמרכז פולחן טמא".

שוטנשטיין הרר כמה רגעים, מצחו נחרש קמטים ולאחר דקות ספורות הרים את עיניו והודיע חגיגית: אממן את כל הרכישה. "צריך להבין", אומר יוסף. "מדובר היה ב-3 מיליון דולר שבאותם ימים היו נחשבים לסכום עתק, הרב והרבנית לא תיארו לעצמם שהם יצליחו לגייס את הכסף מתורם אחד ולמעשה חשבו כי יהיה עליהם לנדוד בבתי עשרות נדיבים". כך החל הקשר בין משפחת שוטנשטיין לראש ישיבת התפוצות הרב מרדכי גולדשטיין, שנפטר לאחרונה. "באותם ימים הוא הציע לרבנית להיות מזכירתו כי ראה את מסירותה. הוא היה מוכן לשלם על כך מיליונים, אך היא סירבה כי חפצה לשרת את בעלה".

אחד מבניו של ג'רום שוטנשטיין, הוא ג'יי שוטנשטיין, מיליארדר בזכות עצמו ונדבן גדול. "חשוב לפתוח בסיפור הזה בכדי להבין באיזה בית ג'יי גדל", אומר אחד ממקורביו של המיליארדר. "מגיל קטן הוא ספג אהבת תורה, רחבות הלב וענווה שאפיינה יותר מכל את אביו". ואכן, מידותיו התרומיות של ג'יי המתבטאות בידו הרחבה, נספגו בילדותו, "הם הורגלו תמיד לעזור".

נולד עם כפית זהב

ג'יי שוטנשטיין (63) נולד בקולומבוס, אוהיו, למשפחה אמידה.

בית התפוצות

דולרים לקלינטון, "אבל התרומה לא הביעה תמיכה כלשהי. הכל אינטרסים. הוא תורם בכדי להיות בטוח שבמידה והיא תיבחר, הוא לא יינזק". כך גם התנהל בפוליטיקה הישראלית. בעבר, תרם עם שלושה בני משפחה אחרים כ־160 אלף שקל למסע הבחירות הפנימיות של בנימין נתניהו לראשות הליכוד, אך עם זאת לא נחשב לידידו הקרוב.

המוטו: הצלחה

אין יהודי דתי שאינו מכיר את הפירוש על הגמרא במהדורת 'שוטנשטיין' שכמובן נקראת על שם משפחתו. בטרם מותו של אביו, הביאו בפניו את הפירוש והוא החליט שהמשפחה תיקח על כך חסות. "באותם ימים יצא פירוש אחר על הגמרא, אך הרב שך הורה להחרים את הפירוש מאחר והיה בו היבט אוניברסיטאי. חברת ההוצאה לאור ביקשה להוציא פירוש נוסף באנגלית בכדי לאפשר לתושבי חו"ל ללמוד ולהבין את המקרא ושוטנשטיין נעתר". תחילה אישר שוטנשטיין האב את הוצאת הכרך הראשון, ולאחר מכן בנו אישר את הוצאתם של שאר הכרכים על כל הש"ס. "הם אוהבים פרויקטים לאומיים ולכן השקיעו שם כסף רב שנאמד בכשבעה מיליון דולר", אומר המקורב. "לפני שהחליטו על כך, פנו האב והבן לרב גולדשטיין ושאלו אותו האם דבר כזה יכול לסייע לעם ישראל. הרב אמר לו שזה רעיון מצויין וזה היה הפתח לפרויקט שנמשך מספר שנים. בהמשך כבר הוציאו בעברית ובשפות נוספות".

גם כאן, לא ראה שוטנשטיין את ההיבט הכלכלי שגם הוא הפך לסיפור הצלחה, אלא רק את ההיבט הרעיוני. "הוא תמיד אמר שאחד הדברים שלמד באוניברסיטה, היה להפריד בין הרגשות לביוזנס", מציין המקורב. "בזמנו, הייתה לו הצעה מצד ישיבה להקים עסק שרווחיו יוקדשו לטובת הישיבה ובכך לאפשר לישיבה לממן את עצמה מבלי להזדקק מידי שנה לגייס מיליוני שקלים. לראש אותה ישיבה הוא אמר: 'שמע לעצתי, אל תערבב בין ביוזנס לצדקה. בביוזנס אין רחמים, קורעים אותך. תתרחק מהביוזנס, זה לא טוב לך'. הוא תמיד מקפיד לא לערב את שני הנושאים הללו".

לסיום, שאלנו את המקורב, שכאמור מכיר היטב את שוטנשטיין, מה המוטו של ג'יי בחיים? התשובה הייתה מעט צפויה: "הצלחה", אמר האיש. "בכל מה שעסק בו הוא הצליח. הוא מעדיף לתרום קצת ובאיכות מאשר הרבה ובאיכות פחותה. לכן היכן שהוא כן תורם, זה בסכומים ענקיים של מיליוני דולרים".

תורה וצדקה. "יש מיתוס לפיו עשירי ארה"ב הם חסכנים", אומר אדם המכיר היטב את שוטנשטיין. "אבל אצל ג'יי זה בדיוק ההפך. הוא אוהב לפזר את כספו לטובת אנשים אחרים. אם זה פרויקטים לאומיים ואם זה ישיבות קדושות. ההסבר לכך הוא אולי בגלל שהוא הורגל לעשירות הזאת מילדות, ולא כהוריו שגדלו בצמצום יחסי ועבדו קשה יותר על הכסף".

בין הנהגות מתרומותיו היא רשות העתיקות הבונה את הקריה הלאומית לארכיאולוגיה בעיר העתיקה בירושלים. למיזם זה תרם שוטנשטיין עשרה מיליון דולר. "טקס הנחת אבן הפינה לקריה נפל ביום טוב שני", מספר המקורב. "וג'יי הסתפק אם ראוי להגיע למקום. לבסוף, לאחר שהתייעץ עם רבו, הוא החליט להשתתף באירוע וקידש שם שמם כשהגיע עם כיפה על ראשו, באירוע בו נכחו ראש הממשלה, נשיא המדינה ורבים נוספים".

על פי הודעת רשות העתיקה, הקריה על-שם ג'יי וג'יני שוטנשטיין, תאפשר לציבור הרחב חשיפה למגוון אדרי של אוצרות מדינה שנתגלו בחפירות הארכיאולוגיות. המקום יכלול גם מרכז חינוכי לתלמידים, אשר יוכלו לפגוש - באופן בלתי אמצעי, את כל הממצאים שהותירו מי שחיו כאן לפני מאות ואלפי שנים. בין השאר יוצגו במקום פסיפסים מרהיבים, מעבדות הטיפול בממצאים ובמגילות מדבר יהודה, תערוכה של מאות פריטים מרתקים בני אלפי שנים ומציג אור-קולי בין אוצרות המדינה.

עוד ברשימת הנהגות מתרומותיו: בית הספר 'נשמת' בו לומדות נשים תורה, לו תרם כעשרה מיליון דולר, למרות שעצם הנושא שנוי במחלוקת. "הוא רואה את זה כפעילות קירוב", אומר המקורב. במקביל, הוא תורם כסף רב לארגון קק"ל, שם הוא משמש כחבר הנהלה בארצות הברית (JNF).

תכנית 'תגלית' המקיימת סיורים בישראל לנערים מהתפוצות, גם היא נהנית עיקרית מתרומותיו. "ג'יי מאוד אוהב את הפרויקטים הלאומים כדוגמת 'תגלית' ולהם הוא תורם כסף רב". על פי ההערכות, מידי שנה מעביר שוטנשטיין ל'תגלית' כחמישה מיליון דולר. סכום דומה הוא מעביר גם למוסדות 'שובה ישראל' שבראשותו של הרב יאשיהו פינטו. על פי פרסומים בכלי התקשורת, שוטנשטיין אף רכש את הווילה בה מתגורר כיום הרב פינטו ששוויה נאמד בכ-11 מיליון שקלים.

שוטנשטיין תרם בעבר גם לגורמים פוליטיים במפלגה הרפובליקנית והדמוקרטית, אך נזהר שלא לתפוס צד ושלא להיות מזוהה עם אחד מהצדדים. "כמה פעמים הוא אמר לאנשיו שלהיות מזוהה פוליטית זה הכי מסוכן. כדוגמה הוא מביא את צ'ארלס קושנר ירידו שנשלח לכלא ושספג התנכלות מתמשכת מצד הרשויות, מכיוון שלא הזדהה פוליטית עם הצד הנכון".

בבחירות לנשיאות ארה"ב הוא תרם כמה עשרות אלפי

אומר אחד ממקורביו, "אבל אין ספק שהצמיחה האדירה של הרשת בעשורים האחרונים נזקפת לזכותו". בנוסף, מחזיק שוטנשטיין גם במוטו הנעליים DSW.

בשנים האחרונות, נכנס ג'יי לעולם העסקים הישראלי ולפני כשנתיים רכש את יקבי כרמל, יחד עם איל הנדל"ן הבריטי לואי נואי, איש העסקים היהודי צרפתי פייר בסנינו, ואיש העסקים החרדי בנימין יסלזון. לפני כשנה רכש גם קרקע בהרצליה פיתוח בשותפות עם הראל ויזל, מבעלי פוקס, תמורת 50 מיליון שקל. על הקרקע מתכננים השותפים לבנות כ־15 וילות.

עשרות מיליוני דולרים לצדקה

את הקשר לרב מרדכי גולדשטיין, ראש ישיבת התפוצות, המשיך ג'יי גם לאחר פטירת אביו שנחשב למקורב לרב. וכך, עד היום, הישיבה נחשבת למרכז התורני המרכזי הנהנה מתרומותיו. "תמיד הוא דאג לראש הישיבה", מספר בוגר הישיבה המעורה בפרטים. "במשך 30 שנה הוא מעביר תרומות לישיבה, ומי שמכיר את התחום, יודע שזה נדיר ממש. כמעט לא שייך למצוא היום ישיבות שנהנות במשך עשרות שנים מתורם אחד".

החיבור לישיבה, שבא לידי ביטוי בשמות הממושכות בבניין הישיבה כאשר היה מבקר בישראל, עיצב את אישיותו במהלך השנים. "כאשר הוא ערך לפני מספר שנים יריד נדל"ן גדול במקום מגוריו, כל האוכל שהוגש היה כשר, למרות שלא היה בכך צורך", מספר המקורב. "הוא גם בנה בעבר קניון ובו מסעדות כשרות, למרות שהפסיד מכך כסף. בעניינים של קדושה, לא תמיד האינטרס הכלכלי עמד מול עיניו".

"הייתה תקופה ארוכה שהוא החזיק כולל עם 30 אברכים להם הוא משלם הרבה יותר ממה שמקובל בשוק", אומר המקורב. "בחקל מהזמן מספר האברכים הגיע גם ל-120. הוא הקפיד גם להקציב כסף עבור מוניות לאברכים שלא יצטרכו לבזבז זמן בנסיעות בירושלים. לבסוף נתגלעה מחלוקת בינו לבין הנהלה וההסדר הופסק - אך הקשר עם משפחת גולדשטיין נשמר עד היום".

רבו הקרוב היה הרב גבריאל סינר, המרא דאתרא לשעבר בקולומבוס. "הוא היה מתייעץ אתו על כל צעד ושעל", אומר מקורבו. לאחר סיום תפקידו של הרב סינר, מימן שוטנשטיין פתיחת אוניברסיטה במיאמי בראשה עמד סינר, "כשהרב עזב את הקהילה, הוא רצה להתעסק בפעילות ציבורית, ולכן שמח כאשר שוטנשטיין הציע לו לעמוד בראש האוניברסיטה". אך החלומות לא התגשמו: לאחר זמן קצר האוניברסיטה נסגרה מחוסר רישום והתעניינות של תלמידים.

כל זה לא מנע מג'יי להמשיך לפזר את הונו במיזמים של

עצים שנשגחה בהם

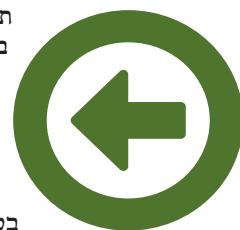
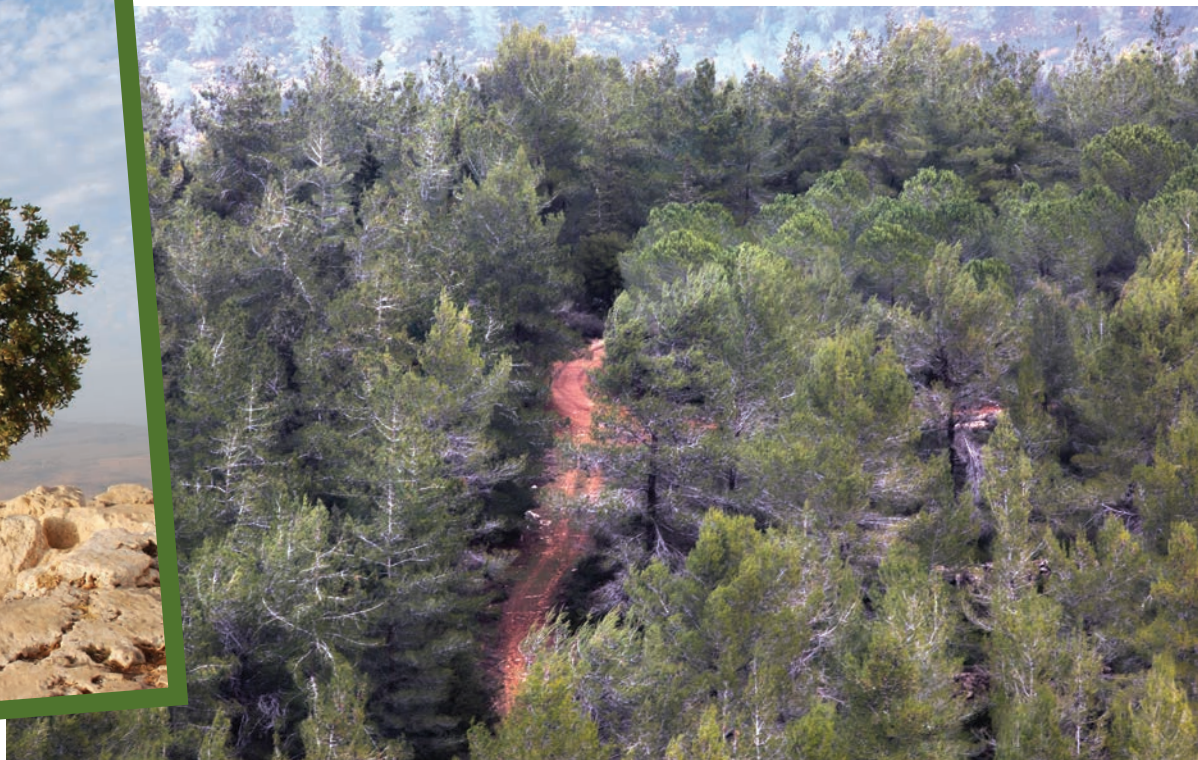

כולנו מכירים את שבעת המינים המוזכרים בתורה, אך האם ידעתם שישנם לא פחות מ-56 צמחים שונים שגדלים אך ורק בתחומיה של ארץ ישראל? ובכלל, כמה מינים של צומח קיימים בארץ וכמה מתוכם בסכנת הכחדה? • לרגל ראש השנה לאילנות, יצא חיים פרידלנדר למסע מרתק בטבע וחזר עם נתונים מסקרנים • וגם: תשעת העצים שאתם חייבים להכיר - מהעץ שהסתיר את רשב"י ועד לפיקוס הבנגלי של 'מקווה ישראל'

חיים פרידלנדר

תשאלו כל ילד חרדי, באלו פירות השתבחה בהן ארץ ישראל והוא ידע לדקלם את הפסוק - "כי ה' אלוךך מביאך אל-ארץ טובה: ארץ, נחלי מים--עֵינַת וְתֵהֱמַת, יֵצְאִים בַּבֶּקֶעָה וּבְהָרָה. אֶרֶץ חֹטֶה וְשֹׁעֵרָה, וְנֶגֶן וְתֹאנָה וְרִמּוֹן; אֶרֶץ-יֵית שָׁמֶן, וְדִבְשׁ".

אבל לא רק. ארץ ישראל, בהיותה יושבת בטבורו של עולם, בין אסיה, אפריקה ואירופה, השתבחה בצמחים ובעצים שאופייניים רק לה. האקלים המגוון השורר בארץ, מדבר בדרום, הרים בצפון ושפלה במרכז, רק מוסיפים למיוחדותה.

לפי הערכות המומחים, צמחיית ארץ ישראל כוללת כ-2,400 מיני צמחים. לשם השוואה, בבריטניה, ששטחה גדול פי תשעה מארץ ישראל, יש רק 1,620 מיני צמחים; בשוודיה, ששטחה גדול פי 16, צומחים רק 1,750 מיני צמחים. עם זאת, למרות השפע הרב של הצמחייה הארצישראלית, בישראל גדלים רק 56 מיני צמחים אנדמיים, כלומר, ייחודיים לישראל בלבד. נמוך ביחס לעושר המגוון הצומח בישראל. אך אם מרחיבים את תחום האנדמיות ומוסיפים לצמחים האנדמיים רק לישראל, גם מינים הגדלים רק בה ובארצות הגובלות בה, דהיינו מינים 'אזוריים', הרשימה גדלה עד ל-228 מינים, קרוב לעשרה אחוז מכלל צמחי הבר.

בראיון ל'כל ישראל' מסבירה ד"ר מרגרטה וולצ'אק, אקולוגית צמחים ברשות הטבע והגנים, על עושר הצמחים הרב בישראל. "בישראל גדלים סוגי צמחים רבים ומגוונים, בשל העובדה שהארץ מגוונת ביותר מבחינה אקולוגית וביולוגית, מיקומה בין שלוש יבשות, ההבדל במזג האוויר בין הצפון לדרום והמבנה הטופוגרפי, שנע בין 400 מטרים מתחת לפני הים בבקעת ים המלח ועד ל-2200 מטרים מעל פני הים בפסגת החרמון.

"בצפון זה אזור ים תיכוני, הצמחייה האופיינית זה חורש. הרבה עצים ירוקי עד. כלומר, שאינם משירים את עליהם, אלא העלים שלהם גדלים כל השנה. העצים הללו מאופיינים בעלים קשיחים, בעלי עמידות לתנאי אקלים שונים. מבנה העלים גורם לצמצום האידוי של המים, כך שהממשק הפנימי שלהם מאוד יעיל והם נחשבים לחסכנים במים.

"בדרום הארץ, התנאים מדבריים, האזור הסהרו-ערבי, והצמחים מותאמים ליובש קיצוני. יש מינים שאוגרים מים ברקמות שלהם, הם נראים כמו קקטוסים, מין שיחים שמנים, בעלי מאגר מים פנימי שמסייע להם לשרוד את העונה הקשה ללא גשמים. יש מינים חד שנתיים, שלא צומחים בעונת הקיץ ויש מינים שהעלים שלהם גדלים בחורף, אבל אחר כך מאבדים את העלים. הם מסוגלים לייבש חלק מהצמח, כדי לצמצם את צריכת המים ולשרוד את עונת הקיץ ולהתחדש שוב עם הגשמים.

"בנוסף, לאורך השקע הסורי-אפריקאי, מפותחות נאות מדבר, שמתפתחים בהם צמחים סודניים, שמקורם באזורים טרופיים באפריקה המזרחית, בשל מעיין מים מתוקים שקיים באזור והלחות הגבוהה. באותם אזורים גדלים השיוף המצוי, מורינגה, רותמית ופתילת המדבר הגדולה.

"אבל רוב הצמחייה בארץ, כ-80%, הם צמחים חד שנתיים. זאת אומרת שיחים שמתפתחים בזרע בתקופה מסוימת בשנה, פורחים, מייצרים זרעים חדשים ומתייבשים - ובשנה שלאחריה הם מתחדשים שוב מהזרעים. בעצם כעונות השחונות, הצמחייה הזו לא קיימת על פני השטח, אלא רק הזרעים".

ד"ר וולצ'אק מרחיבה על התנאים השונים הקיימים בארץ, שגורמים לאותו מגוון עצום ורחב של צמחים. "הבסיס לקיומם של הצמחים הוא אוויר, קרקע, כלומר סלע, ומים. אוויר, אומנם לא חסר בישראל, אך זיהום אוויר גבוה פוגע בהתפתחות צמחים רגישים. מים, ראינו שיש הבדל בין הצמחים בצפון והצמחים בדרום. סלע, גם קיים הבדלים שונים בין הצפון לדרום שמשפיעים על סוגי הצמחייה השונים. רמת הקושי של הסלע, מידת ספיגת המים, הרכב המינרלים שלו וגילו משפיעים מאוד, כך שניתן לראות צמחים שונים באותו אזור בגלל הסלע.

"לדוגמה, בכרמל קיימות כיפות קירטוניות רכות ומעוגלות, המכוסות ביערות אורן ירושלים טבעי, בבתות לוטם או רתימה קוצנית. לעומת זאת, במדרונות התלולים ומדורגים, הבנויים מגיר קשה או דולומיט, שולטים מיני אלון, אלה או חרוב. כך יש הבדל בין הצמחייה שגדלה בגולן, בין סלעי הבזלת הקשים, לזו שגדלה במישור החוף, שם קיימים סלעי כורכר".

כמה צמחים ייחודיים יש בארץ ישראל?
"56 מינים ייחודיים לגבולות ארץ ישראל. הדוגמא הבולטת והמוכרת לכך הוא 'אירוס ההיכל', ששמונה זנים שלו ייחודיים לארץ. אירוס ארגמן שפורח במישור החוף בחודשים פברואר-מאוס. האירוס מאופיין בפרח כהה בצבע ארגמן עד שחור, ומכאן שמו. יש את 'האירוס השחום', שכפי שניתן לנחש שמו גם כן מגיע מצבעו. הוא גדל בעיקר באזור באר שבע-ערד, בתחילת חודשי הקיץ. יש עוד בן דוד שלהם, אירוס נצרותי, הגדל באזור נצרת ומככב אף בסמל העיר. פרחיו של האירוס הנצרותי, בשונה מבני דודיו, בהירים וגדולים. ויש עוד מינים שונים, שרוב האנשים לא מכירים אותם וחלקם בסכנת הכחדה.

"לפני כמה שנים יצא בארץ הספר האדום. כמעט לכל מדינה יש ספר אדום ולכל קבוצת אורגניזם יש ספר שכזה. הספר מרכז את רשימת הצמחים או בעלי החיים בעלי סכנת הכחדה באותה מדינה ונותן עצות וכללים כיצד לשמר את אותם פריטים. בשנת 2007 ו-2011 יצאו שני הכרכים של הספר בישראל.

"בספר, שחיברו אותו פרופ' אבי שמידע, ד"ר גדי פולק וד"ר אורי פרגמן-ספיר, קיימת רשימה של למעלה מ-400 צמחים בעלי סכנת הכחדה בישראל. אנחנו ברשות הטבע והגנים הקמנו גני מקלט, בשמורת עין אפק, שמורת החולה או בגן לאומי נבי סמואל. באותם מקלטים אנחנו מגדלים את הזנים הנדירים ומסייעים להם להישמר ולשרוד".

האם אנשים קוטפים את אותם צמחים שבסכנת הכחדה?
"בזכות המבצע שהיה בשנות ה-60 בהובלת החברה להגנת הטבע, המצב לא רע. קיימים מקרים בודדים שאנשים קוטפים צמחים נדירים ומזיקים להם ישירות. האוכלוסייה בארץ די מודעת לכך שאסור לקטוף פרחי בר. מה שכן, הסכנה הגדולה לצמחים נדירים בארץ זה פיתוח עירוני מאוד אינטנסיבי. בתי גידול רבים נהרסים, כי בונים שכונות חדשות וסוללים כבישים ומקימים פסי רכבת. אותם צמחים שבסכנת הכחדה, גדלים בדרך כלל במקומות ייחודיים וקטנים, כך שבנייה באותו אזור עשויה להוביל להכחדת הצמח משטחי ישראל.

"בנוסף, גם שינויים בחקלאות גרמו להכחדת חלק מהצמחים. בעבר רבים מאותם צמחים הסתדרו עם חקלאות מסורתית, הם גדלו בשולי השדות והחקלאות לא מנעה מהם להתפתח. אבל כשהשדות הפכו להיות גדולים ורחבים וצורת החקלאות השתנתה, חריש עמוק וריסוסים כנגד עשבי בר, זה גרם להכחדתם של אותם צמחים".
לסיום אומרת דוקטור וולצ'אק כי "כאזרחים חיים בישראל ונהנים

**האוכלוסייה
בארץ די מודעת
לכך שאסור
לקטוף פרחי
בר. מה שכן,
הסכנה הגדולה
לצמחים נדירים
בארץ זה פיתוח
עירוני מאוד
אינטנסיבי.
בתי גידול רבים
נהרסים, כי
בונים שכונות
חדשות וסוללים
כבישים
ומקימים פסי
רכבת. אותם
צמחים שבסכנת
הכחדה, גדלים
בדרך כלל
במקומות
ייחודיים
וקטנים, כך
שבנייה באותו
אזור עשויה
להוביל להכחדת
הצמח משטחי
ישראל**

ממשאבי הטבע, חלה עלינו אחריות לשמר את המגוון הקיים. ראשית כל, מבחינה תועלתנית, בני האדם זקוקים למגוון מרבי של יצורים חיים כדי להתקיים ולהתפתח. שנית, הבחינה המוסרית. עלינו להשתמש בכוח וביכולות שניתנו לנו, במידה ומתוך דאגה לסביבה ולטבע. לדבריה, שמירה על המגוון הביולוגי בישראל כרוכה בשתי פעולות בסיסיות. הראשונה, הפיכת בתי-גידול רבים ככל האפשר לשמורות טבע ולשטחים פתוחים, שבהם אין חקלאות או בינוי. השנייה, שימור פעיל.

כלומר, להניח לצומח להתפתח בצורה ספונטנית, אך גם לכרות, לגזום, להכניס עדרי בקר וצאן ולטפל בשטח בצורות שונות ובעוצמות שונות. "המגוון הביולוגי במזרח התיכון הוא תוצאה של תנאי סביבה טבעיים, אך גם של התערבות ופעילות אדם הנמשכת אלפי שנים. כדי לשמר אותו, חייבים להתערב בטבע בצורה מבוקרת ועל ידי בעלי המקצוע שזו מומחיתם", היא מסכמת.

העצים שאסור לפספס

אבל לא רק צמחיה ייחודית יש לארץ ישראל, אלא גם עצים מרגשים, כאלה עם סיפור מאחוריהם. אנחנו נסתפק בתשעה עצים אותם מונה פקיד היערות במשרד החקלאות, ישראל גלון.

העץ הכי ותיק: בסמוך למושב עין חצבה, שנמצא דרומית לים המלח, צומח לו עץ שיזף מצוי שמיתמר לגובה של כ-15 מטר. גילו של העץ, כך על פי משרד החקלאות, נאמד בכאלפיים שנה. העץ גדל לממדים מרשימים אודות למעין שהיה במקום ויבש. העץ מרשים ביותר, בעל גזע מרכזי וענף נמוך ושרוע, הנתמך על הקרקע. מצבו של העץ אינו טוב ומן הראוי לשקמו על ידי תוספת השקיה וגיוזמי סניטציה קלים. ייתכן שיש צורך לתמוך בו כדי למנוע את קריסת ענפיו.

אתר העתיקות הסמוך לעץ מוזהה עם תמר המקראית, ועץ השיזף ניטע, כנראה, מאוחר יותר במקום. כבר בשנת 1902 אנו מוציאים כי הנוסע האוסטרי גרמני, מוסיל אלואיס, שביקר בארץ בשנת 1902 התרשם מהעץ ומממדיו. בקרב שבטי הבדואים באזור נפוצה שמועה אודות שד השוכן בעץ, ולכן הם פחדו לגעת בו.

העץ בעל הגזע הכי שמן: בקריית טבעון צומח לו עץ אלון התבור שמיתמר לגובה 9 מטר והיקף גזעו מגיע ל-5.3 מטר. גילו של העץ מוערך בכ-800 שנה והוא כונה על ידי תושבי האזור כ"האלון הזקן ביותר בארץ". בעקבות נפילתו של סגן אילן גבאי ז"ל, בן 22, במלחמת לבנון השנייה, החליט אביו אהרון, שהינו גוזם עצים מומחה, לטפח ולשמר את העץ לזכר בנו, וכיום נקרא העץ "האלון של אילן". העץ "בא בימים" והוא סובל מפטריות וריקבון שחדרו והתפשטו על גזעו, מה שמצריך עבודה רבה בשימורו.

העץ הכי מרגש והיסטורי: "האלון הבודד" בגוש עציון. בסמוך לאלון שבות צומח עץ אלון מצוי, שגילו נאמד בכ-500 שנה, גובהו מגיע ל-10 מטר והיקף גזעו עומד על 3.5 מטר. העץ הפך לסמל של נפילת הגוש במלחמת העצמאות, כשלאחר נפילתו בידי הירדנים היו מגיעים בני הישוב למקומות תצפית בירושלים ומשקיפים על אזור גוש עציון, אותו היו מזוהים לפי העץ הוותיק, כך שעץ הפך לסמל של געגועים וכמיהה לגוש.

העץ הכי גדול: הפיקוס הבנגלי במקווה ישראל. העץ הוותיק, בן 110 שנה, מיתמר לגובה של 17 מטר, קוטר הנוף של העץ עומד על כ-40 מטרים. העץ הענק והמרשים הפך לסמלו המסחרי של בית הספר החקלאי מקווה ישראל אשר נוסד בשנת 1870. אמרו על העץ שכשם שהוא מפיק את שורשיו סביב, כך גם בית הספר מפיק את הרעיון החקלאי באמצעות תלמידיו על פני כל הארץ.

הפיקוס ניטע בשנת 1888 על ידי הגננים שהביא מייסד מקווה ישראל קרל נטר. הפיקוס הבנגלי קרוי על שם ארץ מולדתו בחבל בנגל שבמזרח הודו. העץ ירוק במשך רוב ימות השנה ויש לו פרי המכונה פגה. כאשר גדל הפיקוס הבנגלי בסביבה החופשית ממבנים, כבישים ומדרכות הוא יכול להסתעף ללא הגבלה ובמרוצת הזמן לכסות דונמים רבים. שורשי האוויר שהוא מוריד כדי להגיע לקרקע ולהשיג מקורות מים ומזון נוספים הופכים אז לגזעים נוספים ומבטיחים לו את תמיכתם.

העץ הכי יפה: האקליפטוס עם הגזע הלבן שצומח ברחוב שפירא 8 בפתח תקווה. על טעם וריח כידוע, ניתן להתווכח, אך אם פקיד משרד החקלאות מגדיר את עץ האקליפטוס המרשים כיפה, מי אנחנו שנתווכח.

העץ הכי מרשים: פיקוס השקמה באום חאלד נתניה. גיל העץ, המיתמר לגובה עשרה מ', מתוארך בין 600 שנה ל-1,200. עברו מעיד עליו כי הוא העץ הראשון שממנו התחילה בעצם "התנחלות נתניה". כמו כן, נמצא איור משנת 1882 ולצדו הכתובית "שרידי הח'אן בכפר אום ח'אלד הערבי ועץ השקמה עתיקת היומין". מקורות ערביים סיפרו שהגברת אום ח'אלד הייתה אמו של אחד מגיבוריו של מוחמד, שישיבה תחת תומר בין הרמה ובין בית אל ושפטא את ישראל. העץ שהסתיר את הצדיק: בפקיעין, בפתחה המערב של עליה נטען כי רשב"י התחבא בה עם בנו, צומח עץ חרוב מרובה גזעים שמעורר התפעלות. לפי מדרשי חז"ל רבי שמעון ובנו ניזונו מפירות העץ. החרוב נחשב לקדוש גם לבני הכפר הערבים, כך למשל, כתב הנוסע ר' יהושע מאלאזיץ בשנת 1764: "בפקיעין הרבה בעלי בתים עובדי שדות וכרמים... היא מלאה כל טוב, ארץ לא תחסר כל בה, עינות מים יוצאים בבקעה ובהר. ושם אילן החרובין של רשב"י, הוא זקן ואינו עושה פירות, והנכרים נוהגין בו קדושה, ואם נפל ענף אין לוקחין אותו לשום תשמיש וכן נכתב על מבקרים שעלו לרגל להתפלל תחת העץ, להגיד את הזוהר ואף לקחו לסגולה מעלי העץ ולא מהפירות. ואסור לגעת בענפי העץ". העץ בצילו שוכן הצדיק: בסמוך לקברו של התנא הקדוש רבי יונתן בן עוזיאל, הטמון בעמוקה, צומח עץ אלה, שגילו מתוארך בכמה מאות שנים. גובהו של העץ הוא שישה מטרים בלבד, אך הוא מיוחד בשל מראהו, הענפים והגזעים הראשיים העמוסים לעייפה בבגדים, בשקיות ובבגדים; והתוצאה המתקבלת היא עץ צבעוני. קשירת חפצים ובדים בקברי קדושים ועל עצים עתיקים היא מנהג עתיק יומין.

כלכלה לבקשות

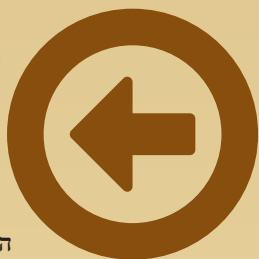
לרגל "שבת שירה" ובעיצומה של "עונת הבקשות", שמעון ליברטי התחקה אחר התופעה ההולכת וגוברת של בני הישיבות הספרדים החוזרים ומתחברים אל המוזיקה הפיוטית הספרדית ○ בשיחה עם 'כל ישראל' מספרים החזנים ר' אליהו אוזן ור' כפיר פרטוש על הנהירה והרצון ללמוד ○ ויש גם ביקורת על כך שהמוזיקה לא מקבלת את מקומה הראוי ○ וגם: בחורי ישיבה ירושלמים מספרים כיצד גילו את העולם התרבותי המופלא שטרם נחשפו אליו

שמעון ליברטי

אישון ליל שבת. מחוגי השעון מתקבלים לשעה 3:00. גם מאחרי שבת, כבר עלו על יצועם, אך ברחוב הירושלמי הקר והשקט, נראות דמויות חשוכות חומקות בדממה, בדרכן לשירת הבקשות המסורתית, של הספרדים ועדות המזרח.

בין ההולכים נראים עוד ועוד בני ישיבות, חבושים במגבעות ועטויים בחליפות, מחלקן גם משתלשלות ציציות. יוצרים יחד את התופעה ההולכת וגוברת המשיכה עטרה ליושנה – חזרת בני התורה הספרדים לתרבות הפיוט והחזנות האותנטית.

תראו אותם מגיעים לשירת הבקשות בליל שבת, ממלאים את בית הכנסת "מוסאיוף" בשכונת הבורכים, או את מקבילו, בית הכנסת הגדול ליוצאי ארם צובא "עדס" בשכונת נחלאות, מאזינים לפיוטים וקטעי חזנות, לומדים את תורת המקאמים ומבצעים בעצמם את המוזיקה הייחודית הזו. לא תמצאו אותם ב"חפלות" של "כוכבי" זמר מזרחי –

מדברים על התופעה ההולכת וגוברת, אך גם חולקים נקודת מבט שונה, אולי בגלל פערי הגילים, על המוזיקה העכשווית. הרב אוזן אתם רואים את התופעה הזו? יש באמת עלייה בקרב ציבור בחורי הישיבות בביקוש למוזיקה הספרדית? "בוודאי. גם אני מסתובב בחורף בשבתות בכל הארץ ויש ביקוש לשירת הבקשות. יש עלייה חזקה מאוד, עלייה דרסטית, למשל כשאתה הולך בשבת לבקשות בבית הכנסת עדס, מה שפעם היית רואה 20%-30% עם מגבעות, היום אתה רואה 90% מגבעות בשירת הבקשות לפנות בוקר. במקומות רבים בארץ שאני מסתובב, אני רואה את זה."

ממרום ניסיונו ומעמדו, לאוזן יש גם ביקורת רבה, על ההתנהלות שמונעת לדבריו את צמיחתה והתרחבותה של התרבות הזו. "ערוצי התקשורת, לצערי לא נותנים יד לדבר הזה, ולא רוצה לומר הפוך. כי בזמן שהיו ערוצי הרדיו הפיראטיים, ייזכר לטוב אבי ועקנין בקול האמת וגדי שרון בערוץ שבע, בזמנם הם נתנו פילות בשעות נורמליות. והאדם כבולעו כך פולטו, מה שאתה שומע אתה מוציא, אז הייתה תקופה של פריחה, הרדיו פשוט היה דולק והיו סופגים את השירים והאווירה."

היום אבל יש את הנגנים וכל אחד יכול לשמוע... "נכון, יש את הנגנים, אבל ברגע שיש לך שליטה, אתה נהיה אספן, ולא שומע בפועל, אתה נהיה אוגר וזה מה ששונה מהרדיו."

אתם גם מלמדים קורסים של מקאמים, יש עלייה בציבור צעיר שמגיע ללמוד?

"יש עלייה. בהחלט אפשר דרא, יש לנו וודאי מאות תלמידים, ויש לנו תלמידי תלמידים, של תלמידים שכבר מלמדים בעצמם ופתחו מכוונים, ויש ביקוש גדול לזה. הבעיה שאין לזה תמורה."

אין תגמול כספי הולם לחזנים?

"לא מתגמלים כראוי את מי שעובד בתחום, הביקוש לחזנות יורד כי כל התפילות זה בצורה של שטיבלאך, הצורה של החיים אחרת, זה לא מה שהיה בזמננו וזה תלוי מאוד בנושא הפיננסי. אם בית כנסת מעסיק חזן בצורה נכונה ומדודה, לא חזן שבא להאריך ולהכביד, אלא לעשות את התפילה בצורה נעימה, אין סיבה שלא תהיה נהירה. כי אתה רואה שאנשים מתרוצצים, אנשים שאוהבים את זה, מחפשים ומשוועים לשמוע. אני עצמי בשבתות הולך עשרים דקות, לאיזה בית כנסת שאני יודע ששם זה מקצועי ואני נהנה להיות שם, ועוד רבים טובים כמוני עושים את זה."

מה לדעתכם ניתן לעשות באמת בכדי לחזק את התרבות הזו, כמו שאתם אומרים שמצד אחד יש ציבור הולך וגדל שרוצה את זה, ומצד שני יש ירידה במוזיקה עצמה?

"המדיה הרבה מאוד לזה שיש חלופת מדעים בין אחד לשני. אם הייתי יושב עם מנהל של ערוץ תקשורת, הייתי אומר בדיוק מה לדעתי צריך לעשות. אני שב ואומר, הכול תלוי בערוצי תקשורת, אם ערוצי תקשורת ישמיעו את זה. יש תכניות של מוזיקה חסידית כבדה ושורשית, שיהיה לפחות את אותו ערך, ולא תכנית בלילה שכולם נמים את שנתם. לא חבל."

"בנוסף, כל מי שעשה תכניות בנושא, מעולם לא השכיל לעשות דבר שיש אצל האשכנזים, תכנית חזנות. כל מה שאנחנו עושים זה תכנית של חפלות, תכנית של הופעות,

ים תכונני, או שרים את הז'אנר. כדרכם של בני תורה, הם מחפשים את המקור, את האותנטיות הטהורה, את השירים שחיברו גדולי עולם לאורך הדורות, מהאבן עזרא ורבי יהודה הלוי, עבור ברבי ישראל נג'ארה ואפילו מרן הבית יוסף והאר"י, ועד לחכמי הדורות האחרונים, כהבן איש חי ורבים אחרים.

"בילדותי כמעט לא שמעתי את המוזיקה הזו", מספר ליכל ישראל, שי בן דוד, בחור ישיבה ירושלמי. "בישיבה שמעתי חברים ששרו מדי פעם בליל שבת כל מיני פיוטים, ובהתחלה בכלל לא התחברתי, לסגנון ולסלסולים, מתוך סקרנות הלכתי בליל שבת אחת לשירת הבקשות, ולאט לאט נכבשתי בקסמה של המוזיקה הנפלאה הזו.

"היום אני שומע הרבה, ואפילו מרשה לי לעצמי קצת לבצע פה ושם, בעיקר מתוך רצון לחסוך סבל לחבריי", הוא אומר בחיך.

"אצלנו דווקא כן שמעו את פיוטים וחזנים כדוגמת חבושה ונהרי, ודוד שירו ואחרים", אומר חברו המעדיף להישאר בעילום שם (בכל זאת שידוכים וזה). "אבל כשגדלתי מעט, שמעתי בעיקר מוזיקה חסידית, לא יודע אם התביישתי במוזיקה המזרחית, אבל הרגשתי כאילו זה משהו עתיק ולא מתאים לעכשיו. רק כשהתבגרתי והגעתי ל'קייבן', התחלתי קצת להיזכר יותר בשירים הללו, בהתחלה בעיקר כסוג של נוסטלגיה חביבה, ולאט לאט התחברתי בחזרה לצלילים מבית אבא."

"יש היום הרבה בחורי ישיבות שמתחברים לזה", הם מוסיפים. "ובלילות שבת למשל, או בקעמפים, מתאספים קבוצה של בחורים שאוהבים ומכירים את המוזיקה הפיוטית, ויחד שרים בקשות או שירים אחרים, והעניין שמפעם לפעם מספר המשתתפים רק הולך וגדל. יש אפילו בחורים שלומדים בשעות הלילה או בימי שישי ומוצאי שבת, לנגן בכל מיני כלים. אם בעולם הישיבות בעיקר מנגנים על גיטרה, סגנון של קרליבך וכדומה, אצלנו לומדים גם כינור ועוד."

אצל רבים מהם, ניצב מול העניינים המראה של מרן פוסק הדור רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שוקד על תלמודו וכתבי ספריו, כשברקע נעימת כינור ועוד, יהודית ואפילו ערבית.

הדבר יצר תופעה מעניינת. בעוד המוזיקה המכונה מזרחית, נהיית יותר ויותר ים תכוננית, כשגם שירים ישנים עוברים עיבוד מחדש ומקבלים מקצב עכשווי, מי שמשמר את המוזיקה הישנה כפי שהיא, הם דווקא ציבור בני התורה, שמעדיף להימנע ממוזיקה, זמרים ואירועים, שאינם בדיוק ברוח ישראל סבא.

לקראת "שבת שירה", ובעיצומה של "עונת הבקשות", המתחילה בשבת בראשית ומסתיימת בשבת הגדול, שוחחנו עם ר' אליהו אוזן, מגדולי ומוותיקי החזנים ועם ר' כפיר פרטוש, מהחזנים היותר צעירים, אבל כזה שכבר הספיק לתפוס את מקומו בשורה הראשונה של המוזיקה המזרחית. שניהם

היום שיש קהל הרבה יותר רחב, אתה יכול לראות שיש הרבה יותר זמרים, ואתה יכול לראות שהמוזיקה הזאת יותר ויותר נשמעת, והאנשים שלא גדלו על השירים האלה, אתה רואה יותר את התופעה של ההתחברות, במוזיקה היותר קלילה, ולאט לאט מתקדמים, ואתה רואה אפילו כאלה שאהבו את הקצבי, הם כבר לא יכולים לשמוע את זה

חזק כולם לבקשות

"היום שיש קהל הרבה יותר רחב, אתה יכול לראות שיש הרבה יותר זמרים, ואתה יכול לראות שהמוזיקה הזאת יותר ויותר נשמעת, והאנשים שלא גדלו על השירים האלה, אתה רואה יותר את התופעה של ההתחברות, במוזיקה היותר קלילה, ולאט לאט מתקדמים ואתה רואה אפילו כאלה שאהבו את הקצבי, הם כבר לא יכולים לשמוע את זה."

יש היום יותר חזנים שהם אברכים ובני תורה?

"באזורים ובז'אנר שאני נמצא, רוב הציבור זה אברכים, יש גם בעלי בתים, אבל רוב אלה הם אברכים. אני אגיד לך יותר מזה, לי יש קבוצות לימוד לבחורי ישיבות בלבד, שיהיה נח גם מבחינת השעות, וגם שמרגישים בנוח עם אנשים בסגנון. רוב אלה שבאים לקורסים זה אברכים ובחורי ישיבות, שרואים בזה מקצוע תורני, אדם עובד שבא ללמוד זה בעיקר ליהנות, ואברך שבא הוא רואה את זה בתור עוד מקצוע, כמו כאלה שלומדים סופר סת"ם, וזה עוד הכנסה בשעות מחוץ ללימוד. אני אספר לך סיפור שהיה לי באחד הקורסים. היה קורס בהרצליה, וכבר באמצע הקורס, אחד האברכים שלמד בקורס, קיבל הצעה לשמש חזן באיזה בית כנסת במקום מגוריו. בא אלי אמר לי אתה לא מבין כמה זה עוזר לי כל הקורס, עכשיו השכר שלי לחודש, רק שבתות וקריאה בתורה, זה יותר מהעלות של כל הקורס, עוד לא סיימתי אותו וכבר כיסיתי אותו. בן אדם רואה בזה מקצוע לכל דבר."

אומרים שהיום גם בחורי ישיבות ספרדים שומעים רק מוזיקה חסידית, זה נכון, או שגם בקרב בחורי הישיבות, מגיעים לשמוע את המוזיקה המזרחית פיוטית?

"בכל מקום שהייתי בשנים האחרונות, שהזמינו אותי לשירת הבקשות, רוב ציבור הצעירים היו בחורי ישיבות, הם מחכים לזה, הם מחכים לשמוע. זה לא שבגלל זה הם לא ישמעו חסידי, זה לא קוטבי, זה גם וגם. והרבה באים ונהנים ומבקשים לשיר קטעי סולו ואתה רואה שהם מבינים ובקאים בשירת הבקשות. אמנם הרוב נמצאים כאמור במוזיקה היותר קצבית, אבל יש הרבה שיושבים ולומדים את המקאמים. יכול להיות שאלה שכבר הגיעו לרמה גבוהה, הם לא ישמעו מוזיקה חסידית, זה דבר טבעי, החסידי כבר לא מדבר אליך, גם מי שלומד חזנות אשכנזית או מוזיקה קלאסית, זה לא מדבר אליה המוזיקה החסידית הרגילה, אולי רק שירי רגש", הוא מסיים.

השירים, הן על ידי שיעורים וקורסים, והן על ידי הרשת והעברת קבצים, החשיפה הזאת גרמה להרבה אנשים בעיקר צעירים שלא הכירו את זה לפני כן, לגלות שיש הרבה דברים יפים במוזיקה הזו. לפני כן זה היה נראה כמו מוזיקה שנתונה רק לאנשים שמבינים במוזיקה ובתווים ובכל הדברים האלה, אבל בגלל שזה נהיה פשוט יותר לכל דורש, זה גרם למשיכה מכל הכיוונים. גם הצורה של המוזיקה, מה שנקרא 'חאפלה' יותר קצבית, היא משכה הרבה אנשים, שראו שאפשר ליהנות מהמוזיקה הזאת בצורה מאוד קלילה ולא צריך דווקא מוזיקה כבדה, ולאט לאט שמכירים עוד שיר ועוד שיר מגיעים לשירים היותר ממוצעים, ולאט לאט נמשכים גם לשירים היותר כבדים.

"היום אתה יכול לראות בחורים, ששומעים חומרים, שאפילו אני והחברים שלי לא מתעסקים בזה, והם רוצים לדעת ולהבין ולהיות בקיאים, בגלל שהמוזיקה הזאת היא מורכבת, אתה מרגיש הרבה יותר גבוה, שאתה מבין במוזיקה כזאת, מאשר במוזיקה שאין בה כלום, חוץ ממה שזה פסוקים או מימרות של חז"ל שזה מה שגורם להתחבר לשיר, אין בזה משהו מיוחד, רואים שחדשים לבקרים, מוציאים עוד שיר ועוד שיר, כי כבר מיצינו את השיר הקודם. אבל במוזיקה אצלנו להיפך, השירים לא נס לחם, ככל שמתיישן יותר, השיר יותר טוב, ודווקא השירים שיצאו יותר מאוחר, שעשו אותם בסגנון יותר קצבי, יותר בסגנון אירופאי, זה פחות מעניין את הציבור שלנו."

יתכן שדווקא עליית המוזיקה המזרחית, וה'חאפלה' כמו שאתה אומר, גרמו שהאיכות והרמה של המוזיקה ירדה, וזה לא אותו דבר כמו שהיה בדור הקודם של גדולי החזנים?

"זה נכון מה שאתה אומר, אבל זה מה שאמרתי, זה אמצעי להגיע למקומות נכונים. פעם לא היה לזה קהל, למוזיקה הערבית, רק מי שגדל את זה, מי שלא - לא יכול היה לשמוע את זה. המוזיקה היותר קצבית בתוך הפיוטים, נותנת את האפשרות גם למי שלא גדל שם, להתחבר לשירה."

"אני יכול לספר לך על אנשים שאני מכיר אישית, שלא היו מחוברים למוזיקה הזאת, והיו שומעים ים תיכונית, והשמעתי להם שירים יותר קצביים וחדשניים במוזיקה הערבית, הם התחברו לזה, ולאט לאט העליתי את הרמה, לשירים יותר כבדים והם שומעים את זה. לתינוק נותנים לו בקבוק עם חור קטן מאוד, ולאט לאט מרחיבים לו, עד שהוא יכול ללעוס. אתה לא יכול לבא ישר לבן-אדם ולתת לו שיר כבד כמו 'רדני אויבי' ולהגיד לו, תהנה. מה תהנה? על מה אתה מדבר? אם הוא לא גדל על זה."

אין תכניות של חזנות. אף אחד לא השכיל, לקחת שיר ולהרכיב אותו, לקחת קדושות, לקחת נשמת, טיפים לחזנים, ראיונות עם חזנים. זה דבר שהוא חבל. בזמני לפני 30 שנה הייתה תכנית 'אזמר בשבחין', שהייתה משלבת בין שירים לקטעי חזנות, היינו מופיעים בשידור ישיר ברדיו לפני קהל, ומבצעים "אתה גיבור לעולם ה'", "נקדישך", "שמחים בצאתם", "נשמת", ומשלבים בין קטעי פתיחה לשירים."

אוזן מבקש להעלות בעיה נוספת שיש לדבריו בדור הצעיר: "עוד מחדל שקיים היום, שאני הולך למקומות ואני רואה שעולה בעל קורא, ועולים היום בזוגות, וזה נראה מצחיק ומגוחך, עולה בעל קורא ואיתו המסמן. שלאורך כל הקריאה הוא מסמן עם כל מיני תנועות בידים, מסמן ומסמן. זה דבר שלא היה פעם. זה נובע מחוסר ידע, כי היום לא יודעים לקרוא בתורה, מה שבזמני היה דבר שכיח, אפילו חוגים לילדים שילמדו את זה, היום לא עושים את זה, וזה חבל מאוד, הדבר הולך ומשתכח."

יש היום תופעה של מוזיקת "שעטנז", שמעריכים מוזיקה ים תיכונית עם המוזיקה המזרחית ספרדית האותנטית, מה אתם חושבים על זה?

אוזן מגיב בחריפות: "אכן. הגבול הולך ומטשטש בין מוזיקה ים תכונית למוזיקה אותנטית, מי שבא מבית של מוזיקה אותנטית לא יכול לשמוע את זה, כוחל בדבר הזה, אני בהחלט חושב שצריך לשים לזה גבול. אנשים שמים בתוך תכניות של מוזיקה אותנטית, מכניסים איזה מוזיקה מודרנית ואומרים שהם עושים קירוב, הם לא עושים שום קירוב, הם פשוט מביאים את ההר אל האנשים במקום להביא את האנשים אל ההר."

אבל אולי באמת אנשים היום רוצים מוזיקה יותר קלילה, ולא דברים שהיו מתאימים לפני שלושים שנה?

"יש גם בתוך השירה שלנו, שירה שהיא קלילה ויפה ועדינה, לא צריך לקחת את אותו השיר ולעשות אותו עם קלידים וכל זה, זה פשוט חוטא לאמת", הוא מסכם.

בניגוד לאוזן, פרטוש דווקא חושב שהמוזיקה הקלילה והקצבית יותר, דווקא מחברת את הדור הצעיר למוזיקה המזרחית, כשלבסוף מגיעים אל המוזיקה האותנטית והמקורית.

אתה רואה את ההתפתחות במוזיקה האותנטית בשנים האחרונות?

"כן. בשנים האחרונות, כיוון שהמוזיקה הזאת, באופן המקצועי, הלימוד עלה רמה, כי יש אפשרות קלה ללמוד ולהבין את השורשים של המוזיקה, את המקאמים, את

החוק

ארי קלמן

לענייני חקיקה - שם מחליטה הממשלה האם תתמוך באופן רשמי בהצעה או שלא.

חוק שנדחה שם, יכול לעלות מיד לאחר מכן למליאת הכנסת - שם בהצבעה בקריאה טרומית תחליט הכנסת לאשר או להתנגד. אם תאושר, תעבור ההצעה לאחת מוועדות הכנסת להמשיך בחקיקה, היה ולא - היא לא תוכל לעלות שוב לדיון במשך ששה חודשים.

הצעת חוק שאושרה בקריאה טרומית, עוברת לאחת מוועדות הכנסת, שם היא נידונה להכנה לקריאה ראשונה. הוועדה מזמינה את הנוגעים בדבר ואת נציגי הממשלה הרלוונטיים כדי להציג את עמדתם, כמו כן, תמיד תזמין הוועדה את נציגי האוצר ומשרד המשפטים כדי לבחון האם החוק חוקתי והאם יש תקציב לכסות עלויות אפשריות שלו. בסיום הדיונים, תקיים הוועדה הצבעה האם לאשר או לדחות את הצעת החוק. אם לא יאושר - החוק ייפול, אך אם תאושר ההצעה - היא תחזור למליאת הכנסת להצבעה בקריאה ראשונה.

במליאה תדון הכנסת שוב בהצעה ובסיום הדיון תערוך שוב הצבעה האם לתמוך בהצעת החוק או להסירה מסדר היום. אם היא תיפול בשלב הזה - לא יתאפשר להעלותה שוב במשך ששה חודשים. אם היא תאושר, היא תחזור לוועדת הכנסת להכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

הוועדה מזמינה את הנוגעים בדבר ואת נציגי משרדי הממשלה כדי לדון שוב, ובדיונים הללו יכולים לתקן, להסיר או להוסיף תיקונים להצעת החוק. בסיום הדיונים תצביע הוועדה האם לדחות את ההצעה או להשאירה לקראת קריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת.

אז החוק חוזר שוב למליאת הכנסת שם נדרש המציע להציג את החוק, ולאחר מכן יעלה נציג הממשלה ויחליט

המאפשר כיום העלאתן של לא פחות מ-750 הצעות חוק מדי שנה. במקביל, יצטמצם גם מספר הצעות החוק העולות מדי שבוע לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה, כאשר יעלו בוועדה מדי שבוע עד 15 הצעות חוק, בניגוד למספר של 40-45 כיום.

מנגד, מקבלים חברי הכנסת גם הרחבה מסוימת של כוחם, כאשר מוצע להגדיל את הפיקוח של הכנסת על הממשלה, ובין השאר בכלים הבאים: יורחב מעגל המחויבים להופיע בוועדות הכנסת, ייערך שימוע פרלמנטרי למינויים בכירים לפני אישור בממשלה, יהיה פיקוח תקציבי של ועדות בכנסת על השרים ואותן ועדות אף תוכלנה לחייב דיון בנוכחות שרים. ולסיום, חבר כנסת יוכל להציג בעצמו את הצעת החוק שיוזם מול הוועדה.

מסלול החקיקה המייגע

מאז תחילת הכנסת העשרים הוגשו מאות הצעות חוק, בתוכן חלק ניכר הן הצעות חוק פרטיות. נכון להשבוע, רק כ-100 הצעות חוק אושרו מאז פתיחת הכנסת ה-20. וככל שמדובר בהצעות חוק פרטיות שאינן קואליציוניות, המספר יורד עד ל-56.

בשביל להבין מה עומד מאחורי כמות החוקים הגדולה, והאם חברי הכנסת החרדים תומכים בחקיקה הזו ומדוע, יצאנו למסע במשכן הכנסת, כדי לשמוע את דעתם.

ראשית יש להכיר את הליך החקיקה: חבר או חברת כנסת שעולה בראשם רעיון או תיקון להצעת חוק, מנסחים את ההצעה בסיוע של העוזר הפרלמנטרי. הצעה חוק פרטית שמאושרת בידי מזכירות הכנסת ובידי ישיבת המזכירות יחד עם היו"ר וסגניו, מועברת לאחר 45 יום לוועדת השרים

אחד הכלים החשובים ביותר בעבודתו של חבר כנסת הוא אמצעי החקיקה, חוקים חדשים או תיקונים ושינויים לחוקים קיימים הם בעצם הכוח והמטרה המרכזית של בית המחוקקים הישראלי, ובסופו של דבר, מעבר להצעות החוק המוסכמות, יש

לכל חבר כנסת נושאים קרובים ללבו וללב בוחריו שהוא מנסה לטפל בהם ולייעל אותם באמצעות חקיקה.

אלא שבשנים האחרונות היו גם מי שניצלו את אפשרויות הצעות החוק הכמעט בלתי מוגבלות לצרכים פופוליסטיים. ח"כים רבים הגישו הצעות חוק חסרות כל סיכוי, אם בשל עלויות תקציב, בעיות חקיקה או אי השגת רוב, רק לצורך הנפקת כותרות וניצול ציני של מצב שהתעורר.

בעקבות כך, יזמה שרת המשפטים איילת שקד יוזמה שתגביל את חקיקת החוקים הפרטיים על ידי חברי הכנסת, מנגד, כסוג של פיצוי, תגדל יכולת הפיקוח של חברי הכנסת באמצעות הוועדות על הממשלה.

על פי היוזמה, חבר כנסת יוכל להגיש עד 5 הצעות חוק פרטיות במהלך השנה, בניגוד למצב הנוכחי בו אין הגבלה של ממש. בנוסף, במליאת הכנסת יועלו להצבעה לקריאה טרומית עד 250 הצעות חוק בשנה, שליש מהמצב הנוכחי

חלק גדול מחברי הכנסת
החרדים זועמים על יוזמתה
של שרת המשפטים איילת
שקד לצמצם את יכולות
החקיקה 🇮🇱 כתב 'כל
ישראלי' יצא לבדוק מהו
תהליך החקיקה הנוכחי,
מה מוצע לחברי הכנסת
ומה קורה בעולם 🇮🇱 וגם:
שיאני החקיקה בכנסת בכלל
ובמפלגות החרדיות בפרט

ח"כ אורי מקלב

פגיעה בעבודת המחוקק

כי הרי יש לכל אחד מכסה וגם היום יש הרבה הגבלות. ראיתי את הרפורמה, אני לא רואה קשר בין העמקת הפיקוח בממשלה - שזה דבר טוב ולתת את סמכויות הממשלה לכנסת שאני תומך בזה, לבין פחות חקיקה. אין שום קשר בין השניים.

כאחד שמחוקק ומשקיע הרבה, חשוב לי להדגיש: יש הרבה הכנה קודם כל הצעת חוק בין משרדי הממשלה ועוד. לא יכול להיות שאנחנו שרוצים לתת הגנה לצרכנים ולבצע פעולות חשובות נוספות נוגבל בכך. בכל מקרה רוב הצעות החוק אינן מגיעות לשלב הסופי, אני עצמי הגשתי עשרות הצעות חוק ורק חלקן הקטן כבר אושר סופית.

אני מוכן לתת להם על כל חוק מיותר להציג חמישה חוקים שהועילו לציבור, ועל כל רגולציה שאנחנו 'נוסיף' באמצעות חקיקה - שהמשרד הממשלתי הרלוונטי יוריד רגולציה אחרת שכבר מיותרת, מאחר ורוב הרגולציות אין להן שום תכלית והן לא עדכניות. דווקא הממשלה שלה אין הגבלה בחקיקה, מגישה חוקים מיותרים כמו חוק השקיות, חוק ההסדרה וחוק ההשעיה...

הרפורמה הזו כוללת גם התכחשות וגם התנגדות לצרכים האמתיים של העבודה, לכלי פרלמנטרי ממדרגה ראשונה למי שמשמש בו, בגלל שלא קל להשתמש בו. אני לא מדבר רק על הקשיים הנוספים שיש בתקופה האחרונה לחקיקה והניצבים בפני המחוקק, לא די להם בזה והם באים בעצם לגדוע כמעט את כל הכלי הזה וכל אפשרות של חקיקה שהם מעוניינים לצמצם לאפס ואני חושב שזה יפגע באופן מהותי בעבודת הכנסת ובעבודת המחוקק. כנראה שדברים שרואים מכאן לא רואים משם.

זה בא לכסות גם על חוסר שקיפות של וועדת השרים וגם על חוסר יעילות, חוסר מקצועיות וחוסר העמקה והבנה בדברים.

אני בהחלט תומך בשיפור כל התהליך של אישור חוקים בוועדת השרים לחקיקה. אבל זה מיועד במקום להשקיע, להתעמק ולהבין את החקיקה, להתמקצע ולרדת לשורשיה, הם מעדיפים לצמצם את הפעילות שלהם ולכסות על הטעויות שיש.

אני לא חושב שלזה שהיום אפשר להניח כמה חוקים שרוצים יש משמעות מבחינת וועדת השרים,

האם לאשר או לדחות את הצעת החוק שתעלה להצבעה. אם היא תאושר - ייכנס החוק סוף סוף לספר החוקים של מדינת ישראל.

כעת, לבטח הבנתם מדוע מרביתן של הצעות החוק שאינן זוכות לתמיכה ומשמעת קואליציונית דינו ליפול, שכן לפחות באחת ההצבעות בוועדה או במליאה, עשוי חבר הכנסת שיזם את ההצעה להיתקל בקשיים לגיוס רוב תומכים ולגניזת הצעתו.

החרדים טוענים לאפליה

אלא שיש מי שלא מרוצה מהדרך הזו, ולשם כך הציגו השבוע השרים איילת שקד (שרת המשפטים) ויריב לוין (שר התיירות) ויו"ר הכנסת חה"כ יולי אדלשטיין את היוזמה המדוברת.

אחד משיאני המחוקקים בכנסת, הוא יו"ר וועדת המדע חה"כ אורי מקלב. בשיחה עם 'כל ישראל' תוקף חה"כ היעיל, שאף זכה לא אחת במחמאות על עבודתו היעילה בתחומי החקיקה, את המהלך: "עצם ההגבלה לא לאפשר את השינויים והתיקונים בהצעות חוק היא בעיה, מי שידע מה זה חקיקה ומשתמש בה לא נכון - זה לא אומר שבגלל צריך להטיל מגבלה. על כל הצעת חוק שיאמרו שהיא מיותרת, אני אביא חמש הצעות חוק נהדרות", אומר מקלב ומאשים את אנשי משרד המשפטים והאוצר בפגיעה במגזר החרדי. "זה יפגע קודם כל בציבור החרדי שאין לו חקיקה מובנת מאליה, ואנחנו נאלצים לחוקק המון חוקים שמתייחדים לציבור שלנו. שים לב שיחסית חוקים של מפלגת כולנו והבית היהודי מאושרים יותר מאשר שאר המפלגות", הוא רומז.

לבקשתנו, נאות חה"כ מקלב להביע את דעתו בכתב (ראה

**בשנים האחרונות
היו גם מי שניצלו את
אפשרויות הצעות
החוק הכמעט בלתי
מוגבלות לצרכים
פופוליסטיים. ח"כים
רבים הגישו הצעות
חוק חסרות כל סיכוי,
אם בשל עלויות
תקציב, בעיות חקיקה
או אי השגת רוב, רק
לצורך הנפקת כותרות
וניצול ציני של מצב
שהתעורר.**

הונח	נדחה	אושר סופית	
אורי מקלב	12	16	329
יעקב מרגי	21	17	261
ישראל אייכלר	8	6	101
מנחם א. מוזס	5	5	97
משה גפני	5	12	253
יעקב אשר	4	1	58
יגאל גואטה	4	3	69
יואב בן צור	13	10	168

סך הכול חוקים פרטיים שהוגשו בכנסת ה-20: 2,175, מתוכם 275 נדחו ורק 77 אושרו (עוד 198 בהליך חקיקה בימים אלו).

הונח	נדחה	אושר סופית	
רועי פולקמן	14	18	178
יואב קיש	6	16	129
יפעת שאשא ביטון	12	14	158
מירב בן ארי	21	25	290
אלי כהן	6	12	135
בצלאל סמוטריץ	10	10	142
שולי מועלם	3	8	138
נורית קורן	8	18	191

השפעה על התקציב, היא חייבת לקבל תמיכה של 50 חברים בבית הנבחרים ו-20 בבית העליון. דרום אפריקה: הצעות חוק פרטיות הן נדירות ביותר, ורק שר האוצר רשאי לחוקק בעניין התקציב. הצעות פרטיות חייבות לקבל את אישורה של ועדה מיוחדת. כשחבר פרלמנט מגיש את הצעת החוק לוועדה, הוא מצרף דף הסבר עם נימוק החוק, ולאחר אישורה הוא רשאי להתחיל בהליך החקיקה הרגיל. קנדה: ישנה שעה ביום המיועדת לתכנים פרטיים של חברי פרלמנט. כלומר להעלות נושאים פרטיים והצעות חוק לסדר היום. אפשר לדון בכל דיון רק ב-20 נושאים, ומתוך כל הצעות החוק, רק ששה עוברות בסופו של יום, אולם מספר קטן יותר מאושר באופן סופי ונכנס לספר החוקים. כמו כן, אסור לחבר פרלמנט לחוקק בעניין פיננסי. ארה"ב: שם אין הגבלה וכל חוק יכול לעבור. חברי סנאט וכן חברי בית הנבחרים רשאים לחוקק בכל נושא שיבחרו. ההגבלה היחידה שיש, היא שחוק חייב להיות מאושר מקסימום שנתיים מאז שנחקק. צרפת: חברי הפרלמנט זכאים להגיש הצעות חוק פרטיות, אולם מדובר במעשה נדיר מאוד. ישנן הגבלות רבות על הצעות חוק פרטיות: הגבלת זמן, תוכן והגבלות טכניות. אסור שהצעת החוק הפרטית תאיים על התקציב ותתווסף להוצאות הציבור. איטליה: רק תוכן ההצעה מוגבל, שם אין להגיש חוק בעל השלכות פיננסיות ויש עדיפות לדיונים על חוקים של הממשלה. בגלל כל ההגבלות, לרוב הצעות חוק לא עוברות ורק מסמנות את רצונו של המחוקק להביע דאגה בנושאים מסוימים. פולין: הצעות חוק פרטיות חייבות לעבור ועדה מיוחדת או לקבל תמיכה של 15 חברי פרלמנט.

בתחילת השבוע: "הצעות חוק הפכו להצהרות חוק, וחברי כנסת עסוקים בלהתחרות מי יחזיק בשיא. יש לנו מדינה טובה ברוך השם מזה כ-69 שנה, ולא כל דבר מחייב שינוי חקיקתי וערעור הקיים". מלשכת השרה איילת שקד, שעומדת בראש ועדת השרים לענייני חקיקה וכאמור גם יוזמת את המגבלה, נמסר: "חברי הכנסת בסיעות החרדיות זכו לתמיכת ועדת השרים לחקיקה בקרוב לחמישים הצעות חוק פרטיות מתחילת הקדנציה, כך שהטענה לפיה ועדת שרים נוטה שלא לתמוך בהצעות חוק מכיוון החרדים משוללת כל יסוד. "בצד הנתון הסטטיסטי המרשים, חשוב להדגיש ברמה המהותית שרק בשבוע האחרון שרת המשפטים הובילה תמיכה בהצעתו של חבר הכנסת גפני, לפיה בתי דין רבניים יזכו בסמכויות בורר לפי דין תורה בכל סכסוך אזרחי ובהסכמת הצדדים. "ועדת השרים בראשות שקד הייתה היחידה במשך אחת עשרה השנים האחרונות שתמכה בהצעה הדרמטית והחשובה הזו. הוועדה דנה בכל הצעה בצורה מדוקדקת ותומכת או מתנגדת להצעות, קטנות כגדולות, באופן הענייני ביותר". עם זאת, למרות בקשתנו, לא הצלחנו לקבל את הנתון של כמה הצעות חוק אושרו לעומת מפלגות כולנו והבית היהודי, עליהן כאמור נטען כי מרבית הצעות החוק של נציגיהן זוכות למסלול הקלות בוועדה.

המצב בדחבי העולם

יפן: חברי פרלמנט יכולים להגיש הצעות חוק פרטיות. אולם, הצעות החוק הפרטיות חייבות לקבל תמיכה של לפחות 20 חברי פרלמנט ולפחות עשרה חברים בבית היועצים (הבית העליון) על מנת להגישן. אם יש להצעה

מסגרת). בנוסף, ערכנו בדיקה כמה הצעות חוק יש למחוקקים החרדים, ומתברר כי הם אכן נמצאים במקום גבוה ביחס לממוצע (ראה טבלת נתונים). אבל מקלב לא לבד: גם חברי הכנסת אייכלר, גואטה ומלכיאלי תוקפים את הצעת החוק. בשיחה עם 'כל ישראל', אומר חה"כ ישראל אייכלר כי "זו שערורייה מה שקורה בוועדה הזאת (וועדת השרים לענייני חקיקה), למי מאושרים הכי הרבה חוקים שם? לשולי מועלם שהיא יו"ר הסיעה של שקד ולחברי הבית היהודי. ותתפלא, גם לחברי הליכוד נופלים חוקים שם". חה"כ אייכלר הוסיף: "הגשתי הצעת חוק בתחילת השבוע לפיה לפני כל שביעה יחויבו השובתים לתת התרעה של 48 שעות, כדי להיערך אליה כראוי ולצמצם את הסבל של התושבים - אבל הם דחו אותה. אגב, כשהייתי באופוזיציה ההצעה הזו אושרה וכשליפיד היה שר האוצר - היא אף עברה בקריאת טרומית. רק בשבועיים האחרונים ראינו שתי שביעות בעירייה ובאל על, שאנשים לא ידעו ברגע האחרון מה יהיה עם הלימודים או הטיסה מחר". אייכלר מוסיף: "יושבים שם המון פקידים בשיבה שמתנגדים לחוקים שיאסרו את השביתות שלהם ולא יהיה להן משמעות כי הציבור יתמודד עמן בקלות יותר. גם חוקים טובים הם תוקעים ולא חסרות דוגמאות. רואים שיש פה חוסר הגינות בסיסית ושיש פה איפה ואיפה בתוך הקואליציה לטובת הבית היהודי נגד החרדים", מסכם אייכלר ומציין כי "כל ועדת הכנסת הסכימה שהגבלת החקיקה לא תעבור". לעומתו, חה"כ מנחם אליעזר מוזס, תומך ביוזמה: "מצוין, אפשר להשתגע מרוב חקיקה. זה צחוק מה שקורה היום, כל אחד כל שיעגון שעולה בדעתו הוא מעלה הצעת חוק". דברים דומים אמר חה"כ מוטי יוגב (הבית היהודי)

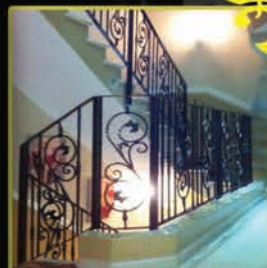

סורגדור

תעשיות מתכת

להרגיש בטוח!

Grates

ביצוע והתקנת כל סוגי הסורגים ביצוע כל עבודות המתכת למוסדות ופרטיים

חלונות | דלתות | מרפסות | מעקות
קונסטרוקציות מתכת
מבחר ומגוון של כל סוגי הסורגים

המחיר הכי זול העיר! בהתחייבות!*

מחיר מיוחד
לקבוצות רכישה
(מינימום 10 דירות)

להזמנת יעץ מיגון ללא התחייבות:

1-700-555-055

מייל: soragdoor@gmail.com

בקרר באתרנו: www.soragdoor.com

יבכפוף לתנאי החברה

ביצוע כל סוגי עבודות האלומיניום

גלאסדור

Aluminum Industries

תעשיות אלומיניום

חלון ההזדמנויות שלך!

חלונות | דלתות | סגירת מרפסות
חלונות הזזה | חלונות בלגיים
חלונות דרייקיפ | תריסים | מעקות זכוכית

מתחייבים למחיר הכי זול בעיר!*

לפגישת יעוץ ללא התחייבות:

1-700-500-380

glasdoor73@gmail.com

בקרר באתרנו:

www.glass-door.co.il

יבכפוף לתנאי החברה

המלצות
בשפע

הפשוטות טאלנט

סוד הקסם של הרבי
מטאלנא נעוץ ביחס
האישי והמתעניין
לכל אחד מחסידיו,
ודוגמאות לא חסר
— המתנה למנקה,
החברותא האישית
וביקור חולים אצל
יהודי גלמוד •
בשיחה עם 'כל
ישראל' מספרים
מנהלי המוסדות
של החסידות, ר' יום
טוב לונגר ור' אריה
גולדברג, על הדרך
הארוכה והקשה שעברו
באשדוד, הייחודיות
של 'שבת טאלנא'
והדרך להסתדר ללא
סמארטפון

רפי פרלשטיין

להשתתף לפני כשמונה שנים באופן קבוע בטיש בליל שבת. כשחיסר שבועיים ברצף, הוא קיבל טלפון דואג מהאדמו"ר המבור ומוודא שהכול כשורה. האברך סיפר כי נקלע לצרה קטנה והאדמו"ר מיד פתר לו את הבעיה ובמילים נכונות השיב אותו למסלול.

היום המרכזי בחסידות הוא השבת שבה מציניים את היארצייט של זקנו של האדמו"ר, רבי יוחנן מטאלנא, שחל בנר ראשון של חנוכה.

"בעבור שייתן מטר של ריצוף"

איך הכל התחיל?

גולדברג: "לפני 20 שנה הגיעה קבוצה של גבירים לסבו של הרבי שהתגורר בזמנו בחיפה, וחברי הקבוצה ביקשו לתרום סכום של כמה עשרות אלפי שקלים למטרה שחשובה לרבי, אך הוא אמר להם להעניק את התרומה לנכדו, הרבי שליט"א, כדי שיוכל להקים בית כנסת באשדוד. מהכסף הזה הוקם הקרוואן הראשון לפני שני עשורים באמצע חולות אשדוד, בשכונה ריקה מאדם שהיום הפכה לחממה חסידיית. בימים ההם העריייה מאד התנכלה, בתחילת הדרך היה מאד קשה, גם לרבי באופן אישי. תחילה הוא נשאר לגור בחיפה ובמקביל החזיק את בית הכנסת באשדוד, הוא היה מגיע לבית הכנסת במסירות נפש".

לונגר מספר: "לאט לאט, התקבצו סביב הרבי עשרות אנשים שהיו צמאים למנהיג צעיר מהאזור והשטח נהיה צר מלהכיל. התאספנו וכל אחד תרם מכיסו סכום של אלפי שקלים, ובזה קנינו קרוואן גדול יותר, בנינו הכול בעשר אצבעות. אברכים עמדו ימים שלמים וחתכו עם דיסק חשמלי את הלבנים שהפכו לחלונות, צבעו, ניקו והפכו את הקרוואן למקום ראוי".

עוד הוא מספר, "בתחילת הדרך בעריכת השולחנות היינו מגייסים מניין, כל האנשים הכי מורכבים שהיו זקוקים למילה טובה ישבו ראשונים במלכות, אבל הרבי התעקש שלא להוציא ולא להזיז אותם. כולם קיבלו כבוד. עם אפס אמצעים הוקמה פה הקהילה. בחודשים הראשונים אחרי שהוקם בית הכנסת, לא היה ריצוף, פשוט לא היה לנו אמצעים לממן את זה. שבת אחת החלטנו למכור את העליות, ובכל עלייה הכרונו 'בעבור שייתן מטר של ריצוף'. הקהילה התרחבה וגדלה כאשר הרבי עבר לגור באשדוד לפני כעשור".

אחת לשנה יוצא האדמו"ר למסע גיוס כספים בחו"ל. "בנפילה הגדולה שהייתה לפני מספר שנים, המצב בחו"ל לא היה מזהיר ולא היה ממש מהיכן לגייס כספים", אומר גולדברג, "או אז ייסד האדמו"ר את 'שבת פרשת שמות' שהפכה לשם דבר בטאלנא, מדי שנה יוצאים החסידים בראשות האדמו"ר לשבת התאחדות כל שנה במקום שנבחר. "הרקע לבחירה דווקא בשבת פרשת שמות מגיע מסב האדמו"ר, הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא, שהיה נוהג לצאת ל'גלות' בשבתות השובבי"ם. זקני החסידים מספרים כי הוא היה איש צנוע, שהיה לוקח עמו שקית עם חלה וצנצנת 'געפילטע פיש' ויוצא לשבות ביישובים של יהודים רחוקים". עובדה על הסבא שמובאת בשם נכדו, הרבי יבלחט"א, 'רבי יוחנן' יצא פעם מביתו לאחת משבתות ה'גלות' – רגע

שגדולי הדורות הקודמים אמרו שהדיבור בבית הכנסת מביא לאסונות ולכן הנושא קרוב ללב".

בכניסה למתחם החסידות אני מוצא 'בודקה' עליה כתוב "חדר גוי שבת", כשניסיתי להבין מדוע שוכן המעון המיוחד של הגוי באמצע המתחם, מספרים לי כי האדמו"ר הורה להעסיק גוי של שבת שיספק מענה לכל תושבי האזור, מקורביו של האדמו"ר מספרים כי המימון לקריאות שמקבל הגוי של שבת מגיע מהרבי.

בשעות הבוקר לא ניתן להשיג את האדמו"ר, בכל בוקר לאחר תפילת שחרית הרבי ניגש לשטיבל גור הסמוך, שם הוא שקוע באוהלה של תורה עד שעות הצהריים, במהלך סדר הלימוד של האדמו"ר הוא לומד עם כמה חברות. "אני יודע שבשעות האלו אין לי שום דרך להשיג את הרבי ולא משנה מה יקרה". אומר גולדברג.

א שבת אין טאלנא

שבת של חסידי טאלנא, הוא יום עמוס במיוחד, מדי שבוע בליל שבת האדמו"ר מטאלנא ניגש לעמוד, מיד לאחר התפילה מתיישבים החסידים לשיעור מיוחד שמוסר האדמו"ר בספר "מאור עיניים", שעתיים אחרי סיום השיעור מתקיים הטיש, במהלכו נוהג הרבי לחלק לכל באי עריכת השולחן תפוחים, כסגולה לפרנסה.

אך בסיום עריכת השולחן לא מסתיים סדר יומם של חסידי טאלנא. האדמו"ר ממשיך לשיעור "אור החיים". בוקר יום השבת נפתח באמירת כל התהילים לפני התפילה, ומיד לאחר התפילה נכנסים החסידים לחדרו של הרבי, שם סביב שולחנו מצטופפים עשרות חסידים לקידושא רבא ונהנים ממיטב המטעמים.

סדר היום העמוס ממשיך מיד אחרי סעודת השבת, אז נוהרים החסידים לבית המדרש "תפארת יוחנן" שם מתקיים שיעור מיוחד בהלכות שבת, על ידי מו"ץ הקהילה, הרה"ג רבי שמעון מנחם נבנצל. ברעיוא דרעיון החשמל נכבה, והרבי אומר דברי תורה ושר שירי רגש כשהאולם חשוך, "מנהג שמוסיף הרבה רגש ועוצמה למעמד הנשגב של סעודה שלישית", אומרים לנו בחסידות.

הרבי מטאלנא מקורב לאדמו"ר מסקווירא, לפני כשנה, כאשר חגגו בטאלנא את מעמד הנחת אבן הפינה לבניין הקבע שמתחיל להיבנות בימים אלו, הגיע הרבי מסקווירא להשתתף באירוע. במעמד הנחת אבן הפינה לקחו חלק אלפים מתושבי אשדוד, וכמו גם בניו של האדמו"ר מגור, שהגיעו בשליחות אביהם. עוד שומר האדמו"ר על קשר חם עם שאר אדמו"רי אשדוד - פיטסבורג, שומרי אמונים, טשארנביל ועוד.

אשר ספיר, מבעלי בית ההשקעות 'אלטשולר שחם' ומקורבו של האדמו"ר, אומר בשיחה עם 'כל ישראל': "האדמו"ר הוא ממשיך אמיתי של חסידות טאלנא המפוארת. זה לא רק השם 'טאלנא', זה מנהגים עתיקים של אבותיו וזקניו שאותם הוא מקפיד לקיים, הרבי לא הולך לישון בליל שבת, וסדר היום שלו עמוס בלימוד תורה ועבודת השם. הוא כריזמטור, שמחזיק סביבו אנשים שדי נשרו מהעולם החסידי, והוא מקרב אותם ומשמש להם כאב". אחד מבאי המקום מספר לנו בעיניים נוצצות כי החל

ום שלישי השבוע, שעת בוקר באשדוד, הילדים בתלמודי תורה והבנות בבתי הספר. ברחוב רב חסדא 10 שוכן מזה קרוב לשני עשורים מרכז "תפארת יוחנן" של חסידי טאלנא בעיר.

האדמו"ר, הרה"צ רבי אמיתי טווערסקי, בתחילת שנות הארבעים לחייו, מנהיג קהילה מגוונת, בשכונה בה מתגוררים זה לצד זה אברכים חסידים, משפחות ספרדיות וקהילות ליטאיות. בלב השכונה הרועשת נמצאת החממה החסידיית אותה הקים הרבי מטאלנא, אליה זורמים בכל ימות השנה תושבי אשדוד, חסידים ואוהדים.

האדמו"ר, שעבר לגור בעיר בשנת תש"ס, הוא חתנו של האדמו"ר מביאלה פשיסחא שעבר במרוצת השנים אף הוא להתגורר באשדוד.

עשרות בחורי ישיבות מגיעים מדי שבוע בקבוצות מאורגנות לשהות במחיצת האדמו"ר, במוסדות טאלנא מכינים להם מקומות לינה והם סועדים סביב שולחנו של האדמו"ר לצד תשעת ילדיו.

ביקשנו לגלות טפח מחייו של הרבי הצעיר, שזוכה להערכתם והערצתם של חסידים המבוגרים ממנו בשנים רבות, והתיישבנו לשיחה עם ר' יום טוב לונגר ור' אריה גולדברג, מנהלי המוסדות והאנשים הכי קרובים לאדמו"ר. במהלך השיחה, גולדברג בקושי מצליח להשלים משפט בין שיחת טלפון לזו שאחריה. פעם זה מתפלל מבית הכנסת שמבקש הלוואה, שיחה אחרת מחבר אחר בקהילה שזקוק לסיוע רפואי ומחפש לקבל עצה טובה, וטלפון שלישי בעניין אברך שבחברת החשמל החליטו לנתק לו את הזרם כשלא עמד בתשלומים.

ככה מתנהל היום שלך באופן קבוע?

גולדברג: "כן, בהחלט", לדבריו, "יש פה קהילה מגוונת מאד, עם אנשים שלפעמים צריכים עזרה בכל מיני דברים, ואני עושה את זה בגאווה גדולה מכל הלב".

מה המידה שהכי מאפיינת את דמותו של הרבי?

"הכרת הטוב", משיב גולדברג, "הבה ניקח דוגמה משנה שעברה בערב חג הפסח, ההכנות לחג היו בשיאן, ורגע אחרי מעמד בדיקת חמץ, הורה לי הרבי לקרוא אליו באופן בהול את 'היהודי שמתפרנס כמנקה בבית המדרש', הלכתי להביא אותו מביתו, ולא הצלחתי להבין מה כל כך דחוף להזעיק את האיש בשעת לילה בשיא ההכנות לחג הפסח".

"עברה שעה והמנקה הופיע בלשכתו של האדמו"ר", ממשיך גולדברג, "הרבי לחץ את ידיו בחמימות, ניגש לארון והוציא מתנה ארוזה עם בקבוק יין וסט יפה לכבוד החג, העניק לו אותה ואמר לו 'אנחנו בודקים פעם בשנה את החמץ, אתה זוכה לעשות את זה יום יום. לא כל יום אנחנו זוכים להודות לך'".

גולדברג ממשיך ומספר, "המנקה, שעושה את עבודתו בעצלתיים, הגיע למחרת שפוף קומה והלך פה עם חיוך רחב כמו טוסס. הוא אמר לי 'המטאטא עובד לבד'. הרבי, עם מתנה קטנה, העניק ליהודי שהיה זקוק למילה טובה, את שמחת החג ואת האור בעיניים. תשומת הלב והחמימות לכל אחד, זה מה שתפס אותי אצל הרבי".

לונגר: "הרבי מינה לפני תקופה אברך מהקהילה, שיהיה אחראי על כך שלא ידברו דברי חולין בשעת התפילות, הוא נורא מקפיד על כך, הרבי מזכיר הרבה את העובדה

גולדברג משיב, "הרבי הורה להימנע אז מסתדרים, אנשים שולחים לי הודעות במקרה הצורך למייל במשרד, אם רוצים אפשר להסתדר בלי, אני לא יכול לומר שזה לא קשה לפעמים - אבל בהחלט זה אפשרי".

בתקופתנו מחפש הדור הצעיר להכיר מעבר לאדמו"ר, גם אדם שיטה אוזן קשבת. משיחה עם תלמידיו ואנשיו הקרובים של הרבי, נראה שזה המקום, חסידי נלהבים ומדברים על רבם בעיניים בורקות, וההערצה הרבה שהם רוחשים לו ניכרת על פניהם.

האדמו"ר מרבה לעסוק מדי שנה בסידור מוסדות לימוד לילדי החסידים והקהילה, במקרה של ילד שהתקשה להתקבל לתלמוד תורה המקומי, הרבי מכתת את רגליו בין המוסדות בעיר עד שנמצא לילד מוסד לימוד הולם.

"באשדוד יש לכל קהילה סמינר ותלמוד תורה משלה, וכל קהילה סוגרת את שעריה לאנשיה בלבד, מוסד כלל חסידי לא קיים - מה שמקשה רבות על המון משפחות חסידיות", אומר יום טוב לונגר.

וגם פה יש לו סיפור מעניין: "כשהציעו לרבי לעמוד בראש מוסד כלל חסידי, הוא התנגד ואמר 'אני לא יכול לעמוד בפני הורים ולהגיד להם - הילד שלכם לא מתאים לי, לפעמים אין ברירה ואי אפשר להכניס כל אחד - אני לא הבן אדם שיכול לעמוד בכאלה סיטואציות'".

"הדברים הקטנים האלו מסמלים את האישיות המיוחדת של הרבי, מבוקר ועד ערב העיסוק שלו זה כיצד יוכל היום להיטיב עם אנשים".

דניאל גבאי, לשעבר ראש המטה של השר אריאל אטיאס, לומד בחברותא אחת לשבוע עם הרבי. הוא מספר על כך בשיחה עם 'כל ישראל'.

במה זכית?

"במה זכית קשה לי לומר, אבל בהחלט זכות גדולה נפלה בחלקי. הלימוד עם הרבי הוא בעיון רב ועמוק במיוחד, הוא בקיא בכל פסקי ורזי נושאי הכלים של התלמוד".

איך התחילה ה'קביעות' עם הרבי?

"בעת שכיחתי בתפקידי הציבוריים, כתושב אשדוד שמכיר את הרבי שנים ארוכות - התייעצתי עמו רבות. באחת הפעמים שנכנסתי אליו בעת שקיבל קהל, יצא לנו להתווכח בסוגיה תלמודית ואזרחי אומץ לבקש מהרבי לקבוע שיעור קבוע מדי שבוע - אני מציין בהתרגשות גדולה בימים אלו חמש שנים לשיעור השבועי האישי שאני זוכה ללמוד במחיצת הרבי".

גבאי מוסיף, "לפני שהוא יוצא לחו"ל, אני מקבל ממנו באופן קבוע טלפון והוא ממש מבקש רשות להיעדר מה'קביעות', הפשטות שלו מעוררת הערצה". מסכם גבאי.

האדמו"ר הנהיג בבית הכנסת את מיזם 'ואמרו אמן'. ילדי הקהילה מתקבצים סביב מקום מושבו של הרבי בתפילות שבת, ועונים אמן בקול רם - אחרי התפילה מקבלים הילדים תשורה מידי האדמו"ר.

נושא נוסף בו פעיל האדמו"ר הוא נושא מצוקת הדיור החרדי, "הנושא קרוב לליבו" אומר גולדברג וחושף לנו כי הרבי מצוי בסודם של מהלכים שנעשים בימים אלו בעניין.

בשבתות בתקופה האחרונה הרבה האדמו"ר לעסוק בעת שנשא דברים בעריכת השולחנות, בנושא של אברכים שמואסים במשרה כשכירים ומחליטים להקים עסק משל עצמם, "זה קרה בעקבות אברך שנפל בסכום עתק אחרי שהסתננור, ובלשון המעטה הוא לא היה איש עסקים ממולח, הרבי הציל אותו מנפילה כואבת יותר".

אחד מבאי בית הכנסת מספר ל'כל ישראל' על הקשר האישי שלו עם הרבי, "האנשים שמגיעים אל הרבי, מוצאים בו אוזן קשבת, בלבד הרחב הוא מעניק יחס חם לכל האנשים האלו שלא תמיד מקבלים יחס מהחברה, הוא נותן לכל האנשים האלו את התחושה כאילו הוא החבר הכי טוב שלך".

קבלת הקהל מתקיימת מדי יום אחרי תפילת ערבית בלשכת האדמו"ר סמוך לבית הכנסת, אל קבלת הקהל זורמים עשרות אנשים מכל גווני הקשת, והיא נמשכת עד השעות הקטנות של הלילה.

האיש החזק בחסידות הוא הרב יעקב שטמר, המשמש בקודש, המוציא והמכניס בבית האדמו"ר ומי שמנהל את סדר יומו של הרבי. גם בקבלת קהל אצל הרבי, שטמר הוא זה שכותב את הקוויטלאך.

פגעי הטכנולוגיה

באופן מפתיע, דווקא בנושא של פגעי הטכנולוגיה, מחמיר מאד האדמו"ר מטאלנא. בפתח בית הכנסת תולה שלט עליו כתוב באותיות קידוש לבנה: "והיה מחניך קדוש, בהוראת מרן רבינו שליט"א חל איסור מוחלט להכניס לתוכני היכל בית מדרשינו את כל סוגי המכשירים הטכנולוגיים למיניהם שנאסרו על ידי גדולי ומאורי הדור שליט"א. ואף אותם מכשירים שהותרו לצרכי עבודה בלבד, הינם בגדר כל יראה וכל ימצא בבית מדרשינו".

"הרבי לא מרשה בשום פנים ואופן לצלם עם סמארטפון, מצד שני הוא גם מקפיד שלא יפגעו באף אחד. במקרה הצורך ישלח מישור בעדינות שיבקש להכניס לכיס את המכשיר. הרבי מרבה לדבר אל ליבם של האנשים שלא יצלמו, הוא גם מקפיד שלא לפגוע באף אחד, כשזה בא באהבה ובחמלה זה מחלחל חזק", אומר גולדברג.

איש נדל"ן המכהן כמנכ"ל מוסדות, איך אפשר בלי סמארטפון משובלל?

לפני שיצא ביקש משום מה לארגן לו צנצנת של ארבעס, כשהגיע למקום בו "התארח" באותה השבת, נודע לו כי אחד מאנשי המקום מקיים 'שולם זוכער', והיה חסר שם... ארבעס. "שנה אחת היינו בשבת בישוב מגדל", מספר לונגר, "בגלל בעיה ברישום היו חסרים לנו חדרים ללינה. הרבי קורא לי ואומר 'אל תחשב אותי ברשימה, אני בסוף, קודם האורחים ואחרי זה אני'".

המקור של השבת היא ה'גלות', לצאת לבית מלון גם נחשב 'גלות'?

לונגר: "חסידי ותלמידיו של הרבי מחכים לשבת הזו בכליון עיניים מדי שנה, עצם היציאה לשבת יחד והגיבוש היא הגלות - אם כי גלות שונה מעט".

תוך כדי שיחתנו, נשמעות נקישות על הדלת, גולדברג פותח בחיוך רחב ואל המשרד נכנס יהודי ומתעניין "האם האולם פנוי ביום רביעי הבא?" גולדברג שולף את היומן ומגלה שאכן פנוי, "בשמחה אברהם, סגרת לך" הוא משיב. "כמה זה יעלה לי?" מברר היהודי וגולדברג משיב לאלתר "500 שקל", נפרד מהיהודי בחום ובאיחולי מזל טוב.

500 שקל לאירוע באולם השמחות של בית המדרש? "מהיכרות קרובה עם האיש - ככל הנראה גם את הסכום הזה, העלויות של האולם, אני לא אקבל", אומר גולדברג, "אבל זה טאלנא, זה מה שאנחנו מייצגים - אני לא צריך לשאול את הרבי, אני יודע מראש את התשובה".

"היו אומרים על הסבא של האדמו"ר רבי דוד'ל מטאלנא, כי הוא משמש כ'הרבי של המשוגעים', אפשר לומר שהרבי ממשיך את המורשת הזאת".

באירועים שמתקיימים בקהילה, הרבי מעולם לא שוכח את האנשים הקטנים, אלו שלא זוכים ליחס. כך למשל בשבת התאחדות שהתקיימה לפני כשנה, האדמו"ר ניגש למטבח המלון בערב שבת כדי להודות למלצרים ולצוות על טרחתם למען השבת. "כל אחד מהם זכה למילה טובה באופן אישי" מספר ל'כל ישראל' אחד המשתתפים.

בהתקרב חג הפסח נוסע האדמו"ר מדי שנה למסע גיוס כספים לטובת קופת החסד בנשיאותו, אשר מארגנת מדי שנה חלוקת ענק של "קמחא דפסחא" בערב החג.

לונגר מספר כי לפני מספר שבועות, בשעת ערב, הוא מקבל טלפון מבית האדמו"ר 'הרבי על הקו', "הרבי ניגש לפומית ואומר לי 'יום טוב, יש לך זמן הערב לעשות לי טובה?' מי לא יעשה טובה לבקשת הרבי וכמובן שנענית בשמחה, כשאספתי את הרבי מביתו הוא הורה לי לנסוע לבית החולים תל השומר. מתברר שנודע לרבי באותו יום כי יהודי גלמוד מאושפז מזה כמה שבועות ואף אחד לא בא לבקרו, בדרך עוד אספנו מחנות מתנות 'חבילה' כדי לשמח את היהודי. כשראינו את החולה הבנתי שזה אחד שאף אחד לא חושב עליו, אבל הרבי שמע, קם ונסע לבית החולים כדי להעלות חיוך על פניו של יהודי מיוסר".

צילומים:

שלומי טריכטר, אברימי ברגר - JDN,
יהושע פרוכטר, דוד זר, בעריש פילמר,
אהרן ברוך ליבוביץ, אלי דויטש, יעקב
כהן, יעקב לדרמן, דודי בראון

בחדצרות בית השם

בעריבת רפי פרלשטיין

השבוע בחדצרות גדולי ישראל

חתונת נכדת האדמו"ר ממונקאטש

האדמו"ר מסאטמאר בבניין
החדש של חב"ד בפאלם
ספרינג

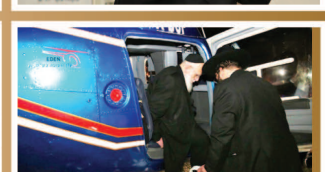
האדמו"ר מתולדות אהרן אצל
האדמו"ר מראחמסטריווקא

הרב שמעון גלאי אצל אב"ד
אנטוורפן

פדיון הבן לבן האדמו"ר
מראחמסטריווקא

מועצת החכמים הנכה בעמנואל מקווה שנבנה על ידי ארגון 'אורם' של איל משיח

האדמו"ר ממבקשי אמונה באשדוד

איוסט'בן והאדמו"ר מנדבורנה יהוש'לים

ברית לנכד האדמו"ר מטאהש

האדמו"ר מתולדות אהרון בטבריה

ראש ישיבת דרכי נועם במסע לקברי צדיקים באירופה עם תלמידי הישיבה

האדמו"ר מביאלא לונדון במונסי

הילולת האדמו"ר מסקווירא בורו פארק

שמחת השבע ברכות לנכדת גאב"ד העדה החרדית

קבלת פנים לגאב"ד קוממיות בבואו לגור במושב

בחירה שווה

"וְחִנֵּקְתִּי אֶת לִב פְּרָעָה וְרִדְף אַחֲרֵיהֶם וְאֶפְכְּדָה בְּפָרְעָה וּבְכָל חֵילוֹ וְיִדְעוּ מִצָּרִים כִּי אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ בֵּן... וַיִּהְיֶה פֶּן לִבְּכָב פְּרָעָה וַיַּעֲבְדוּ אֶל הָעַם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עֲשִׂינוּ כִּי שָׁלַחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִעִבְרָנוּ".

כשאנו קוראים פסוקים אלו אנו שואלים את עצמנו – למה הקב"ה הכביד את לב פרעה? איפה הבחירה ולמה הוא מתעלל במצרים?

כתב הרמב"ם שכיון שבחמש מכות הראשונות פרעה הוא זה שהכביד את ליבו ולכן בשאר המכות הקב"ה כבר הכביד את ליבו ומנע ממנו דרכי התשובה.

הרמב"ן לעומת זאת כתב שבהכבדת לב פרעה הקב"ה איזן לו את משקל הבחירה. הביאור לדבריו הוא שהרי כל מכה ומכה לימדה את פרעה על שליטת הבורא בעולם. מכת דם לימדה את פרעה על שליטה בכל מצבורי המים, מכת ערוב לימדה על שליטה בבעלי החיים, מכת ברד לימדה על שליטה בכוחות הטבע ומזג האוויר. גם בפרק הזמן המדויק של כל מכה ומכה לימד והראה על תופעות מכוונות מלמעלה. אם כן כל הניסים הנפלאות הללו גרמו לפרעה להתעורר ולומר "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים". זאת אומרת משקל הבחירה החופשית של פרעה הופר והוא הפך להיות מוכרח להכיר בבורא, לא מכח השכל אלא מכח הנס.

וכולנו יודעים שהקב"ה ברא את האדם כדי שיכיר בגדלותו וממשלתו בכח השכל וההכרה ללא שום דבר שמכריח, אם כן כיון שפרעה נטה להיות מוכרח בהכרת הבורא, מיד הקב"ה איזן לו את משקל הבחירה על ידי הכבדת ליבו. ובכל פעם שהקב"ה הכביד את ליבו ואיזן את המשקל שוב פרעה בחר ברע ולא כיבד את בקשת משה רבנו לשלוח את עם ישראל ממצרים. נמצאנו למדים שבהכבדת לב פרעה לא היה שום דבר חריג מדרך הטבע אלא דבר מובן והגיוני.

סיבה נוספת למדנו בעשרת המכות שנחתו על פרעה ומצרים. היתה להם מטרה נוספת לעורר את בני ישראל. במשך שהותם של בני ישראל במצרים הם שקעו במ"ט שערי טומאה, וכמעט שלא היתה זכות לגואלם. לשם כך הנחית הקב"ה מכות משתנות ומתחלפות כדי ללמד את בניו שיש מנהיג לעולם ושיתכוננו לגאולה. יש יהודים שהתעוררו כבר במכת דם, ויש כאלה שראו את יד ה' במכת ערוב, והאחרים במכת חושך וכן הלאה עד שבמכת בכורות הכירו וידעו כולם שאין עוד מלבדו! אבל גם כאן הופר משקל הבחירה של בני ישראל שהרי הם התעוררו לתשובה ע"י נסים ומכות מצרים.

והיכן התאזן משקל הבחירה? כשאמר הקב"ה לבני ישראל לשחוט כבש ולעשות קורבן פסח ואת הדם למרוח על המשקופים היתה נדרשת מסירות נפש גדולה מצד בני ישראל. שהרי העבודה זרה של מצרים היתה הטלה, וכאן נדרשו בני ישראל מצד עצמם למסור נפש ולקנות את התעוררות התשובה שנעשתה ע"י הנסים משמים, ע"י מעשה כאן בארץ. ולקבוע בליבם את מציאות ה' בעולם. הנה כי כן למדנו עד כמה הקב"ה דואג וחפץ שברואיו

מאד ומהירים. נתאר לעצמנו אמה ששלושת ילדיה 'הוציאו אותה מהכלים' והיא צעקה עליהם בחמת זעם: נמאס לי מכם... אני לא משרתת שלכם... אתם העתק של אבא שלכם... פתאום, באמצע הצעקות, הטלפון מצלצל. האם היא תענה לשיחה או לא תענה?... עכשיו יצר הסקרנות שלה גובר, תוך כדי הצעקות היא מתקדמת לכיוון הטלפון, ומיד כשהיא מרימה את השפופרת טון הדיבור שלה משתנה לגמרי והיא אומרת בנועם ובעדינות: הלו? איך היא עוברת ממצב של טונים גבוהים ועצבים מתוחים למצב של 'הלו' רגוע ונינוח... אם לגבר היה קורה מקרה כזה, הוא היה משבית את הטלפון ואומר: למה המכשיר הזה מפריע? שימו לב לתופעה מעניינת, אישה נהנית לדבר דווקא כשהולכים לישון... מיד כשהיא מגיעה למצב אופקי, נפתחים אצלה כל השערים... וכל המחשבות עולות לה. הַיָּלָדוֹת, הַבְּחִירוֹת, תכניות עתידיות... ובעלה כבר מזמן לא בעולם הזה היא אומרת לו: אתה איתי? מה נרדמת? והוא משמיע חריקה... הוא נשט את כדור הארץ מזמן... והיא דברה עם עצמה עד 4 בבוקר...

אישה זקוקה לריבוי שיחה ולאוזן קשבת כדי שהיא תוכל להשמיע את כל מה שבלבה. בעל יקר, תדבר איתה, תקשיב לה, שעה כל יום.

יבחרו בו בכח הבחירה החופשית כדי להטיב איתם באחריתם.

היא אוהבת לדבר

תופעה מוכרת וידועה ישנה אצל האישה - היא נהנית לדבר. השיחה מהווה אצלה חלק בלתי נפרד מאישיותה וגורמת לה עונג רב. לעומת זאת האיש מתקשה לדבר. במילים אחרות: לאיש יש בעיה לדבר, ולאשה יש בעיה לשתוק! צריך למצוא את עמק השווה, ולהגיע לכמות של דיבורים שתספק את שניהם.

היא מסוגלת לדבר עד שהיא מתעלפת. וכשהיא על האלונקה היא אומרת לבעלה: עוד לא סיימתי את דברי בעולם הזה, נמשיך לשוחח בעולם הבא... היא גם מסוגלת להעביר הרבה נושאים בשעה אחת, ובסיום השעה היא אומרת לבעלה: ונחזור לנושא הראשון... והוא בכלל לא זוכר מה היה ראשון ומה אחרון... היא גם אוהבת לספר את אותו סיפור ולחזור עליו הרבה פעמים ולשאול: לא סיפרתי לך את זה פעם?... והוא עונה: פעם ראשונה שאני שומע את זה... תן לה לספר אלף פעמים את אותו סיפור, זה גורם לה עונג, היא נהנית מזה... היא חיה מחדש את הסיפור, תצחק איתה כי זה הכיף שלה. אל תקטע אותה. זאת ועוד, המעברים שלה בין דיבור לכעס וחזרה חדים

משקפיים!?! זו היסטוריה!

הסרת משקפיים עושים בבי"ח אסותא

✓ מנתחי עיניים בכירים ומנוסים
✓ אחריות ללא מגבלת זמן

✓ ללא שימוש בסכין
✓ חזרה לשגרה תוך זמן קצר

המרכז היחידי בישראל הפועל
בפיקוח ה-JCI תו התקן המחמיר
בעולם לבתי חולים

מחיר קבוצתי!

אסותא
הסרת משקפיים בלייזר
אופטיק

לבדיקת התאמה חנם חייגו:

03-7922031

ואבי כא ישראלי

קומיקס ההמשכים

העלומה מספר 1

המציאות

דסר ספר חזות

פרק ב'

כתב וצייר: אבימי

חידש קומיקס

עיתון ילדים איכותי לבית היהודי

להשיג ברשת חנויות אור החיים ויפה נוף ובחנויות הספרים המובחרות

סורוקו

8		4	6		7
	1			4	
5		9		3	7 8
	4 8		7		
			2	1	3
	5 2				9
		1			
3		9	2		5

לוא

לומדים לצייר עם: דבורה בנדיקט

טיפ

הוא נאמר -

כדי לצייר בצורה טובה וחדוויקה, נשמע בצורה בקווי עזר - קווים אלו עוזרים לנו לחקם נכון. לאחר שסיימנו לצייר, נחקם את קווי העיניים, האף והפה.

טבחוני מכין פיצה

<p>1 נתחיל בציור הראש, נוסיף קווי עזר - קו אמצע וקו עיניים-קווים אלו נמחקו בסוף הציור</p>	<p>2 נצייר את הלסת והעיניים</p>	<p>3 נוסיף קשתית בכל עין, אף ופה</p>	<p>4 נצייר אישונים בכל עין, נסיים עם הפה ונצייר את האוזן</p>	<p>5 כעת לשיער, ציור הגבות, הלשון ופנים האוזן</p>
<p>6 נסיים עם השיער, נוסיף צוואר ותחילת הכובע</p>	<p>7 צווארון והחלק העליון של הכובע</p>	<p>8 נסיים עם הכובע ונעבור לידיים</p>	<p>9 כעת לציור הסינר ותחילת האצבעות</p>	<p>10 נוסיף אצבעות עם הסינר</p>
<p>11 נצייר את המכנסים</p>	<p>12 נוסיף נעלים ומגש הפיצה</p>	<p>13 נצייר את הפרטים הקטנים וסיימנו</p>	<p>14 נמחק את הקווים הכתומים, אלו הקווים המיותרים בציור</p>	<p>15</p>

ממבחר ספרי דבורה בנדיקט:

חדש!
הספר שילמד כל ילד וילדה כיצד לרכוש חברים ולהתמודד נכון בחברה! ארגז כלים לאינטלגנציה רגשית - חברתית

לומדים לצייר

לומדים לצייר

לומדים לצייר

לומדים לצייר

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
או בטל: 052-4033344

אין מושלם

ישבתי עם בת 26 שהיטיבה להסביר איזה בחור היא מחפשת. נתתי לה את הזמן. היא מילאה 3 עמודים של פרטים על הבחור המיועד. על הכל היא חשבה. לסיכום, היא אמרה לי שהיא חשה חולשת הרעת שהזמן עובר והיא לא מצליחה להגיע לשירוף.

אמרתי לה: את שמה לב שיש כאן ריבוי דרישות מצד אחד, ותיסכול מתמשך כתוצאה?

היא: מה אעשה, אבל כל הפרטים שרשמתי כאן חשובים לי. אינני יכולה לסגת אפילו מדבר אחד.

ניסננו למפות את הפרטים ולהכניס אותם לקטגוריות. היו שם נתונים של מראה, מצב רוחני, יכולת יצירת קשר, נתוני משפחה ורקע. ממש עבודה מושלמת שפרטיה היו אצורים בלבה מספר שנים.

אני: את מבינה בעצמך שלכל צמח יש עלים ירוקים ועלים חומים...? הצמח מורכב משניהם, וזה מה שיפה, שגם לכל אדם יש הן חוזקות והן חולשות. תני לי נתון אחד מהנתונים שכתבת, שהוא בשבילך פחות קריטי.

היא לקחה לידיה את הדף, ביקשה שוב את העט מתוך כוונה לסמן ולמחוק. חשבה קצת ולבסוף אמרה בהחלטיות, אין לי על מה לוותר!

כעבור תקופה, היא התקשרה לבשר לי שהיא מתארת. סיפרה קצת פרטים ואז, עוד לפני שהספקתי לשאול, היא קפצה ואמרה, אני רוצה לומר לך שהדיון שערכנו על הנתונים, כן חילחל אליי וכתוצאה מכך ויתרתי על משהו, אם כי היה לי קשה.

על מה?

על המראה. הוא לא הכי רזה.

הבחור שהיא לקחה, הוא באמת בחור טוב. והוא מתאים לה כמו כפפה ליד, אך, האמינו לי הוא לא מושלם. לא יתכן שהוא יהיה מושלם.

מושלמות היא צורך שמתפתח עוד כשהילד קטן כשהוא מחפש את הלב של אמא ואמא לא מספיק פנויה אליו. יש מצב שצרכי המשפחה מרובים, לא דווקא מבחינה כלכלית, וככל שהיא מוציאה מעצמה אנרגיות למען הבית והילדים, תמיד יש ילד שמרגיש בתפיסה הפנימית שלו מעט נטוש. הילד הזה מנסה להסב את עיניה של אמא אליו, לא תמיד בהצלחה.

וכאן שוב נשאלות השאלות:

- האם בת מרגישה שהערך העצמי שלה נמוך משהו, ולכן היא מבקשת להעלותו דרך החתן המושלם?
- האם היא רוצה להראות לכל הסביבה, כמה היא שווה, דרך זה שהיא תמצא מישהו מושלם (גם אם בדרך היא תפסיד כמה שנים טובות)?

אינני בטוחה שמישהי עושה לעצמה את החשבון הזה. ובגדול, הבחורה שאני מדברת עליה היא באמת חיובית, היום היא נשואה באושר. לא בגלל נתון כזה או אחר, שאינו משנה כלום מבחינת הזוגיות שלהם, אלא בגלל היכולת של שניהם ליצור קשר נורמלי של שותפות, הבנה וקבלה.

ואם נמקד את העניין, אין כלי מושלם מכלי בלתי מושלם. היכולת להכיר חולשות, לקבל אותן בתוכנו ובתוך זולתנו, ולדעת שאיננו מושלמים, היא המפתח לרגשות טובים ולנישואים ארוכי טווח.

בפעם הבאה כשתחפשו נתוני התאמה מקסימים, שימו לב שהבן אדם שאנו מחפשים, יהיה בנוסף לכל הנתונים גם בן אדם.

הכותבת היא פסיכותרפסטית לענייני משפחה ושידוכים. להרצאות, או לפגישה אישית: 026424049 yeutztov@gmail.com

טעים

רגע מתוק של שוקולד עלית ונטלי לוין במתכון מתוק במיוחד לפינוק מושלם: פאי תותים ושוקולד לבן ללא אפייה

אופן ההכנה:

- קלתית ביסקוויטים: במעבד מזון עם להב פלדה טוחנים את הביסקוויטים לאבקה דקה.
- מוסיפים חמאה מומסת ומערבבים עד שמתקבלת תערובת במרקם שמזכיר חול רטוב.
- מעבירים את הפירורים לתבנית ומהדקים לתחתית ולדפנות בעזרת הידיים. חשוב להדק היטב כדי שהקלתית תישאר יציבה.
- מצננים את הקלתית במקפיא במשך 1/2 שעה.
- מלית שוקולד לבן ונויל: שוברים את השוקולד לקוביות ושמים בקערה.
- מוסיפים שמנת מתוקה, נויל ומלח וממיסים יחד במיקרוגל או על בן מארי.
- מערבבים היטב עד שכל השוקולד נמס והתערובת אחידה.
- יוצקים את תערובת השוקולד על גבי הקלתית הקרה ומיישרים. צריכה להיווצר שכבה די דקה וזה בסדר. מצננים כ-15 דקות במקרר.
- קצפת: בקערת מיקסר מקציפים יחד שמנת מתוקה, פודינג ואבקת סוכר עד שמתקבלת קצפת יציבה.
- מעבירים את הקצפת על גבי שכבה השוקולד הלבן ומשטחים בעזרת כף.
- מנקים את התותים ומסירים את הגבעול. חותכים כל תות לפרוסות דקות.
- מסדרים את פרוסות התותים בצורה מניפה צפופה על גבי הקצפת.

טיפים ושדרוגים:

- גרסה לפסח: במקום ביסקוויטים משתמשים בעוגיות יין טחונות באותה כמות.
- במקום תותים אפשר להשתמש בפירות יער טריים (בעונה) או בכל פרי אחר שאוהבים. אפשר לשלב בין פירות שונים וליצור טארט פירות.
- שומרים את הטארט במקרר עד 2-3 ימים בקופסה סגורה.

כמות: תבנית פאי מתפרקת בקוטר 26 ס"מ
זמן הכנה כולל: שעתיים | רמת קושי: קל

חומרים:

לקלתית ביסקוויטים:
250 גרם ביסקוויטים
125 גרם חמאה מומסת

למלית שוקולד לבן ונויל:
250 גרם שוקולד לבן
125 מ"ל (1/2 מכל) שמנת מתוקה
1 כפית תמצית נויל
קורט מלח

לקצפת:

125 מ"ל (1/2 מכל) שמנת מתוקה
1 כפית אינסטנט פודינג נויל
1 כפית אבקת סוכר

לקישוט:

200-250 גרם תותים

עוגיות במילוי ריבה

העוגיות שמלוות אותנו זה שנים, עוד מימי הילדות הן עוגיות במילוי ריבת תות, ברשת מאפה נאמן לא מוותרים על המתכון הישן והמוכר ודואגים להכין אותן עד היום, אי אפשר לפספס אותם ואין ילד, ואם תשאלו אותי גם מבוגר, שיסרב לעוגיה אחת כזו. אז ביקשנו את המתכון ותתפלאו כמה הוא קל להכנה

חומרים:

שתי כוסות קמח
חבילה וחצי חמאה
ביצה אחת
קורט מלח.
סוכר נויל.

מילוי:

ריבת תות
אבקת סוכר

אופן הכנת העוגה:

- לעבד את המצרכים לבצק ולצנן למשך שעה במקרר
- חלקו את הבצק לשניים, רדדו אותו וקרצו עיגולים
- הכניסו לתנור עם חום בינוני ואפו מספר דקות עד שהעוגיות מזהיבות
- הוציאו וצננו, מרחו את הריבה על העוגיות השלמות וסגרו אותם
- פזרו מעל אבקת סוכר

ונסו להחביא חלק מהעוגיות שלא יתחסלו בתוך דקות ספורות

נעלי הבית שלי

השבוע גיליתי שאני קוסמת, הצלחתי להפוך את הכסף שלי לנעליים.... צחוק צחוק... כולנו אוהבות נעליים נכון? רק שסקר חדש גילה לי את הממצא המפתיע. כן, אם תערכו סקר בין אנשים מה הנעל המועדפת עליהם תקבלו הפתעה, בסקר שנערך בקנדה בין נשים בגילאי 22-50 התגלה הממצא המדהים הבא:

הנעל המועדפת היא לא אחרת מנעלי הבית הנוחות והמפנקות שמחכות לנו בסוף יום עבודה. נשים חולמות להגיע לבית רק להיכנס לנעלי הבית אז הן מרגישות משחררות, נעל הבית מסמלת שחרור.

נעלי בית נועדו להליכה בבית, נעל הבית קיבלה תפקיד חשוב, היא נולדה כדי לצמצם הכנסת לכלוך על ידי נעליים רגילות מבחוץ. רוב נעלי הבית נוחות יותר מנעליים רגילות מפני שהן קלות יותר ורכות יותר. נעלי בית מיוצרות במגוון רחב של דגמים וצורות, ומסתבר כי הנשים נוטות לנעול נעלי בית יותר מגברים.

זוג נעלי הבית הראשונות נמצא באורגון שבארצות הברית ב-1938. באיטליה נעלי הבית הראשונות התאפיינו ביסודות חומים עשויים מעור דוב, לוחות מעור אייל ורשת שרוכים מקליפת עץ, אשר הודקו מסביב לרגליים.

כיום נעלי הבית הם כמעט פריט חובה לכל בני הבית, אז רגע לפני שתקנו את נעל הבית שלכם, קבלו כמה טיפים שקיבלתי מהמומחים של רשת קרוקס&מור ושל רשת רנואר לקניית נעלי בית: "העקרונות לבחירת נעלי בית זהים לנעל רגילה, יש לשים לב שמידת הנעל נכונה, שהיא יושבת בצורה נוחה, סגורה בעקב וגמישה".

כלל ראשון: הקפידו לבחור את המידה הנכונה, בחירת הנעלה בריאה וטובה דורשת התאמה מרבית של הנעל לכף הרגל. על הנעל להיות שטוחה, גמישה ו"יושבת" טוב על הרגל. הנעלה נכונה יכולה לעשות הרבה יותר מהגנה מפני קור ורטיבות. ביכולתה לשמור על צורת הליכה תקינה ועל היציבות שלנו. פגיעה בהליכה וביציבות עלולות לגרום לבעיות אורתופדיות כמו כאבי רגלים, גב, צוואר ובעיות בעמוד השדרה, גם בנעלי בית חשוב להקפיד על נעל בריאה.

כלל שני: על הנעל להיות גדולה בחצי מידה מכף הרגל כדי שלא ייווצר לחץ בכל שלבי הדריכה השונים ויהיה מקום להתרחבות האצבעות ולגמישות ברגל. בדקו את גמישות הנעל. נסו לקמט ולקפל אותה. נעל קשיחה אינה מאפשרת דריכה נכונה.

אפשר למצוא נעלי בית עם עקב גבוה, כדאי לוותר על עקבים גבוהים, עדיף ללכת עם נעל שטוחה ובוודאי שאסור ללכת עם עקב מעל ל-2-3 ס"מ. לעקבים גבוהים יש נטייה להגדיל את הקשת של חוליות הגב התחתון. אל תתעצלו ומדדו את הנעליים על שתי הרגליים בזמן הקנייה, הסתובבו איתם בחנות מספר דקות.

ולסיום כשקונים נעליים לבית צריך להתאים אותם לבית. סוליה שטוחה, שתתפוס את הרגל היטב ולא תגרום לכיווץ האצבעות.

לתגובות: saratikshoret@gmail.com

דריכה: הילה פאלח

במתבח

לחם בריזש

אם אתם מאלה שאוהבים להשקיע בלחם מיוחד, אז קבלו את המתכון של סער מור, "מחשבות על לחם" והטחנות הגדולות של א"י לכבוד ט"ו בשבט

חומרים:

450 גרם קמח לח
50 גרם קמח כוסמין מלא, הסדרה הבריאה
150 מ"ל חלב (אפשר גם שמנת מתוקה או שילוב של חלב ושמנת)
150 מ"ל מים (כולל נוזל השריית הפירות היבשים)
2 חלמונים
60 גרם דבש
20 גרם שמרים טריים או 7 גרם שמרים יבשים

אופן הכנה:

כל החומרים צריכים להיות קרים.
● משרים את תערובת הפירות היבשים (ללא השקדים) ב-75 מ"ל מים. (אם רוצים להעשיר את הטעם, ניתן להמיר 75 מ"ל מים בברנדי). למשך כ-30 דקות. מסננים ושומרים את הנוזל (המים הם חלק מה-150 מ"ל שבמתכון).
● יוצקים את החלב (או שילוב של חלב ושמנת) לסיר קטן ומבשלים על אש נמוכה כמעט עד לרתיחה. מצננים היטב (רצוי במקרר).
● יוצקים את הנוזלים לקערת המיקסר (כולל את הנוזל שהשרנו בו את הפירות) ביחד עם הדבש, החלמונים והנזיל.
מערבבים את הקמחים בקערה נפרדת ומוסיפים להם את השמרים, אותם נפורר לפירורים קטנים ונערבב בקמחים לפיזור אחיד.
● מוסיפים את הקמחים לקערת המיקסר ולשים במשך 3 דקות במהירות 1 בעזרת וו לישיה.
● לאחר כ-3 דקות, כאשר מתקבלת התחלה של בצק אחיד מוסיפים את המלח, ולאחר שהמלח מתערבב בבצק מוסיפים את קוביות החמאה לבצק תוך כדי לישיה, כל פעם 2-3 קוביות. כאשר החמאה נבלעת בבצק מוסיפים את הקוביות הבאות. ממשיכים את הלישה עד שכל החמאה מעורבת בבצק, דבר שיכול לקחת מספר דקות (זו הסיבה לחשיבות השימוש בחומרים קרים, למניעת התחממות הבצק במהירות).
● מוסיפים את הפירות היבשים המסוננים והשקדים לבצק ולשים עוד מספר שניות עד לפיזור אחיד בבצק.
● מוציאים את הבצק בעזרת קלף אופים

לפנים העציץ וכן עיגול נייר בגודל התחתית הפנימית של העציץ, לפי מספר העציצים.
● משמנים את פנים העציץ קלות בעזרת ספריי שמן, מכניסים את הנייר הגזור ואת העיגול וממקמים ושוב משמנים קלות בעזרת הספריי.
● מוציאים את הבצק מהקערה למשטח עבודה מקומח קלות, מחלקים את הבצק לפי מספר העציצים. מעצבים לעיגול ומכניסים לתוך העציץ עם נייר האפייה. מורחים במעט ביצה רק את החלק העליון של הבצק ונמנעים מלמרוח את הדפנות כדי שהבצק לא ידבק לנייר באפייה.

מפזרים שקדים פרוסים ומעט סוכר דמררה.
● מתפיחים במקום חמים מכוסים.
ב"אפייה קרה" ממתינים שהחלק העליון של הבצק יגיע לקו העציץ. ממקמים את הרשת בשליש התחתון של התנור, מכניסים לתנור כבוי, מדליקים ומכוונים לחום של 150 מעלות צלזיוס למשך 20 דקות.
● מכוונים את חום התנור ל-180 מעלות צלזיוס ולאחר 10 דקות מוציאים בהירות רבה את העציץ עם הבריוש מהתנור, מטים את הבריוש עם "הכיפה" כלפי מטה לתוך יד אחת, בעזרת היד השנייה מסירים את העציץ, מורידים בהירות רבה את גזרת נייר האפייה ומחזירים את הבריוש לעציץ ולתנור. יש לעשות זאת במהירות ובעדינות רבה שלא למעוך את הבריוש ולפגוע בו.
● לאחר שכל הבריושים הוחזרו לתנור, מפעילים את אפשרות ה"טורבו" ואופים למשך 10 דקות נוספות.
● באפייה רגילה, מתפיחים עד שהבצק עולה מעל קו העציץ, מכניסים את הבריוש לתנור שחומם מראש ל-180 מעלות צלזיוס למשך 20 דקות, ולאחר מכן מורידים את החום ל-160 מעלות צלזיוס. לאחר 10 דקות, מוציאים מהתנור ומסירים את נייר האפייה כפי שמוסבר למעלה, ומחזירים לאפייה נוספת של כ-10 דקות במצב "טורבו".
● כאשר צידי הבריוש זהובים ואחידים מוציאים את הבריוש מהתנור, ומניחים בהירות על גבי רשת מכוסה במגבת בד לצינון. מדי פעם מסובבים בעדינות, למנוע מעיקה של הבריוש. הבריוש מוכן לאכילה לאחר שצונן היטב, רצוי למשך מספר שעות והוא במיטבו יום לאחר האפייה.

נשיקות זברה

אם יש לכם חלבונים מיותרים במקרר זה הזמן להכין מהם נשיקות קלילות ואוויריות בציפוי שוקולד מריר. האפייה אמנם לוקחת זמן, אבל העבודה נטו מהירה וקלה מאוד, והתוצאה הסופית מתוקה ומענגת במיוחד. שווה לנסות! ● רגע מתוק של שוקולד עלית ונטלי לוין מציעים מתכון מתוק: עוגיות מרג קלילות ואוויריות בציפוי שוקולד מריר

כמות: 50-60 מיני נשיקות | רמת קושי: קל | זמן הכנה כולל: יותר מ-3 שעות

לנשיקות:

2 חלבונים בטמפרטורת החדר
קורט מלח
100 גרם (1/2 כוס) סוכר
1 כפית קורנפלוור

לציפוי:

100 גרם שוקולד מריר

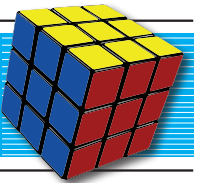
אופן ההכנה:

● מחממים תנור ל-80 מעלות.
● בקערת מיקסר שמים חלבונים ומלח

ומקציפים במהירות בינונית עד שמתחיל להיווצר קצף לבנבן.
● מגבירים את מהירות המיקסר ומוסיפים סוכר בהדרגה, תוך כדי הקצפה.
● ממשיכים להקציף במהירות גבוהה עוד 10 דקות עד שמתקבל מרגנ יציב מאוד.
● לקראת סוף ההקצפה מוסיפים את הקורנפלוור ומקציפים עד שהוא נטמע במרגנ.
● מעבירים את המרגנ לשק זילוף עם צנרת משונן בקוטר 1 ס"מ ומזלפים נשיקות קטנות

במרווחים על גבי תבניות מרופדות בנייר אפייה.
● אופים את הנשיקות במשך 3-4 שעות או עד שהן קשות לחלוטין ומתנתקות בקלות מהנייר.
● מצננים בטמפרטורת החדר.
ציפוי:
● שוברים את השוקולד לקוביות וממסים במיקרוגל או על בן מארי.
● מעבירים את השוקולד המומס לשק זילוף קטן ומזלפים פסים דקים על גבי הנשיקות המוכנות.

עולם קטן

"מדובר בהפרעה התנהגותית שקיימת בהרכה בתי אב בישראל", הסביר פסח, "קוראים לזה חוק יהודים שלובים, על פי החוק הנ"ל, כל יהודי אשר יפגוש ביהודי אחר ישאל אותו לאחר כמה משפטים את השאלה 'מאיפה אתם?' ולאחר מכן ישגר קריאת התפעלות וישאל כלאחר יד 'אז אתה מכיר את זליגמן?' עד כאן זה בסדר, את זה כולם עושים, אבל משפחולוגים בכירים לא יסתפקו בזה, הם יתחילו להעלות שמות עתיקים של אנשים קשישים ונכדים צעירים, הם ימפו את כל קרובי המשפחה שלהם בזה אחר זה ואז יחברו את כל החושים, לאחר מכן יצאו שניהם שלובי זרוע ששים ושמיים בקשר המשפחתי-יהודי שנוצר, ההיסטוריה של העם היהודי ממשיכה. תמיד כשגסי מוטי שומע שם משפחה באמצע שיחה, היד שלו מטפסת אוטומטית אל צידי הזקן ומתחילה לחכוך בו בתנועות איטיות שקצבן הולך ומתגבר עם הריגוש הגדול שבטוויית החושים והקשרים בין כל משפחות ישראל הקדושות, זו תופעה מעניינת ביותר למחקר מדעי."

"או קיי", אמרתי, "ועכשיו מה הבעיה?" "הבעיה היא שמוטי מתעקש להגיע איתי לפגישה עם הרשטיק, ואני יודע שתיכף הוא מתחיל לשאול אותו אם הוא קשור לפחטר או לשוסטק ולך תדע איפה זה יגמר... עם מתווכים צריך לשקול מילים... אתה יודע איך זה, עם מתווכ תיתווך."

"מה אומר לך", סיכמתי את הדברים בצער, "בהצלחה עם הרשטיק... רוצה אולי עוד פלח?"

לאחר כמה שבועות פגשתי שוב את פסח כשהוא מתהלך במהירות סהרורית במעלה הרחוב. "הו, הנה אתה!" הוא אומר לי, "אתה מכיר אולי עורך דין טוב?"

"כן, אני סבור כך", השבתי לו, "אבל... מה קרה?" "אה... אני מוכר את הדירה", זרח פסח. "אהה מזל טוב!" אמרתי, "אז אני מבין ממך שהפגישה ההיא לא הייתה גרועה כל כך ככלות הכול..." "הפגישה ההיא הייתה יוצאת מן הכלל!" אמר פסח, "בהתחלה חששתי כי ישר כשהגענו מוטי הרים את היד אל הזקן וחשבתי שהנה הכול יורד לטמיון... אבל בסוף הרשטיק הוא זה ששאל את מוטי מאיפה הוא ואם הוא מכיר את... מסתבר שגם הוא משפחולוג לא קטן, הם הסתדרו יופי, לאחר הפגישה הרשטיק הרגיש מאד מחויב, כי יש לנו – כך מסתבר – קשרי משפחה רחוקים, אז הרווחתי כאן סוכן כפול או מתווך כפול... לא משנה, העיקר שאני מוכר את הדירה!"

"אם כן, הכול נשאר במשפחה?" אמרתי, "כן, בוודאי", אמר פסח, ואז הסתכל לפתע לצדדים ושאל, "תגיד לי, אולי יש לך במקרה עוד תפוז מקולף?"

לחלוק עם שאר יושבי השולחן, "הייתי באוטובוס", סיפרתי, "ואז בתחנה עלה פתאום אדם מבוגר והתחיל לצעוק על הנהג, לידי יושב חבר שלי... אההה שוסטק... ובכן..." "איזה שוסטק?" קטע אותי מוטי גיסי, "זה מהפרחים או זה מהבנק?" "שוסטק... אני יודע... מה זה חשוב..." משכתי בכתפי, הייתי תמים, לא הבנתי עדיין לאן הרוח נושבת. "בקיצור, אני אומר לו..." ניסיתי להמשיך בסיפור. "מה לא יודע?", התעקש מוטי והניח את המזלג מידו, "ההורים שלו גרים באשדוד או בבית שמש?" בשלב זה שמתי לב שכל יושבי השולחן מטים את ראשיהם בהתעניינות הולכת וגוברת. "נראה לי באשדוד..." אמרתי בזהירות. "אז זה שוסטק מהבנק?", פסק מוטי ושילב את זרועותיו בנחרצות, "קרוב שלנו..."

"לשוסטק מאשדוד יש ארבעה בנים", הסביר לי השוער משראה את מבוכתי, "הראשון התחתן עם גולדפרב מהר-נוף, השני התחתן עם..." "קוליץ מהשעונים", עזרה השוויגער. "השלישי התחתן והתגרש מסכן... הוא היה נשוי ל... נו... טה... אה... טפרברגר!" נזכר השוער וכולם הנהנו. "והאחרון..." סיים השוער, "הוא נשוי ל..." "פחטר", השלים יהודה הגיס הצעיר יותר, "זה החבר שלך". "ופחטר הזה..." אמר מוטי בניצחון, "האלטער בובע שלו ואלטער בובע שלנו אחיות".

"מה אתה מדבר שטויות!" אמר הדוד צבי שבדיוק חזר מהמרפסת, "לאלטער בובע של שוסטק לא היו אחיות..." היה נראה שהוא ממש לקח את זה ללב, הדוד צבי, כלומר את מה שמוטי אמר שלאטער שוסטק היתה אחות. "זה בת דודה", אמרה השוויגער, "הבובע לייאה, היא בת דודה שלה". "לא, אני אגיד לכם..." אמר מוטי בריכוז, "זוכרים את פישר מהרהיטים? אז הסבא שלו טוביה קרישר הוא הבן דוד השני של שוסטק, אז עכשיו אנחנו קרובים משני כיוונים".

"וראו, זה מרשים...", פלטתי, "על מה אתה מדבר?" פנו אלי כולם בחוסר הבנה. "סתם... זה שאתם מכירים כל כך הרבה אילנות יחסין...", אמרתי. "אההה... זה כלום", אמר מוטי, "כשאני מדבר עם אדם זר אני יכול למצוא קשר משפחתי אליו תוך חמש שניות מקסימום... אולי שש".

"וכך התוודעתי לעובדה שבני משפחתה של אשתי הינם משפחולוגים ממדרגה ראשונה", אמר פסח.

בבוקר טים עיפים אלה כשאני מוצא עצמי לעיתים מקלף תפוז בהיחבא, משתדל שלא לבלוט בנוף עד ששוב אתפס על ידי עובר אורח מזדמן שיעצור וירחרח בחשדנות לאמור "היי, מי מקלף כאן תפוז?" אזי אקפל את זנבי לחצי התורן ואחפש פינה שקטה שעוד לא "נשרפה". כן, עולם כמנהגו נוהג והציבור עדיין לא התרגל לריחו המרענן והדביק של התפוז, מה חבל.

הקיצור, פסח שמאלטר ידידי הוותיק והבלתי שגורתי בעליל מתיישב לידי ומסתיר אחר כבוד את כל השמש החמימה שהצלחתי לסחוט ממקום מושבי. "שמע, זה לא לעניין", הוא מודיע לי חגיגית, "גם אתה?" שאלתי בחוסר אמון, "מה קורה למדינה הזו? תנו לאכול תפוז בשקט!" "מי ביקש ממך לא לאכול תפוזים?" תמה פסח, "למה שאני אבקש ממך כזה דבר?" "אההה... אני... פשוט כולם אומרים לי..." הסתבכתי כולי, "הנה, קח פלח".

פסח נטל את הפלח בחשדנות ואז חזר לסיפורו המקורי. "גיסי מוטי הולך לבוא איתי לפגישה עם הרשטיק", הוא קבל בפני. "אוי ווי!" השתתפתי בצערו בכנות, "אבל מי זה הרשטיק? ולמה גיסק מתעקש להגיע איתך לפגישה איתו?"

"אתה תקשיב עד הסוף, חוכם", אמר פסח, "הרשטיק הוא המתווך שדרכו אני עומד למכור את הדירה שלי בעזרת השם, הוא אמר שיש לו קונה".

"נו, ברוך השם!" צהלתי. "חכה, חכה", אמר פסח, "זה החלק הקל, עכשיו צריך שגיסי לא יהרוס הכול". "וכי למה לו?" תמהתי אני. "ככה לו!" קבע פסח, "הוא עם המשפחולוגיה שלו, אני אומר לך..." "מה... לזה ולמשפחולוגיה?" שאלתי אותו בהפרידי עוד שלושה פלחים סוררים. "אסביר לך", גם פסח ושטח את סיפורו.

עד שנישאתי, כלל לא ידעתי על קיומה של הפרעת המשפחולוגיה, הכרתי את האנשים שמסביבי ואולי עוד כמה נציגים בכמה ישיבות וערים בישראל, כדי שבכל אופן אוכל להשחיל בשיחה עם אדם זר את המשפט המפורסם והאלמותי "אההה, באר-חלקיה אמרת? אז אתה מכיר את שטיינר?" אבל לא יותר מזה, חייתי חיים נטולי גננות משפחתית לחלוטין.

הפעם הראשונה שנחשפתי לתופעה המעניינת הזו הייתה בליל שבת עת התארחנו אצל השווער, בהתחלה הכול התנהל כרגיל, אכלנו, שרנו, היו גם כמה ווארטאלאך, ואז נזכרתי בחדשה מסעירה שאותה רציתי

כל הזמן

חדשות הציבור החרדי מסביב לשעון

מקצועי

חדשני

מעודכן

מרתק

מגוון

מעניין

www.kolhazman.co.il

משמח חתן וכלה! עכשיו בטרקלין חשמל כהלכה

חדש!
36 תשלומים
באשראי.
אפשרות לתשלום
בצ'קים*

**חבילות חתנים של טובי המותגים
במחירים שיעשו לכם שמח!**

**מתנה
בכל
קניה**

חבילת חתנים

• **מ. כביסה 8 ק"ג לנקו**

1000 סל"ד | דירוג אנרגטי A

• **מקרר 320 ליטר לנקו**

נפח כללי 317 ליטר (ברוטו), נפח תא המזון

238 ליטר, נפח תא הקפאה 64 ליטר, דירוג

אנרגטי B

• **תנור משולב + טורבו לנקו**

נפח תא אפייה: 60 ליטר | דירוג אנרגטי A

110x36

₪ 3,990 ₪ 4,965

חבילת חתנים

• **מ. כביסה 5 ק"ג לנקו**

600 סל"ד | דירוג אנרגטי A

• **מקרר 226 ליטר**

נפח כללי 226 ליטר (ברוטו), נפח תא המזון

186 ליטר, נפח תא הקפאה 40 ליטר, דירוג

אנרגטי C

• **תנור משולב 4 להבות גז לנקו**

נפח תא אפייה: 45 ליטר | דירוג אנרגטי A

83x36

₪ 2,990 ₪ 3,520

חבילת חתנים

• **מ. כביסה 8 ק"ג לנקו**

1000 סל"ד | דירוג אנרגטי A

• **תנור דו תאי בקו**

נפח תא אפייה עליון 35 ליטר נפח

תא תחתון 44 ליטר | דירוג אנרגטי A

• **מקרר 335 ליטר לנקו**

נפח כללי 335 ליטר (ברוטו), נפח תא המזון

276 ליטר, נפח תא הקפאה 59 ליטר, דירוג

אנרגטי B

166x36

₪ 5,990 ₪ 6,239

חבילת חתנים

• **תנור משולב בקו**

נפח תא אפייה: 45 ליטר | דירוג

אנרגטי A

• **מקרר 452 ליטר לנקו**

נפח כללי 484 ליטר (ברוטו), נפח תא

המזון 344 ליטר, נפח תא הקפאה 108

ליטר, דירוג אנרגטי B

• **מ. כביסה 5 ק"ג בקו**

600 סל"ד | דירוג אנרגטי A

138x36

₪ 4,990 ₪ 6,165

חבילת חתנים

• **מ. כביסה 7 ק"ג בוש**

1000 סל"ד | דירוג אנרגטי A

• **תנור משולב דו תאי סאונר**

נפח תא אפייה עליון 35 ליטר נפח

תחתון 35 ליטר | דירוג אנרגטי A

• **מקרר שארפ פרימיום 473 ליטר**

נפח כללי 473 ליטר (ברוטו), נפח תא המזון

355 ליטר, נפח תא הקפאה 118 ליטר, דירוג

אנרגטי B

221x36

₪ 7,990 ₪ 9,965

חבילת חתנים

• **מ. כביסה 8 ק"ג בקו**

1000 סל"ד | דירוג אנרגטי A

• **תנור דו תאי בקו**

נפח תא אפייה עליון 35 ליטר נפח

תחתון 44 ליטר | דירוג אנרגטי A

• **מקרר שארפ פרימיום 473 ליטר**

נפח כללי 473 ליטר (ברוטו), נפח תא

המזון 355 ליטר, נפח תא הקפאה 118 ליטר, דירוג

אנרגטי B

208x36

₪ 7,490 ₪ 8,730

ניתן להשיג שוברי מתנה לשמחות, שוברי חג לעובדים ושוברי מתנה לכל מטרה!

טרקלין חשמל כהלכה
משלמים פחות

אשדוד

הפלמ"ח 40, כיכר
אלתא בין רובע ג'ד'
073-7219-219

אלעד

שמעון בן שטח 8,
מרכז רימון
0737-218-218

בני ברק

רבי עקיבא 55
0737-217-217

ירושלים

כנפי נשרים 68
02-5871-168

שימו לב
למיקומים
החדשים

המבצע בתוקף עד ה-17.02.17 או עד גמר המלאי. כמות מינימלית לכל פריט 4 יח' לסניף המחיר הקודם והמחיר לאחר הנחה של מגוון המוצרים מוצגים בנק' המכירה. למשלמים במזומן וכרטיסי אשראי בלבד. התמונות להמחשה בלבד.